

ВІСНИК

**НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНОГО
ЦЕНТРУ
ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В
ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

***ІНФОРМАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ
ЗБІРНИК***

***№ 3
2013***

Вісник НМЦ ПТО в Одеській області

На сторінках Вісника навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області друкуються нормативні, розпорядчі та інструктивні матеріали; методичні розробки і рекомендації, статті, присвячені актуальним питанням системи професійно-технічної освіти Одеської області; педагогічний досвід працівників професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

За достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Інформаційно-методичний збірник призначений для керівників, методистів, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Вісник навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної ради НМЦ ПТО в Одеській області

Відповідальний за випуск:

Богданович Г.О., зав. кабінетом методики менеджменту в ПТО.

Наші реквізити:

**Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
в Одеській області**

65045, м. Одеса, вул. Новосельского, 86

**Тел/факс 715-04-88,
Тел: 715-04-75; 726-52-34**

www.nmc.od.ua

ЗМІСТ

Розділ I Хроніка подій

<i>Виставка "Талановита юність Одещини"</i>	4
--	----------

Розділ II З досвіду роботи

<i>Риженко Л.Д. (НМЦ ПТО в Одеській області) – Розробка та впровадження у навчальний процес системної підготовки учнів до самозайнятості</i>	11
---	-----------

<i>Курова Н.Ю. (ДНЗ "Одеське вище професійне училище автомобільного транспорту") – Особистісно-орієнтований підхід до формування пізнавальної діяльності учнів – один із напрямків методичної роботи в ПТНЗ</i>	21
--	-----------

Розділ III Методичні розробки і рекомендації

<i>Маленюк М.В. (Одеський професійний ліцей технологій та дизайну ДЗ "ПНПУ імені К.Д. Ушинського"). Методична розробка на тему: "Використання метафори на уроках англійської мови при розгляданні теми "Харчування"</i>	25
--	-----------

<i>Македонський В.С. (ДНЗ "Суворовський професійний аграрний ліцей"). Методична розробка на тему: "Робота на агрегатах для основного та передпосівного обробітку ґрунту"</i>	46
---	-----------

<i>Підлубна І.Л. (Одеський професійний ліцей технологій та дизайну ДЗ "ПНПУ імені К.Д. Ушинського"). Методична розробка на тему: "Використання інтерактивних методів навчання на уроках виробничого навчання при підготовці фахівців за професією "Закрійник"</i>	66
--	-----------

Виставка "Талановита юність Одещини"

29 серпня 2013 року з нагоди проведення Департаментом освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації підсумкової колегії "Про стан готовності навчальних закладів до нового навчального року та впровадження державного стандарту початкової та повної освіти" відбулась виставка "Талановита юність Одещини", присвячена Року дитячої творчості та виконанню соціальних ініціатив Президента України В.Ф.Януковича на площі Куликове поле.

Під час виставки позашкільні, професійно-технічні заклади області продемонструвати досягнення учнів в інтелектуальних змаганнях різних рівнів, вироби декоративно-прикладної, науково-технічної, художньо-естетичної творчості, також відбувся звітний концерт, в якому прийняли участь дитячі колективи, переможці обласного фестивалю-конкурсу "Чисті роси".

Презентація досягнень закладів професійно-технічної освіти відбулась під гаслом: "Наш пошук і творчість – тобі, Україно!". У виставці прийняли участь всі ПТНЗ Одеської області (за виключенням навчальних центрів при установах виконання покарань).

О 10.00 виставку урочисто відкрили віце-прем'єр-міністр України О.Ю. Вілкул, голова Одеської обласної державної адміністрації Е.Л.Матвійчук, голова Одеської обласної ради М.В. Пундик, мер м. Одеса О. О. Костусев, директор Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації Т.О. Лазарева. Почесні гості ознайомилися з виставковими експозиціями та матеріалами навчальних закладів, що продемонстрували досягнення талановитої молоді, у тому числі професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

Ні дощ, ні хмари не змогли зіпсувати атмосферу справжнього свята! Учасники та гості виставки мали можливість оглянути експозиції ПТНЗ, ознайомитися з досягненнями талановитих учнів закладів професійно-технічної освіти. Виставка сприяла підвищенню інтересу громадськості до дитячої творчості, підтримки талановитих учнів, пропаганді кращих здобутків та інноваційних пошуків учнів ПТНЗ, інженерно-педагогічних працівників, майстрів виробничого навчання, формуванню творчого духу змагання, а тим самим – підвищенню якості навчально-виховного процесу та його навчально-методичного забезпечення.

Навчальні заклади змогли створити атмосферу затишних осель, які демонструють таланти та творчі здібності учнів навчальних закладів, але й не без допомоги педагогічних працівників.

Одеське вище професійне училище автомобільного транспорту

Фрунзівський професійний ліцей

Балтське професійно-технічне аграрне училище

Промислова галузь (зварювальний та енергетичний напрямки) на виставці була представлена найкращими творчими доробками учнів, демонстраційними та інформаційними стендами, макетами, технічними засобами навчання. Найбільш цікаві доробки учнів – зварників продемонстрували ДНЗ "Ісаєвський професійний аграрний ліцей" (металеві троянди, урни, підставки), ДНЗ "Іллічівський професійний судноремонтний ліцей" (предмети для оформлення паркових зон, решітки), "Березівське вище професійне училище" Одеського національного політехнічного університету (дизайнерські підставки, зварна конструкція каркасу старовинного плаття), ДНЗ "Ізмаїльське професійно-технічне училище" (підставки під квіти, металеві сходи, декоративні зварні вироби), ДНЗ "Кілійський професійний ліцей" (металеві підставки, підставки під квіти). Найбільшу увагу присутніх викликала експозиція представлена ДНЗ "Одеський

професійний ліцей морського транспорту", на якій крім учнівських робіт (зварне вітрильне судно, стіл, стільці) було проведено учнями з професії "Коваль ручного кування" майстер-клас по виготовленню металевих квітів на діючому ковальському горні.

Майстер-клас учня Одеського професійного ліцею морського транспорту

Добре враження у присутніх на виставці фахівців енергетичного напрямку залишили виготовленні учнями ДНЗ "Ізмаїльське професійно-технічне училище" діючі макети пристроїв для автоматичного вимкнення та захисту від замкнення і перевантаження електричного обладнання, для продовження строку роботи ламп розжарювання, регулятор струму, трансформаторів ТСК-500 і СШ-500, електронного ЛАТРу. Сподобався присутнім зроблений учнями з професії "Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування" ДНЗ "Цебриківський професійний аграрний ліцей" електрифікований навчальний стенд для навчання предмету "Правила дорожнього руху".

Металеві конструкції ДНЗ "Кілійський професійний ліцей"

Електрифікований навчальний стенд ДНЗ "Цебриківський професійний аграрний ліцей"

Зварна конструкція каркасу старовинного плаття Березівське ВПУ ОНПУ

Будівельна галузь була представлена столярними, ліпними виробами, матеріалами, макетами та будівельними спорудженнями.

Педагогічним та учнівським колективом ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти" на чолі з директором Сущенко С.Б. було продемонстровано виставкові матеріали з професій "Монтажник систем утеплення фасадів" та "Машиніст холодильних установок". Руками учнів була розроблена та створена комплексна система подачі, охолодження, фільтрації та газування напоїв, яка відповідає сучасним стандартам ВООЗ. Монтажники систем утеплення фасадів взяли участь у майстер-класі з використанням унікального інноваційного рішення – система утеплення фасадів будівель ІМРАСТУМ.

Комплексна система подачі, охолодження, фільтрації та газування напоїв, виконана учнями ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти"

Професійно-технічні навчальні заклади будівельної галузі представили майстер-класи з декоративної штукатурки поверхонь, художнього кування металу, виготовлення ліпних виробів.

Свої творчі доробки представили колективи всіх ПТНЗ області швейного напрямку: Одеський професійний ліцей технологій та дизайну ПНПУ імені К. Д. Ушинського – колекцію моделей морської тематики, яка доповнювалась фантастичними флористичними композиціями, виготовленими учнями гуртка технічної та художньої творчості; Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей показав колекцію швейних виробів дитячого верхнього та літнього асортименту, які учні виготовляли на швейних підприємствах при проходженні виробничої практики; Іллічівський професійний судноремонтний ліцей запропонував для перегляду колекцію спецодягу для зварювальників, штукатурів, швачок тощо; Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ імені К. Д. Ушинського представив колекцію дипломних виробів учнів – українські народні костюми та колекцію швейних виробів різних народів світу у масштабі.

*Одеське вище професійне училище
сфери послуг НУ "Одеська
юридична академія"*

*Одеський професійний ліцей сфери
послуг ДЗ "Південноукраїнський
національний педагогічний
університет"*

Фрунзівський професійний ліцей

Цікавою була колекція моделей суконь літнього асортименту з тканин "у горошок" Одеського вищого професійного училища сфери послуг НУ "ОЮА", доповнена красивими сучасними зачісками, виконаними учнями училища під керівництвом досвідчених, працьовитих педагогів. Ананьївський професійний аграрний ліцей, Ісаєвський професійний ліцей та Балтське професійно-технічне аграрне училище презентували моделі спецодягу, святкових суконь та українського народного одягу; Фрунзівський професійний ліцей запропонував цікаву альтернативну колекцію швейних виробів з підручних матеріалів: медичних печаток, газет, поліетиленових пакетів, чоловічих галстуків тощо.

*Ананьївський професійний аграрний
ліцей*

*Балтське професійно-технічне
аграрне училище*

*Березівське вище професійне
училище Одеського національного
політехнічного університету*

Традиційно дуже цікаво на виставці презентувало себе Березівське вище професійне училище ОНПУ. Учні продемонстрували колекцію моделей швейних виробів у народному стилі, виготовлену з натуральних тканин та інших натуральних текстильних матеріалів. Дуже гарно виглядали аксесуари та головні убори з волокон льону. Колекція одягу, яку

демонстрували самі ж учні училища, збирала біля себе велику кількість відвідувачів виставки. Фантазія наших учнів та педагогічних працівників не має меж, а руки вмілі та працюючі!

Ізмаїльське вище професійне училище КДАВТ імені П. Конашевича-Сагайдачного

Кілійський професійний ліцей

Овідіопольське професійно-технічне аграрне училище

На виставці була широко представлена кулінарна продукція, яка пахла, манила до себе духмяними ароматами та спокушала відвідувачів своїм "смачним" виглядом. Всі навчальні заклади кулінарного напрямку представили свої чудові кондитерські та пекарські вироби різного призначення – це і святкові вироби, і вироби з українською символікою, і весільна продукція та багато-багато іншого. Дуже складно відмітити кращі колективи ПТНЗ області, але все ж слід відмітити творчі роботи Одеського вищого професійного училища торгівлі та технологій харчування, Котовського професійного ліцею, Кілійського професійного ліцею, Лиманського професійного аграрного ліцею та інших.

Одеське вище професійне училище морського туристичного сервісу

Лиманський професійний аграрний ліцей (разом зі Степовецькою філією ЛПАЛ)

Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування

Але на виставці наші професійно-технічні навчальні заклади показали не тільки свої вироби, виготовлені працюючими учнівськими руками та руками педагогів, але і довели, що вони вміють вчити прекрасному і корисному інших. Так, професіонали Одеського вищого професійного училища торгівлі та технологій харчування, Одеського вищого професійного училища морського туристичного сервісу, Арцизького професійного аграрного ліцею та Котовського професійного ліцею провели майстер-класи з карвінгу та виготовленню елементів декору кондитерських виробів та різноманітних блюд.

Майстер-клас учнів
Одеського вищого
професійного училища
морського туристичного
сервісу

Майстер-клас учнів Котовського
професійного ліцею

Теплодарський професійний ліцей

Професійно-технічні навчальні заклади аграрного профілю демонстрували продукцію, вирощену на власних полях, а також виробі, виготовлені у виробничих майстернях.

Старокозацький професійний
аграрний ліцей

Березівський професійний аграрний
ліцей

Суворовський професійний аграрний
ліцей

Чудовий настрій для відвідувачів виставки створювали майстер-класи з перукарського мистецтва, майстри створювали яскраві та стильні образи моделей. Моделлю міг стати будь-хто з гостей виставки. Учні Одеського професійного ліцею технологій та дизайну ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" показали майстер-клас з основ флористики. Ізмаїльське вище професійне училище Київської державної академії водного транспорту імені П. Конашевіча-Сагайдачного оформили свій виставковий майданчик як квіткову майстерню.

Одеське вище професійне училище
сфери послуг НУ "Одеська
юридична академія"

Овідіопольське професійно-
технічне аграрне училище

Одеський професійний ліцей
технологій та дизайну ДЗ "ПНПУ
імені К.Д. Ушинського"

Окремої уваги заслуговують спортивні здобутки учнів ПТНЗ. Учасники виставки мали змогу ознайомитися зі спортивними нагородами спортсменів, фотоматеріалами спортивного життя учнівської молоді. Віце-прем'єр міністр України О.Ю. Вілкул особисто

привітав випускників ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти", які стали призерами XXII літніх Дефлімпійських ігор у 2013 році.

Віце-прем'єр міністр України О.Ю. Вілкул, голова Одеської обласної державної адміністрації Е.Л.Матвійчук з випускниками ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти" – призерами XXII літніх Дефлімпійських ігор

ДНЗ "Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей"

На виставці ПТНЗ продемонстрували кращі методичні розробки з предметів загальноосвітньої та професійної підготовки, методичні рекомендації, методичні посібники, дидактичні матеріали, інноваційні проекти, матеріали учасників конкурсів, презентації, фотоекспонати та ін.

Виставка "Талановита юність Одещини" показала, що професійно-технічна освіта Одеського регіону сприяє навчанню та вихованню талановитої та творчої робітничої молоді, і наші діти через декілька років стануть справжніми майстрами та професіоналами своєї справи! Цей захід дозволив зустрітися колегам та старим друзям, почерпнути нові ідеї, тенденції та технології, подарувати атмосферу свята напередодні нового навчального року. На жаль, ми не змогли охопити всі навчальні заклади і хай не ображаються ті, кого не згадали. Колектив кожного професійно-технічного навчального закладу показав вищий клас у підготовці до виставки і подарував гостям та учасникам виставки незабутні та яскраві враження!

*Риженко Людмила Дмитрівна –
методист кабінету професійної
підготовки НМЦ ПТО в Одеській області*

Розробка та впровадження у навчальний процес системної підготовки учнів до самозайнятості

Для всіх не є секретом те, що у системі професійно-технічної освіти "пробуксовує" така ланка, як працевлаштування випускників.

Причин для цього достатньо.

До таких можна віднести:

- якість професійної підготовки робочої сили, яку пропонують професійно-технічні навчальні заклади часто не відповідає вимогам замовників кадрів;
- невідповідність матеріально-технічної бази ПТНЗ вимогам сучасного виробництва;
- трудова та виконавча дисципліна випускників ПТНЗ бажає бути кращою;
- мобільність та економічна активність наших випускників не на належному рівні;
- відсутність можливості у роботодавців забезпечити роботою і заробітком постійний контингент працівників у зв'язку з коливанням попиту на товари та послуги.

Результатом незбалансованості пропозиції робочої сили з попитом на неї є високий рівень безробіття, в тому числі і прихованого.

Але в області існують можливості для підвищення рівня зайнятості населення, в тому числі, і випускників ПТНЗ, особливо випускників з чіткою життєвою позицією. Це можуть бути нестандартні види, такі як - розвиток приватного підприємництва, малого бізнесу, сфери послуг, фермерства тощо.

Особливе місце серед видів зайнятості населення посідає самозайнятість. Самозайнятість поширюється в торгівлі, сфері послуг, дрібній промисловості, автосервісі, зеленому туризмі.

Ураховуючи той факт, що становлення професійного усвідомлення учня – процес глибокий і довгий, у навчально-методичному центрі ПТО в Одеській області давно виношувалась ідея - яким чином виявити та допомогти креативним, творчим дітям задуматись про можливість забезпечити своє майбутнє самостійно, тобто відкрити власний бізнес.

Звичайно, це справа не проста, і ми всі розуміємо, що не всім нашим учням вона під силу.

Але наш обов'язок – навчити учнів мислити економічними категоріями, навчити учня задуматись про самостійний шлях, який забезпечить у майбутньому гідне життя йому та його родині, дати оту "вудку" творчим, підприємливим дітям. Цим питанням дуже опікується директор НМЦ ПТО О. Е. Корчевський.

Однією з форм розвитку економічної активності випускників ПТНЗ є організація малих підприємств.

Тому Згідно з Законом "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" для активізації психологічної мотивації молоді до започаткування власної справи у 2012-2013 н. р. НМЦ ПТО в Одеській області було проініційовано, організовано та проведено конкурс-практикум "Власна справа" (так ми його назвали).

Конкурс полягав у розробці власної бізнес-ідеї, її обґрунтуванні та презентації. Задачею цього конкурсу було надати знання та вміння дітям з основ проведення моніторингу, навчити аналізувати сегмент ринку, конкуренцію тощо. У конкурсі прийняли участь учні з 23 навчальних закладів. Журі були відібрані 10 кращих проектів – це:

- ДНЗ "Одеський професійний будівельний ліцей";
- Одеський професійний ліцей технологій та дизайну ДЗ "ПНПУ імені К. Л. Ушинського";
- Ізмаїльське вище професійне училище КДАВТ імені г. Сагайдачного;
- Іллічівський професійний ліцей;
- Одеський центр професійно-технічної освіти;
- Савранське професійно-технічне аграрне училище;
- Одеське вище професійне училище морського туристичного сервісу;
- Одеське вище професійне училище сфери послуг НУ "Одеська юридична академія";
- Старокозацький професійний аграрний ліцей;
- Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування.

За результатами конкурсу – **I місце** зайняв творчий колектив *Одеського професійного ліцею технологій та дизайну ПНПУ ім. К. Д. Ушинського* (бізнес-ідея створення салону-студії дизайну швейних виробів);

II місце поділили учні *Одеського вищого професійного училища сфери послуг НУ "ОЮА"* (бізнес-ідея створення магазину-ательє швейних виробів) та *Одеського вищого професійного училища морського туристичного сервісу* (бізнес-ідея створення закладу ресторанного господарства);

III місце поділили: творчий колектив *Одеського центру професійно-технічної освіти* (бізнес-ідея створення імітаційної навчально-тренувальної фірми сучасного автосервісу); учні *Одеського професійного ліцею будівництва та архітектури* (бізнес-ідея по наданню послуг з ремонту мобільних телефонів, ноутбуків і фотоапаратів) та *Одеського вищого професійного училища торгівлі та технологій харчування* (бізнес-ідея створення спеціалізованого кафе з морською тематикою).

Такий конкурс ми проводили вперше і, можливо, не все нам вдавалось, можливо були якісь помилки. Зрозуміло, що дітям активно допомагали викладачі, але самостійні навички діти все ж таки отримали.

Та ми вирішили на цьому не зупинятись. Зараз навчально-методичний центр працює над розробкою та впровадженням у навчальний процес системної підготовки учнів до самозайнятості. Це питання обговорювалось на засіданні обласної методичної секції викладачів економічних дисциплін, яке відбулось 15 травня 2013р. З цією метою створена творча група з провідних викладачів економічних дисциплін ПТНЗ Одеської області. Учасники секції отримали завдання – подумати над цим питанням, розглянути його у своїх навчальних закладах на засіданнях методичних комісій.

Як ми розуміємо, **системно** - це не окреме епізодичне вивчення матеріалу з бізнес-планування, а системна робота протягом всього періоду навчання учнів ПТНЗ, яка охоплює не тільки економічні дисципліни, а й інші дисципліни навчального плану. Окрім того, ця система повинна включати не тільки теоретичний матеріал, а й виконання практичних завдань учнями – з аналізу сегменту ринку, конкуренції, обладнання, технологій, очікуваного прибутку тощо.

Повинні бути виокремлені години з навчальних програм таких дисциплін, як "Економіка", "Основи галузевої економіки і підприємництва", "Правознавство", "Основи правознавства", а можливо і спеціальних дисциплін та виробничого навчання. Згідно ДСПТО ми маємо право на регіональний компонент та на включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо, самостійно визначати варіативний компонент змісту професійно-технічної освіти у робочих навчальних планах (до 20 відсотків у межах загального часу) та робочих навчальних програмах (до 20 відсотків навчального предмета і виробничого навчання).

Типовими навчальними планами передбачений резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці.

Для прикладу, як рекомендацію, можу привести проект цієї роботи з професії "Кравець" (додаток).

Кравець

2 розряд

Типова навчальна програма
з предмета "Основи галузевої економіки і підприємництва"

Діюча програма				Проект			
№ п/п	Тема	Кількість годин		№ п/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно – практичні роботи			Всього	З них лабораторно – практичні роботи
1	Галузева структура економіки України	2		1	Галузева структура економіки України	2	
2	Структура і механізм функціонування ринкової економіки	2		2	Структура і механізм функціонування ринкової економіки	2	
3	Підприємство як форма діяльності в умовах ринкової економіки	4		3	Підприємство як форма діяльності в умовах ринкової економіки	2	
				4	Власна справа, як нестандартний вид зайнятості населення	2	
	Всього годин:	8			Всього годин:	8	

Тема 3. Підприємство як форма діяльності в умовах ринкової економіки

Підприємництво і ринок. Сутність підприємництва. Види підприємницької діяльності. Функції підприємництва. Закон України "Про підприємництво".

Організаційно-правові форми підприємництва: індивідуальне володіння, партнерства, корпоративні підприємства.

Об'єднання підприємців. Господарські товариства. Закон України "Про господарські товариства".

Тема 4. Власна справа, як нестандартний вид зайнятості населення

Процес формування економічної (підприємницької) культури. Екскурсія на приватне підприємство (можливо, запрошення підприємця для зустрічі з учнями). Виконання практичного завдання на тему "Моя власна справа"

Типова навчальна програма
з предмета "Основи правових знань"

Діюча програма				Проект			
№ з/п	Тема	Кількість годин		№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабора- торно – практичні роботи			Всього	З них лабора- торно – практичні роботи
1	Право – соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави.	3		1	Право – соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави.	3	
2	Конституційні основи України	7		2	Конституційні основи України	7	

3 досвіду роботи

3	Правові основи професійно – технічної освіти	1		3	Правові основи професійно – технічної освіти	1	
4	Цивільне право і відносини, що ним регулюються	2		4	Цивільне право і відносини, що ним регулюються	2	
5	Господарство і право	1		5	Господарство і право	1	
6	Правове регулювання господарських відносин у промисловості	2		6	Правове регулювання господарських відносин у промисловості	1	
				7	Загальні умови створення та реєстрації підприємства	1	
	Всього годин:	16				16	

Тема 6. Правове регулювання господарських відносин у промисловості

Правове регулювання діяльності промислових підприємств – обов'язкова умова ефективності виробництва. Законодавство про підприємство. Поняття підприємств та його види. ~~Загальні умови створення та реєстрації підприємства~~, трудові доходи працівника підприємства. Соціальна діяльність підприємства. Правові та економічні умови господарської діяльності підприємств.

Договори. Договірна дисципліна у промисловості.

Тема 7. Загальні умови створення та реєстрації підприємства

Рішення про створення підприємства. Збори засновників. Підготовка засновницьких документів. Подальші етапи реєстрації підприємства.

Типова навчальна програма з предмета "Технологія виготовлення одягу"

Діюча програма				Проект			
№ з/п	Тема	Кількість годин		№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи			Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1	Вступ. Асортимент швейних виробів	2	-	1	Вступ. Підприємницька діяльність у швейній галузі	1	-
				2	Асортимент швейних виробів	1	
2	Ручні роботи	8	2	3	Ручні роботи	8	2
3	Машинні роботи	10	2	4	Машинні роботи	10	2
4	Волого-теплова обробка виробів	2	-	5	Волого-теплова обробка виробів	2	-
5	Клейове з'єднання	2	-	6	Клейове з'єднання	2	-
6	Особливості дрібного ремонту і чищення виробів	2	2	7	Особливості дрібного ремонту і чищення виробів	2	2
Всього годин:		32	6	Всього годин:		32	6

Тема 1. Вступ. Асортимент швейних виробів

Значення швейної промисловості в народному господарстві України. Завдання швейної промисловості. Підприємницька діяльність у швейній галузі. Направлення розвитку техніки і технології в швейному виробництві. Індивідуальне і масове виробництво одягу. Роль професійно-технічної освіти в підготовці кваліфікованих робітників для швейної галузі. Знайомство з кваліфікаційною характеристикою і програмою предмету. Характеристика асортименту швейних виробів. Вимоги до одягу. Виконання практичного завдання з моніторингу стану швейної галузі в Одеській області.

Типова навчальна програма з виробничого навчання

Діюча програма			Проект		
№ з/п	Тема	Кількість годин	№ з/п	Тема	Кількість годин
I. Виробниче навчання			I. Виробниче навчання		
1.	Вступне заняття	2	1.	Вступне заняття.	1
			2.	Самореалізація фахівців на сучасному ринку праці	1
2.	Охорона праці, пожежна безпека та електробезпека в навчальних майстернях	4	3.	Охорона праці, пожежна безпека та електробезпека в навчальних майстернях	4
3.	Екскурсія на виробництво	6	4.	Екскурсія на виробництво	4
			5.	Зустріч з власниками малих та середніх підприємств швейної галузі	2
4.	Виконання ручних робіт	24	6.	Виконання ручних робіт	24
5.	Виконання машинних строчок і швів	30	7.	Виконання машинних строчок і швів	30
6.	Обробка окремих деталей і вузлів.	24	8.	Обробка окремих деталей і вузлів.	24
7.	Виготовлення виробів постільного та столового асортименту	24	9.	Виготовлення виробів постільного та столового асортименту	24
8.	Виготовлення нічних сорочок	24	10.	Виготовлення нічних сорочок	24
9.	Виконання ремонту одягу	6	11.	Виконання ремонту одягу	6
Всього годин		144	Всього годин		144
II. Виробнича практика			II. Виробнича практика		
1.	Ознайомлення з підприємством.	7		Ознайомлення з підприємством.	7
2.	Самостійне виконання робіт за професією „Кравця” II розряду	98	1.	Самостійне виконання робіт за професією „Кравця” II розряду	98
	Кваліфікаційна пробна робота		2.	Кваліфікаційна пробна робота	
Всього годин		105	Всього годин		105
Разом		249	Разом		249

Тема 1. Вступне заняття

Історія професії. Відомості про навчальний заклад, його традиції.

Етапи професійного росту учнів при опануванні професією „кравець”.

Ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою.

Самореалізація фахівців даної професії на сучасному ринку праці.

Виробнича діяльність групи та училища, демонстрація кращих робіт учнів. Трудова та технологічна дисципліна. Ознайомлення з навчальними майстернями. Робочі місця учнів. Обладнання, інструменти, пристосування, які необхідні учням для роботи.

Тема 2. Самореалізація фахівців на сучасному ринку праці.

Інструменти самореалізації молоді на сучасному ринку праці.

Тема 3. Екскурсія на виробництво

Інструктаж з охорони праці на виробництві та правил дорожнього руху.

Ознайомлення учнів з роботою підприємства: з технологічним процесом виготовлення одягу, з організацією робочих місць для виконання ручних, машинних, прасувальних робіт; з організацією роботи на виробництві.

Система контролю якості продукції.

Основи нового господарчого механізму в ринкових умовах, економічні показники підприємства.

Тема 5. Зустріч з власниками малих та середніх підприємств швейної галузі. Написання звіту за результатами зустрічі

3 розряд

Типова навчальна програма
з предмета "Основи галузевої економіки і підприємництва"

Діюча програма				Проект			
№ з/п	Тема	Кількість годин		№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно – практичні роботи			Всього	З них лабораторно – практичні роботи
1	Основи організації управління підприємством	4		1.	Основи організації управління підприємством	2	
				2	Управління і процес прийняття рішень (організаційна структура, залучення персоналу, оплата праці тощо). Підприємницький успіх. Основні поняття бізнес-планування	2	
2	Кадри підприємств і продуктивність праці	4		3	Кадри підприємств і продуктивність праці	2	
				4	Організаційний план виробництва (сфери послуг)	2	
3	Виробнича діяльність структур підприємства. Ефективність використання виробничих фондів	4		5	Виробнича діяльність структур підприємства. Ефективність використання виробничих фондів	2	
				6	План виробництва. Розрахунок початкових затрат виробництва.	2	
4	Якість продукції та економічна ефективність	4		7	Якість продукції та економічна ефективність	4	
5	Оплата праці	3		8	Оплата праці	3	
	Всього годин:	19			Всього годин:	19	

Тема 1. Основи організації управління підприємством

Поняття "Управління підприємством". Інструменти управління підприємством. Використання цих інструментів в управлінні сучасним підприємством.

Сучасні принципи управління підприємством.

Методи управління підприємством.

Організаційні структури управління підприємством.

Шляхи удосконалення управління підприємством.

Тема 2. Управління і процес прийняття рішень

Організаційна структура, залучення персоналу, оплата праці тощо. Основні етапи і методи прийняття рішень. Сутність підприємницького успіху. Основна мета підприємця.

Основні поняття бізнес-планування. Задачі для практичного розвитку.

Тема 3. Кадри підприємств і продуктивність праці

Кадри підприємств сфери побутового обслуговування та легкої промисловості, їх склад і структура. Класифікація персоналу ательє та швейних фабрик. Кадрова політика та система управління персоналом. Ринок праці, особливості його формування та регулювання.

Фактори, що впливають на зміну професійно-кваліфікованого складу кадрів підприємства. Сучасні методи підготовки кадрів для сфери послуг та швейних фабрик. Служба зайнятості в Україні. Підготовка та перепідготовка кадрів. Удосконалення системи професійно-технічного навчання для підготовки висококваліфікованих молодих робітників.

Показники продуктивності праці та методи її вирівнювання. Планування продуктивності праці на підприємстві. Організація і нормування праці.

Розрахунки чисельності працюючих на підприємстві.

3 досвіду роботи

Приклади для розрахунків. Задачі для розв'язування.

Тема 4. Організаційний план

Характеристика спеціалістів необхідних для управління підприємством (організацією). Внутрішня структура управління. Організація взаємодії підрозділів та окремих робітників. Умови найму персоналу, вимоги до кваліфікації. *Практичне завдання – складання організаційного плану виробництва (сфери послуг).*

Тема 5. Виробнича діяльність структур підприємства. Ефективність використання виробничих фондів

Виробнича діяльність структур підприємств побутового обслуговування та швейної галузі. Технологія виробництва. Технічна безпека виробництва. Показники виробничої діяльності: обсяг випущеної і реалізованої продукції.

Основні фонди підприємства і показники їх ефективного використання.

Поняття і класифікація виробничих фондів підприємства. Структура основних виробничих фондів.

Облік і оцінка основних фондів. Показники зношення основних фондів. Показники руху основних фондів. Амортизація основних фондів. Виробнича потужність підприємства її зміст і методи визначення. Шляхи підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.

Приклади для розрахунків. Задачі для розв'язування.

Тема 6. План виробництва. Розрахунок початкових затрат виробництва

Аренда. Поставки сировини та обладнання. Офіційні платежі, акцизні збори та податки. Розрахунок початкових затрат виробництва. Точка беззбитковості. *Практичне завдання – складання плану виробництва.*

Типова навчальна програма з предмета "Основи правових знань"

Діюча програма				Проект			
№ з/п	Тема	Кількість годин		№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи			Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1	Правове регулювання господарських відносин в сфері побутового обслуговування населення та швейної галузі	4		1	Правове регулювання господарських відносин в сфері побутового обслуговування населення та швейної галузі	2	
				2	Нормативно-правове забезпечення приватного підприємництва. Юридичний план підприємства	2	
2	Захист господарських прав та інтересів. Розгляд господарських спорів	1		3	Захист господарських прав та інтересів. Розгляд господарських спорів	1	
3	Праця, закон і ми	2		4	Праця, закон і ми	2	
4	Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність	3		5	Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність	3	
Всього годин:		10		Всього годин:		10	

Тема 1. Правове регулювання господарських відносин у сфері, побутового обслуговування населення та швейної галузі

Законодавство про побутове обслуговування. Договори, що укладаються в побутовому обслуговування населення. Захист споживачів. Права споживачів. Державний захист прав споживачів. Право споживачів на належну якість товарів (робіт, послуг). Гарантійні зобов'язання.

Права споживача в разі: придбання ним товару неналежної якості, порушення виконавцем умов договору про виконання робіт і надання послуг. Право споживача на безпеку товарів (робіт, послуг). Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну товарам (роботами, послугами) належної якості.

Право споживача на інформацію про товари (роботи, послуги). Права споживача у сфері побутового, торгівельного та інших видів обслуговування. Право споживача на обмін товару належної якості.

3 досвіду роботи

Недійсність умов договорів, що обмежують права споживача. Відповідальність за порушення законодавством про захист прав споживачів.

Поняття і значення договору купівлі - продажу. Права і обов'язки продавця послуг і покупця.

Побутове обслуговування населення та швейна галузь. Порядок приймання та оформлення замовлень на послуги. Виконання та видача замовлень.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення приватного підприємництва.

Основні аспекти надання фінансової допомоги за рахунок коштів бюджету Одеської області в рамках Програми підтримки підприємництва. головні принципи та порядок надання фінансово-кредитної підтримки.

Практичне завдання – складання юридичного плану підприємства: юридична форма продукту, що створюється, засновницькі документи, процедура реєстрації в місцевих органах.

Типова навчальна програма з предмета "Технологія виготовлення одягу"

Діюча програма				Проект			
№ з/п	Тема	Кількість годин		№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні і роботи			Всього	З них лабораторно-практичні і роботи
1	Технологія обробки окремих деталей і вузлів	12	2	1	Технологія обробки окремих деталей і вузлів	12	2
2	Технологія обробки поясних виробів - спідниці (14) - брюки (16)	30	2	2	Технологія обробки поясних виробів - спідниці (14) - брюки (16)	30	2
3	Технологія обробки виробів платтевого асортименту	38	4	3	Технологія обробки виробів платтевого асортименту	38	4
4	Виготовлення одягу за індивідуальним замовленням	6	-	4	Характеристика індивідуального виробництва. Організація робіт в ательє	2	
				5	Виготовлення одягу за індивідуальним замовленням	4	
5	Технологія ремонту одягу	3	2	6	Технологія ремонту одягу	3	2
6	Стандартизація та контроль якості продукції	4	-	7	Стандартизація та контроль якості продукції	4	-
Всього годин:		93	10	Всього годин:		93	10

Тема 4. Характеристика індивідуального виробництва. Організація робіт в ательє

Потреби, які задовольняє продукт (послуга). Переваги продукту (послуги) перед конкурентами. Ціна продукту (послуги). Виконання практичного завдання – опис продукту (послуги).

Тема 5. Виготовлення одягу за індивідуальним замовленням

~~Характеристика індивідуального виробництва. Організація робіт в ательє.~~ Виготовлення замовлень з двома примірками. Підготовка виробів до першої примірки, проведення першої примірки. Уточнення і переведення ліній після першої примірки. Правила підкроювання дрібних деталей. Підготовка виробу до другої примірки. Уточнення ліній після другої примірки. Остаточна обробка виробу. Виготовлення одягу з однією приміркою і без примірок. Дефекти та способи їх усунення.

4 розряд

Типова навчальна програма з предмета " Основи галузевої економіки і підприємництва "

Діюча програма				Проект			
№ з/п	Тема	Кількість годин		№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи			Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1	Сутність підприємництва	1		1	Сутність підприємництва. Функції та правовий статус підприємця. Організаційно-правові засади підприємницької діяльності. Економічна поведінка підприємця. Підприємницький спосіб мислення	1	
2	Функції та правовий статус підприємця	1					
3	Організаційно-правові засади підприємницької діяльності	1					
4	Менеджмент та маркетинг у підприємницькій діяльності	1		2	Менеджмент та маркетинг у підприємницькій діяльності	1	
				3	Дослідження ринку збуту, канали збуту. Аналіз конкуренції. Стратегія маркетингу	2	
5	Бізнес-план у підприємницькій діяльності	2		4	Бізнес-план у підприємницькій діяльності	2	
6	Державна підтримка розвитку підприємства і підприємницької діяльності	1		5	Державна підтримка розвитку підприємства і підприємницької діяльності	1	
	Всього годин:	7			Всього годин:	7	

Тема 1. Сутність підприємництва. Функції та правовий статус підприємця. Організаційно-правові засади підприємницької діяльності

Історичний розвиток понять "Підприємництво", "Сутність і функції підприємництва". Приватна власність, як економічна основа підприємництва.

Підприємець основна фігура ринкової економіки. Основні функції підприємця. Характерні риси підприємця. Службовий етикет. Права, обов'язки та відповідальність підприємця.

Форми діяльності та умови державної реєстрації і бізнесу. Джерела регулювання підприємницької діяльності. Правове регулювання підприємницької діяльності. Перелік документів що подаються на реєстрацію різних організаційно-правових форм. Порядок оформлення на податковий облік.

Ліцензування. Патентування. Порядок припинення підприємницької діяльності.

Тема 2. Менеджмент та маркетинг у підприємницькій діяльності

Поняття про менеджмент та маркетинг у підприємницькій діяльності. Принципи менеджменту та маркетингу, їх функції та сфера діяльності. Організаційні структури і форми управління в сфері побутового обслуговування та легкій промисловості. Особи менеджера та маркетолога, процес прийняття рішень.

Тема 3. Дослідження ринку збуту, канали збуту. Аналіз конкуренції. Стратегія маркетингу. Реклама.

Фактори ризику (технічні і фінансові ризики)

Потенційні клієнти (споживачі). Район обслуговування. Термін придатності продукту. Можливість і необхідність післяпродажного обслуговування.

Аналогічні товари. Об'єми продаж у конкурентів, рівень їх цін. Організація та юридичне оформлення підприємств конкурентів.

Схема продажу товарів (послуг). Принцип формування ціни. Рекламні заходи. Методи активізації продажу товарів (послуг). Оцінка суспільної думки про товар.

3 досвіду роботи

Практичне завдання : Дослідження ринку збуту, канали збуту. Аналіз конкуренції. Стратегія маркетингу. Реклама. Фактори ризику (технічні і фінансові ризики)

Тема 4. Бізнес-план у підприємницькій діяльності

Бізнес-план і необхідність його розробки. Функції бізнес-плану. Правила технічного оформлення бізнес-плану. **Складання резюме. Вправи по складанню бізнес-плану.**

Тема 5. Державна підтримка розвитку підприємства і підприємницької діяльності

Національна програма сприяння розвитку підприємництва в Україні.

Правові акти про підприємства. Закон України "Про підприємство", "Про державну підтримку малого і середнього підприємництва".

Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Статут підприємства. Колективний договір. Господарські товариства: економічні і правові основи їх діяльності.

ПРОЕКТ

Резерв часу (8 год. + 9 год. + 16 год. = 33 год.)

Рекомендована програма курсу

"Основи малого бізнесу ("Основи бізнесу")"

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них практичні роботи
2 розряд			
1	Вступ у підприємництво	8	4
1.1	Правові основи організації і ведення підприємницької діяльності	1	-
1.2	Система підтримки розвитку малого бізнесу в Одеській області	1	-
1.3	Бізнес-ідея і вибір сфери діяльності	3	2
1.4	Основи бухгалтерського обліку і оподаткування на малому підприємстві	1	1
1.5	Кредитування	2	1
3 розряд			
2	Ефективне ведення бізнесу: ключові компетенції підприємця	9	4
2.1	Методика розробки бізнес-плану малого підприємства	4	3
2.2	Маркетинг у підприємницькій діяльності	1	-
2.3	Управління персоналом	1	-
2.4	Розробка фінансового плану малого підприємства. Аналіз і оцінка ризиків	1	
2.5	Мистецтво бізнес-презентацій. Тренінг	2	1
4 розряд			
3	Робота над бізнес-планом	16	14
3.1	Консультації по виконанню проекту	2	-
3.2	Розробка бізнес-плану, складання резюме	10	10
3.3	Захист проекту (бізнес-плану)	4	4
	Разом	33	22

**Курова Наталія Юріївна – методист
вищої категорії ДНЗ "Одеське вище
професійне училище автомобільного
транспорту"**

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ – ОДИН З НАПРЯМКІВ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПТНЗ. (З ДОСВІДУ РОБОТИ ДНЗ "ОВПУ АТ")

"Значення пізнавального інтересу в житті людини важко переоцінити. Інтерес виступає як найенергійніший активатор, стимулятор діяльності, реальних наочних, учбових, творчих дій і життєдіяльності в цілому".

Л. С. Виготський

Теорія навчання і освіти стала все більш глибоко розробляти питання як готувати людину, як формувати в ній суспільну особу творця, будівника нового суспільства. Що ж полягає те особливо важлива і цінна для формування особи, що об'єктивно містить в собі пізнавальний інтерес?

Особливістю пізнавального інтересу є його здатність збагатити і активізувати процес не тільки пізнавальної, але і будь-якої діяльності людини, оскільки пізнавальний початок є в кожній із них. В праці людина, використовуючи предмети, матеріали, інструменти, способи, потребує пізнання їх властивостей, у вивченні наукових основ сучасного виробництва, в осмисленні раціоналізаторських процесів, в знанні технології того або іншого виробництва. Будь-який вид людської діяльності містить в собі пізнавальний початок, пошукові творчі процеси, сприяючі перетворенню дійсності. Будь-яку діяльність людина, натхненна пізнавальним інтересом, скоює з великою пристрасстю, більш ефективно.

Пізнавальний інтерес – це особлива виборча спрямованість особи на пізнання і виборчий характер, виражений в тій або іншій наочній області знань. В умовах навчання пізнавальний інтерес виражений зацікавленістю учня навчанням; педагогічним пізнанням діяльності в області одного або ряду учбових предметів. Проблема формування пізнавальних інтересів – одна з найважливіших задач в освіті.

Особливості пізнавального інтересу і проблеми його розвитку отримали достатньо широке освітлення в педагогічній і психологічній літературі, де визначають його як первинну, фундаментальну умову успішного виконання будь-якої діяльності (С.Т. Шацький, В.Н. М'ясищев, В.Г. Іванов, Н.Г. Морозова). Деякі дослідники вивчають його в аспекті двостороннього характеру (С.Л. Рубінштейн, Л.С. Виготський, А.Л. Леонтьєв, Н.Ф. Талізін). В дослідженнях П.Ф. Каптерева, Е.Г. Юдіна, В.С. Швирева, Л.П. Буєвої, А.Н. Леонтьєва, В.П. Зинченко пізнавальний інтерес логічно взаємозв'язаний з конкретною діяльністю.

Проблема формування пізнавального інтересу і організація цього процесу відображена в роботах М.Н. Скаткіна, Г.І. Щукіної, А.М. Матюшкіна, Л.А. Аристової, В.С. Біблера, А.В. Брушлинського, Г.А. Давидової.

Актуальність і практична значущість даної проблеми полягає в теоретичному і практичному обґрунтуванні педагогічних умов формування пізнавального інтересу учнів, до предметів під час їх викладання у ПТНЗ.

Формування пізнавального інтересу учнів протікатиме успішно, якщо сукупність педагогічних умов буде включати:

- процес навчання, заснований на проблемному, дослідницькому підході носитиме поетапний характер, що включає діагностику рівня підготовленості учнів, мотивацію, цілеспрямовану організацію учбової діяльності, контроль за якістю знань;
- диференційований підхід до вибору методів навчання залежно від етапу і якості засвоєння знань, а також підбір різнорівневих завдань орієнтованих на формування пізнавального інтересу, відповідно до здібностей учнів;
- організація позакласної діяльності, що дає можливість учням включатися в творчий, дослідницький пошук, направлений на практичне застосування знань;
- цілеспрямований розвиток особових якостей учнів, прагнучих до постійного, самостійного підвищення своєї освіти, яка свідомо включається в активну навчальну діяльність.

Формування і розвиток пізнавальних інтересів частина широкої проблеми виховання всесторонньо розвинутої особи – це одна з найважливіших задач сучасного навчання. Як відомо, стійкий пізнавальний інтерес формується при поєднанні емоційного і раціонального в навчанні.

Спираючись на величезний досвід минулого, на спеціальні дослідження і практику сучасного досвіду, можна говорити про умови, дотримання яких сприяє формуванню, розвитку і зміцненню пізнавального інтересу учня.

Максимальна опора на активну розумову діяльність учнів. Головним ґрунтом для розвитку пізнавальних сил і можливостей учнів, як і для розвитку, достовірно пізнавального інтересу, є ситуації рішення пізнавальних задач, ситуації активного пошуку, припущень, роздуму, ситуації розумової напруги, ситуації суперечності думок, зіткнень різних позицій, в яких необхідно розібратися самому, ухвалити рішення, встати на певну точку зору [4].

Друга умова, що забезпечує формування пізнавальних інтересів полягає в тому, щоб вести учбовий процес на оптимальному рівні розвитку учнів.

Емоційна атмосфера навчання, позитивний емоційний тонус учбового процесу – це третя важлива умова.

Благополучна емоційна атмосфера навчання і навчання зв'язана з двома головними джерелами розвитку учня: з діяльністю і спілкуванням, які народжують багатозначні відносини і створюють тонус особистого настрою учня.

Ці джерела не ізольовані одне від одного, вони весь час переплітаються в учбовому процесі, і разом з тим стимули, що поступають від них, різні, і різний вплив їх на пізнавальну діяльність і інтерес до знань, інші – опосередковано.

Створення сприятливої емоційної атмосфери пізнавальної діяльності учнів – найважливіша умова формування пізнавального інтересу і розвитку особи учня в учбовому процесі. Ця умова зв'язує весь комплекс функцій навчання – освітньої, розвиваючої, яка виховує і має безпосередній і опосередкований вплив на інтерес.

З нього витікає і четверта важлива умова, що забезпечує благотворний вплив на інтерес і на особу в цілому – сприятливе спілкування в учбовому процесі.

Навчання є складним процесом спілкування викладача з учнями, учнів між собою. Вплив спілкування важко зміряти, але можна бачити в реальній дійсності.

Важливим чинником формування пізнавального інтересу виступає особистість викладача, який організовує пізнавальну діяльність учнів, рівень його педагогічної майстерності [6]. Зацікавленість викладача, емоційність викладення, ораторська обдарованість педагога, вміння організувати диференційоване навчання та обрати адекватну рівню розвитку учнів його модель є важливими умовами розвитку пізнавального інтересу. Викладач має не тільки створювати умови для засвоєння учнями певної системи знань, але й навчати прийомів їх застосування і пошуку. Тільки тоді можливий перехід від одного етапу розвитку пізнавального інтересу до іншого.

Таким чином, спостерігається певна залежність рівня сформованості пізнавальних інтересів учнів від усієї системи чинників, від яких залежить ефективність навчання.

Діяльність ДНЗ "ОВПУ АТ" спрямована на плекання успішної людини, формування позитивної мотивації успіху, мотивації до навчання впродовж життя. Вона ґрунтується на основних принципах:

- гуманізації
- демократизації
- особистого підходу
- творчості і свободи діяльності
- культуровідповідності

Одним з основних напрямків методичної роботи в училищі є особистісно-орієнтований підхід до формування пізнавальної діяльності учнів. У ДНЗ "ОВПУ АТ" він реалізується так: на своїх заняттях викладачі училища використовують елементи частково-пошукового, проблемного викладу матеріалу, що спонукає учнів до пізнавальної діяльності, розвиває ініціативу, самостійність, що веде до саморозвитку особистості, змінює поведінку, сприяє формуванню та закріпленню практичних умінь, а це і є продуктивне навчання.

Поява нових технологій, гостра ринкова конкуренція підвищують вимоги до якості підготовки кваліфікованих робітників. Вступники до училища в основному, мають задовільні знання, не вміють і не дуже хочуть вчитися. Але, педагогічний колектив в ДНЗ ОВПУ АТ шукає ефективні шляхи навчання, головне завдання педагога - не тільки навчити професії, а й сформувати з кожного соціально активну особистість, яка б ставилася до отримуваних професійних знань з повагою і бажанням якнайбільше досягнути.

З цього питання уваги заслуговують заняття, які проводять викладачі училища, а саме: к.т.н. доцент, викладач ПДД, спеціаліст вищої категорії Давидов А. П., викладач предмету "Спеціальна технологія", викладач – методист Шеметюк В. П., викладач предмету "Охорона праці і навколишнього середовища", старший викладач Курова Н. Ю., викладач предмету "Інформаційні технології" спеціаліст вищої категорії Устименко Т. П., викладач предмету "Спеціальна технологія", спеціаліст I категорії Лапін С.В., майстри виробничого навчання Приліпухов Л.П, Волгін В. К. та інші..

Для подальшої роботи учнів на виробництві з сучасним обладнанням викладачами та майстрами виробничого навчання впроваджуються у навчальний процес інноваційні педагогічні та виробничі технології, під час проведення таких занять учні беруть саму активну участь. Це:

- електронні презентації учнів (учнівські конференції) – за 2012 рік це "Історія автобудування", за 2013 рік – "Будова автомобіля" (викладач Шеметюк В. П.). Учні самостійно обирають тему презентації, готують доповіді, які супроводжуються відео-роліками, беруть участь у обговоренні. Електронна презентація записується на диск учнями під керівництвом майстра в/н з водіння Сініки В. В. Такі учнівські презентації є корисним додатковим матеріалом під час проведення теоретичних занять як викладачами так й майстрами в/н.
- анімаційна гра "Проїзд перехресть"; електронно-інформаційний матеріал до уроків з предмету "ПДД" (викладач Давидов А.П.).
- навчальні відео фільми, авторами яких є викладачі та учні училища – "Датчики та автосигналізація", "Діагностика автомобіля", "Розбирання двигуна",

"Техобслуговування передпродажної підготовки нового автомобіля" та інші. Фільми знімають під час проходження учнями виробничої практики на автопідприємствах міста.

- Електронні екскурсії на автомобільні фірми, такі як "Лада Експорт Юг", "Мерседес-центр", "Ніссан", "Фольксваген".
- Електронно-інформаційні матеріали до уроків з предметів "Правила дорожнього руху", "Основи безпеки дорожнього руху та перша медична допомога", "Спеціальна технологія", "Автомобільні перевезення", "Охорона праці і навколишнього середовища" та інші – у цьому випадку учні своїми доповідями та відповідями доповнюють лекційний матеріал за окремими темами уроків.

Як було наведено вище учні дуже охоче беруться за такі завдання. Шляхів до сердець та умів учнів багато – педагогічна майстерність в тому й полягає, щоб йти не однією дорогою, а усіма одразу, шукати нове.

Перспективним напрямом в підготовці конкурентоспроможних професійно-мобільних фахівців ДНЗ "ОВПУ АТ" вважає подальшу розробку нетрадиційних методів навчання (розробку й використання веб-технологій, інформаційних технологій, що забезпечить реалізацію інформаційної взаємодії всіх учасників освітнього процесу), але для цього ще багато треба зробити, пошук ефективних шляхів продовжується.

Список використаної літератури:

1. Антипова Л.Г. Дидактична система формування фахових зацікавлень у учнів; М., 1986.
2. Ельконін Д.Б.; "Психологія гри"; М., 1978 р.
3. Кузнецов В.В. Застосування активних методів у процесі професійного навчання учнів для середніх профтехучилищ. М, 1985 р.
4. Макаренко А.С.; "Педагогічні твори"; М., 1986 р.
5. Первин І.Б. Колективна учбово - пізнавальна діяльність; М., 1985 р.
6. Щукина Г.І. Актуальні питання формування інтересу у навчанні; М., 1984г.

*Маленюк Марія Володимирівна –
викладач іноземної мови Одеського
професійного ліцею технологій та
дизайну ДЗ "Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського"*

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

на тему:

**"Використання метафори на уроках англійської мови при розгляданні
теми "Харчування"**

ВСТУП

Процес навчання – це спільна діяльність викладача і учня, який характеризується виконанням двох основних процесів - викладання і сприйняття.

Загальне пізнання людини проходить ряд етапів. Спочатку – чуттєве пізнання, яке призводить до різноманіття уявлень про навколишній світ і предмети. Чим більше систематизовані і узагальнені ці чуттєві образи, тим легше їх сприймати учневі.

Другий етап – абстрактне пізнання, оволодіння системою понять. Пізнавальна діяльність учня є односторонньою. В даному випадку, роль викладача - направляти учня в потрібне русло. Якщо при конкретному пізнанні у свідомості учня виникає образна картина, наприклад, навколишнє середовище, родина, комп'ютер, елементи живопису, тощо – тоді абстрактне пізнання призводить до поняття, усвідомлення правил, теорем, доказ теорій.

Конкретне та загальне в свідомості учня виступають як суперечливі поняття і створюють благо приємні тенденції до розвитку розумової діяльності.

Загальновідомим фактом є те, що процес навчання включає три загальні функції: освітню, розвиваючу і виховуючу.

Перша функція складає процес опанування знаннями, формування навиків та вмінь.

Друга – зосереджується на розумовому, інтелектуальному розвитку учнів.

Третя функція, виховуюча, формує моральні якості, погляди, переконання, ідеали, естетичні почуття, дисциплінованість, працьовитість.

Реалізація освітньої, розвиваючої і виховуючої функції навчання забезпечує комплексний підхід до процесу формування особи учня. Ми вважаємо, що досягти всі цілі можна за допомогою залучення метафори до процесу навчання. Тому темою методичної розробки є "Використання метафори на уроках англійської мови при розгляданні теми "Харчування".

Дана розробка стане допоміжним ресурсом при розгляданні теми "Харчування" на уроках англійської мови, яка є невід'ємною частиною навчального процесу

ОБРАЗОТВОРЧЕ – ВИРАЗНІ ЗАСОБИ МОВИ

Існує безліч засобів, які використовуються для побудови образів, для утворень нових лексичних значень. Способи утворення значень слів різні. Нове значення слова може виникнути, наприклад, шляхом перенесення назви по схожості предметів або їх ознак, в результаті схожості виконуваних функцій, появи асоціацій по суміжності. Таким чином, значення є переносними.

Лексико-семантичні варіанти багатозначного слова по-різному залежать один від одного і по-різному пов'язані між собою. В учбовій літературі називається різна кількість традиційних типів переносних значень слів. В одних випадках виділяють тільки метафору і метонімію, в інших - метафору, метонімію, синекдоху і функціональне перенесення. Традиційні види переносних значень слова (метафора, метонімія, синекдоха, функціональне перенесення значення) пов'язані з діакронією семантичної структури і відносяться до фігур образної мови (стежкам). Відмінності в числі переносних значень пояснюються тим, що синекдоху вважають різновидом метонімії, а функціональне перенесення – різновидом метафори [13].

Метафора використовується в побутовій і художній мові. Проникаючи розумом і почуттям в сенс кожного з ланок метафори, ми неминуче піддаємося її потужній дії: метафора - своєрідний важіль, що приводить в рух розум і душу учня.

МЕТАФОРА ЯК СТИЛІСТИЧНИЙ ЗАСІБ

Мета́фора (от др.-греч. μεταφορά — "перенос", "переносное значение") — троп, слово или выражение, употребляемое в переносном значении, в основе которого лежит неназванное сравнение предмета с каким-либо другим на основании их общего признака. Термин принадлежит Аристотелю и связан с его пониманием искусства как подражания жизни. Метафора Аристотеля в сущности почти неотличима от гиперболы (преувеличения), от синекдохи, от простого сравнения или олицетворения и уподобления. Во всех случаях присутствует перенесение смысла с одного слова на другое [4].

У сучасних працях по метафорі можна виділити три основні погляди на її лінгвістичну природу:

- *метафора як спосіб існування значення слова,
- *метафора як явище синтаксичної семантики,
- *метафора як спосіб передання сенсу в комунікативному акті.

У першому випадку метафора розглядається, як лексикологічне явище. Такий підхід є найбільш традиційним, оскільки найтісніше пов'язаний з уявленням про мову як відносно автономною від мовної діяльності і стабільній системі. Відповідно, представники цього підходу вважають, що метафора реалізується в структурі мовного значення слова.

При другому підході, основна увага приділяється метафоричному значенню, що виникає при взаємодії слів в структурі словосполучення і пропозиції. Він є найбільш поширеним: для нього межі метафори ширші - вона розглядається на рівні синтаксичної сполучуваності слів. Цей підхід містить більше динамізму.

Третій підхід - самий інноваційний, оскільки розглядає метафору, як механізм формування сенсу висловлювання в різних функціональних різновидах мови. Для цього підходу метафора - це функціонально-комунікативне явище, що реалізовується у висловлюванні або тексті.

У вивченні метафор головне значення відводиться основному лексичному значенню слова. Але і тут існують деякі проблеми, оскільки в даному випадку йдеться про іменник в ролі метафори до позиції предиката, додатки і до поєднання з родовим відмінком іншого іменника.

Питання про синтаксичне оформлення метафор також вважається невирішеним, і складність його посилюється можливістю поєднання в одній і тій же мовній одиниці декількох тропів. Так, метафора може бути гіперболічною, метонімічною, іронічною, існують метафоричні порівняння, метафоричні перифрази, тощо [2].

ПРИЙОМИ МЕТАФОРИЗАЦІЇ

На жаль, менш дослідженою є онтологія метафори, як прийому створення нових сенсів. Тому тут хотілося б детальніше зупинитися на прийомах метафоризації.

Хоча проблема метафори має багатовікову історію, онтологія цього явища і механізми метафоризації, тобто способи переосмислення значень слів в процесі їх пристосування до вираження нового для них номінативного завдання, досліджувалися в мовознавстві переважно в семасіологічному аспекті - на основі зіставлення і аналізу вже готових мовних значень мовної метафори [13].

Мабуть, таке єдиноаспектне дослідження метафори і є причиною того, що в лінгвістиці доки не існує розробленої теорії метафори, здатної відповісти на питання, як вона "робиться". Історіографія метафори могла б привести досить переконливі факти, що свідчать про це.

Лінгвістика і літературознавство, вийшовши з тісної співдружності, в якій вони перебували тривалий час, переслідують у вивченні і описі феномену метафори різні завдання.

В основі мовної метафори лежать асоціативні зв'язки, що об'єктивувалися, в конотативних ознаках, які несуть відомості або про повсякденно-практичний досвід цього мовного колективу, або про його культурно-історичне знання. Наприклад: "море" - безмірний водний простір, тому безмірна кількість може бути названа морем. Мотивом для метафоричного перенесення можуть служити відпрацьовані в мові логіко-синтаксичні схеми структуризації класів подій або зіставлення в структурі світу речових об'єктів - їх предметно-логічні зв'язки, що відбивають на мовному досвіді [3].

Метафоризація передбачає перенесення назви з одного поняття на інше на основі подібності їх ознак. Як тлумачить В. Маслова, механізм створення метафори полягає в тому, що з різних логічних класів беруться два різних предмети, які ототожнюються на основі загальних ознак і властивостей [10]

Психологопедагогічними умовами дієвого впливу метафоризації, як чинника творчорозвивальної спрямованості методів у навчанні мови є:

- підвищення позитивної навчальнопредметної мотивації внаслідок символічного відображення в образних оповідях, казках понятійнотематичного матеріалу, мовноСтематичних закономірностей, соціокультурних цінностей;
- розкодування смислів, прихованих у метафоричному тексті, шляхом активізації асоціативного мислення, застосування методу смислового бачення тексту, аналітичного методу, творчої інтерпретації, рефлексії духовноестетичного досвіду учнів;
- визначення закономірностей, ціннісної значущості метафорично зображених мовних чи екстралінгвальних явищ, дій, процесів шляхом використання логічних, когнітивноСінтерпретаційних, діалогічних методів у роботі з текстом;
- бачення й розуміння в художньому тексті (поетичному слові, словосполученні, висловлюванні) образної конкретизації й образного узагальнення — застосування методів смислового і символічного бачення тексту;
- самоідентифікація учнів з героями образних текстів, лінгвістичних казок;
- зіставлення пропонованого в метафоричній формі тематичного змісту з тим, що поданий у теоретичній частині параграфа підручника;
- визначення співвідношення між теоретичним текстом у параграфі підручника, текстом образної оповіді, казки на відповідну мовну тематику й внутрішнім світом дитини — використання рефлексивного методу;
- узагальнення й оцінювання фактів, творчий синтез почуттів, думок щодо єдності мовних засобів і вираженого ними змісту в конкретному образному тексті.

Одним із прикладів використання метафоризації в сучасній практиці навчання мови може бути лінгвістична казка, з одного боку, як варіація методу усного викладу матеріалу вчителем, а з іншого, — як засіб формування мовленнєвої комунікації учнів. Водночас, цей жанр допомагає комплексно реалізувати мовний, мовленнєвий, соціокультурний і діяльнісний аспекти.

Зупинимося на важливій ролі метафори в образному викладі теоретичних відомостей навчальної теми, що веде до пізнавального відкриття таємниць мовної картини світу.

Психологи зазначають, що внесення елементів образності в пояснення граматичного матеріалу особливо необхідне [11].

Метафорично оформлений початок уроку в межах словесного методу навчання закладає мотивацію входження в засвоєння теми, здійснює когнітивно-креативний вплив на емоційний стан, настрій, свідомість учнів, завдяки чому полегшується сприймання тематичного матеріалу, пробуджується думка, забезпечується нелінійність навчальної діяльності.

Метафоричний виклад навчальної інформації близький внутрішньому світу молодших підлітків, він робить тематичний матеріал особистісно значущим.

Таке мовлення потенційно здатне великою мірою впливати на психіку дитини, бо виконує виражальну функцію мови й посилює сугестивну.

Навчання з опорою на метафоричні образи як невеликі фрагменти тексту веде шляхом від почуттєвого до понятійного мислення, що є ключовим для розвитку дитини. Метафоричні образи активізують знання і досвід дитини, стають стимулом для мотивованого творчого сприйняття змісту тексту, пов'язаного з навчальною темою. У зв'язку з цим застосування лінгводидактичних метафоричних розповідей робить навчання доступним, а спосіб пізнання природним [10].

Шкільна практика підтверджує, що використання метафоричних елементів у поясненні мовного матеріалу полегшує навчально-пізнавальний процес.

Метафоризація мовної картини світу в педагогічному дискурсі дає змогу створити таку навчальну ситуацію, за якої учні мають змогу в простому бачити складне.

При цьому метафоричні образи мовних понять стимулюють в учнів вияв прихованих творчих здібностей. Сприймання й розуміння змісту і смислу метафоричних об'єктів — по суті, творча діяльність учня реципієнта, що несе позитивний емоційний досвід. У зв'язку з цим актуальним є питання володіння учнями технікою сприймання мистецтва. Як зазначає О. Леоонт'єв, цій техніці потрібно навчати, поетапно формуючи вміння і навички: від свідомих перцептивних дій до автоматичних перцептивних операцій [9].

Метафоризація, як засіб формування й розвитку чуттєво-емоційного стилю кодування (декодування) навчально-пізнавальної інформації викликає у свідомості дитини уявлення, стимулює фантазію, уяву, творчу силу думки, збагачує мовлення, комплексно приводить у рух пізнавальні процеси й почуттєво-вольову сферу.

Пізнання художньо-метафоричного образу чи образної системи в дидактичному тексті неодмінно потребує уваги до емоційно-естетичної оцінки автора, що, у свою чергу, розвиває естетичний смак. У процесі роботи над художнім текстом учні мають збагнути: мова — найбільше надбання людини, а найвища функція мови — духовно-естетична. Увага до метафоричних можливостей мови в навчальному процесі викликає інтерес та створює умови для розвитку творчої особистості учня [8].

ФУНКЦІЇ МЕТАФОРИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Цілі навчання англійській мові

Вивчення іноземної мови в цілому і англійської зокрема спрямовано на подальший розвиток іншомовної комунікативної компетенції (мовною, соціокультурною, компенсаторною, навчально-пізнавальною) :

- мовна компетенція – вдосконалення комунікативних умінь в чотирьох основних видах мовної діяльності (говорі, аудіюванні, читанні і письмі), умінь планувати свою мовну і немовну поведінку ;
- мовна компетенція – систематизація раніше вивченого матеріалу оволодіння новими мовними засобами відповідно до відібраних тем і сфер спілкування : збільшення об'

- ему використовуваних лексичних одиниць; розвиток навичок оперування мовними одиницями в комунікативних цілях;
- соціокультурна компетенція – збільшення обсягу знань про соціокультурну специфіку країни/країн мови, що вивчається, вдосконалення умінь будувати свою мовну і немовну поведінку цій специфіці, формування умінь виділяти загальне і специфічне в культурі рідної країни і країни мови, що вивчається;
 - компенсаторна компетенція - подальший розвиток умінь виходити з положення в умовах дефіциту мовних засобів при отриманні і передачі іншомовної інформації;
 - учбово-пізнавальна компетенція - розвиток загальних і спеціальних учбових умінь, що дозволяють удосконалювати учбову діяльність по оволодінню іноземною мовою, задовольняти з його допомогою пізнавальні інтереси в інших областях знання.

Розвиток і виховання здатності і готовності до самостійного і безперервного вивчення іноземної мови, подальшої самоосвіти з його допомогою, використання іноземної мови в інших галузях знань; здібності до самооцінки через спостереження за власною мовою на рідній і іноземній мовах; особовому самовизначенню учнів відносно їх майбутньої професії; їх соціальна адаптація; формування якостей громадянина і патріота.

Програма передбачає розвиток учбових умінь, пов'язаних з прийомами самостійного придбання знань : використати двомовні і одномовні (тjамущі) словники і іншу довідкову літературу, орієнтуватися в письмовому і аудіотексті англійською мовою, узагальнювати інформацію, виділяти її з різних джерел; а також розвиток спеціальних учбових умінь : використати вибіркового переклад для досягнення розуміння тексту; інтерпретувати мовні засоби, що відбивають особливості культури англomовних країн; брати участь в проектній діяльності міжпредметного характеру, у тому числі з використанням Інтернету.

Як вище зазначено, існують конкретні цілі напpавлені на досягнення учнями певного рівня володіння іноземною мовою.

В даній методичній розробці, ми маємо змогу запропонувати інноваційний метод, який відіграватиме ключову роль у досягненні учнями поставлених цілей.

Використовуючи метафору на уроках англійської мови, ми матимемо змогу впливати на рівень сприйняття учнями тієї чи іншої інформації. Загальновідомим фактом є те, що в учнів превалює не конкретне, а образне мислення, і саме метафора є найбільш відповідним образним об'єктом.

За допомогою метафори ми маємо змогу не тільки ознайомлюватися з новим матеріалом, але й закріплювати отримані знання, систематизувати їх а також проводити тематичний чи поточний контроль.

РОЛЬ МЕТАФОРИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Експеримент

В ході дослідження, експериментальну базу становив Одеський професійний ліцей технологій та дизайну Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". Дослідження проводилось в двох групах. Уроки проводились в рамках обраної теми "Харчування".

Для проведення дослідження ми обрали такий вид експерименту як порівняльний. Було заплановано, що в одній групі, а саме контрольній "11" (кравець), робота на уроках буде проводитися тематично, без залучення метафори, а в іншій, експериментальній "15" (оператор комп'ютерного набору; фотограф (фотороботи)), використовуватиметься ряд метафор та ідіом при ознайомленні з даною темою.

Метою експерименту є проведення уроків з англійської мови, з використанням метафори та без, необхідно довести, що перевага буде на боці експериментальної групи.

Гіпотеза експерименту: доведення на практиці необхідності використання різноманітних метафори при викладанні англійської мови, що дозволить досягти зростання рівня успішності учнів.

Об'єктом дослідження є процес навчання англійській мові при розгляданні теми "Харчування"

Предметом є прийоми і засоби реалізації використання метафори на уроках англійської мови.

В ході експерименту нами був розроблений план, або графік роботи :

1. Проведення першого зрізу - діагностування знань у формі контрольної роботи.
2. Обробка і систематизація отриманих даних.
3. Проведення другого зрізу з використанням метафори в одній з груп.
4. Обробка і систематизація отриманих даних.
- 5.Проведення третього зрізу також з використанням наочності.
6. Обробка і систематизація отриманих даних.
7. Узагальнення результатів усіх зрізів, оформлення результатів.

Для того, щоб результати експерименту були точними, необхідно було виявити рівень знань з останньої пройдені теми в кожній з груп та порівняти їх. Для досягнення цього необхідно було провести перший зріз знань.

Для більшої наочності результати контрольної роботи представлені у вигляді діаграми [Діаграма 1].

Виходячи з результатів контрольної роботи, загальний рівень сформованості знань в учнів першої підгрупи вищий на декілька відсотків, ніж у другої підгрупи. Але отримані оцінки варіювалися від 6 до 9 балів.

Наступну тему ми розглядали вже диференційовано, з використанням метафори та без.

Перший урок ми провели в експериментальній групі, з використанням метафори, після чого, учні мали виконати контрольну роботу

Перший урок в контрольній групі був стандартним, без застосування вище перелічених засобів.

Результат опрацьованих даних в контрольній групі також представлений в діаграмі [Діаграма 2].

З отриманих даних ми бачимо, що загальний рівень знань в експериментальній групі збільшився на 1 бал. Звісно різниця незначна, але вже це свідчить про те, що використання метафори на уроці є ефективним.

Ситуація контрольної групи була цілком протилежною. Більшість учнів отримали той бал, котрий вони отримували за свої знання впродовж навчання, але результат інших був гіршим на один бал, що свідчить про те, що тема не закріпилася, і вони так і не запам'ятали весь обсяг матеріалу, котрий пояснювали на уроці.

В такому напрямку ми просувалися доки не опанували всю тему "Харчування". Для закріплення теми учні мали написати тематичну контрольну роботу. Результат отриманих оцінок ми трансформували у вигляді таблиці, для більш наочного представлення [Тематична].

Аналіз експерименту

Необхідно зауважити, що учні в групах, яких проводився експеримент – учні, котрі вступили до Одеського професійного ліцею технологій та дизайну Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського", після 9-го класу. В учнів більш розвинена образна пам'ять ніж конкретна, тому їм набагато легше усвідомлювати ту чи іншу інформацію, якщо вона завуальована різними метафорами чи засобами наочності. Набагато складніше учням зрозуміти текст перенасичений термінологією чи ускладненими граматичними зворотами. В учня відразу починається паніка, адже він не впевнений в собі і поступово, учень замикається. Аби не склалася подібна

ситуація, учня необхідно заохочувати та привертати його уваги усіма доступними методами та засобами.

Для того, щоб оцінити ефективність застосування метафори на уроках англійської мови, необхідно було перевірити загальний рівень знань учнів. Саме це ми і зробили, спираючись на попередні теми.

Після кожної перевірки ми вистроювали графік, щоб мати змогу максимально точно перевірити рівень знань в двох групах, в одній з яких активно застосовувалися метафоричні звороти та приклади.

Узагальнюючи отримані дані, ми построїли діаграму, в котрій відображені середні бали експериментальної та контрольної групи. [Узагальнююча діаграма].

Враховуючи спостереження за діяльністю учнів, рівень сконцентрованості учнів на уроці, а також те, що нам показали зрізи знань, ми можемо підкреслити ефективність використання метафори на уроках англійської мови. Це й слугує підтвердженням гіпотези, котру ми висунули на початку дослідження: доведення на практиці необхідності використання метафори при викладанні англійської мови, що дозволить досягти зростання рівня успішності учнів.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОЗРОБКА УРОКУ

Тема "Меню української родини на день".

Topic "The menu of Ukrainian family".

Мета (Objectives):

- *практична (practical)*: повторити вивчені на попередніх уроках назви продуктів та ввести нові лексичні одиниці до теми, формувати навички читання з повним розумінням прочитаного;

- *навчальна (educative)*: поглибити знання учнів про продукти харчування;

- *розвиваюча (social)*: розвивати мовну здогадку та мовленнєву реакцію;

- *виховна (pedagogical)*: виховувати культуру спілкування, прищеплювати прагнення використовувати здобуті знання як засобу інтелектуального самоствердження.

Обладнання (Resource used): лексичні картки до теми, аркуші з таблицями завдань.

Тип уроку: урок удосконалення і систематизації знань учнів по темі

Хід уроку. Beginning

I. Організаційний момент. Warming up.

Організація класу. Привітання. Введення у іншомовну атмосферу.

Good day. How do you do, my dears? Are you in a good mood? Are you ready for the lesson? We have got an interesting and unusual lesson today. It will be a competition to see who is the wisest, the most attentive and the most active. Do you want to take part in this competition? So, go ahead!

II. Повідомлення теми. Proclamation of the aim of the lesson

Тема сьогоднішнього уроку "Меню української родини на день".

The aim of today`s lesson is "The menu of Ukrainian family"

III. Перевірка домашнього завдання. Let`s check the home task.

Домашнім завданням було детально описати свій денний раціон.

IV. Основна частина уроку. Main part

1. Мовна розминка. "Аукціон продуктів": Учні називають слова та перекладають з англійської мови на українську і навпаки.

1.Fish	7.Milk	13.Food
2.Banana	8.Tea	14.Fruit
3.Capsicum	9.Bread	15.Meat
4.Cake	10.Cucumber	16.Tomato
5.Chicken	11.Onion	17.Mushroom
6.Potato	12.Cheese	18.Apple
Молоко	Хліб	Огірок
Фрукти	Цибуля	Курка
Риба	Помідор	Яблуко
Чай	Цукор	Їжа
М'ясо	Перець	Банан
Картопля	Тістечко	Гриби

1. Знайдіть зайве слово.

- tea, flour, coffee, soup
- turkey, pie, pork, beef, steak
- borsh, salo, holubtsi, plate

3. Озвучте малюнки з їжею англійськими аналогами.

V. Мотивація навчальної діяльності учнів.

So, as you see, we are beginning a new topic – “ Food”. Do you think we’ll have good time learning it? Is it important to be able to speak on this topic? And you will be able not to speak, but to read, listen and understand the menus, the prices, the recipes of the dishes and many other useful things. Shall we start?

VI. Формування навичок вживання лексики.

1. Гра "Великий комбінатор". Закінчити речення за змістом.

*Rabbit likes to eat ...
We eat soup with ...
Little mouse likes ...
Tiger would like to eat ...
We drink coffee with ...
Children drink tea with ... and ...*

2. Формування навичок діалогічного мовлення. Робота у групах із 2 осіб.

1. Підготовка.
2. Ви у ресторані, вам потрібно замовити ваші улюблені страви.
3. Розіграти діалог.

VII. Введення нових лексичних одиниць.

1. Запропонувати учням послухати нові слова та повторити за викладачем.

Bake-пекти
Boil-кип'ятити
Chop-нарізати
Cut-відрізати, розрізати
Fry-смажити
Grill-смажити на решітці
Peel-чистити
Get-одержувати
Slice-різати тонкими скибочками
Add-додавати

2. Список метафор, пов'язаних з їжею

- **Butter someone up** – быть крайне любезным с кем-то
- **Make one's mouth water** – слюнки текут.
- **Sell like hot cakes** – расходятся как горячие пирожки.
- **Apple of one's eye** – чей-то любимчик.
- **A piece of cake** – что-то простое, элементарное.
- **Bread and butter** – средства к существованию.
- **Bring home the bacon** – зарабатывать на жизнь.
- **Cheesy** – глупый.
- **Cool as a cucumber** – расслабленный, спокойный.
- **Cream of the crop** – лучший в своем роде.
- **Full of beans** – полон энергии.
- **Nuts about something / someone** – без ума от чего-то / кого-то.
- **Use your noodle** – шевели мозгами.

3. Спробуйте розшифрувати значення метафори:

- **To have a bun in the oven** – be pregnant.
- **Bad egg** – a person, who is often in trouble.
- **Big cheese** – a very important person.
- **Butter someone up** – be nice with someone.
- **One smart cooki** – a very intelligent person.

VIII. Читання тексту та відповіді на запитання.

Read the article and correct the statements below.

Fast Food is very bad for your health

A lot of people eat fast food almost every day because they find it very tasty. Sometimes they eat it because they are busy and don't have time, or are too tired to cook.

Firstly, fast food such as burgers and chips contain a lot of fat and salt. People shouldn't eat fast food very often as this is bad for their health. We need to eat a plenty of fresh fruit and vegetables as well as fish and meat.

Secondly, fast food is very expensive. The money some people spend on fast food in one week is enough to buy fresh food for two weeks.

On the other hand, some people say that eating fast food saves time. They can cook during the weekend so that they have enough food for the whole week and so it's a way busy people can avoid cooking during the working week.

Although fast food is usually tasty and convenient, people should try to prepare their own meals and eat meat which is full of protein and other healthy products, all these items of food will make their lives long and healthy.

1. A small number of people eat fast food every day.

2. Fast food is full of vitamins.

3. It is not harmful for our health.

4. Fast food is rather cheap.

5. Burger and chips are full of protein.

IX. Закріплення і систематизація вивчених лексичних одиниць.

1) Read the recipe. Fill in the gaps with the words from the box. Guess what recipe it is.

(add, boil, cut, get, mash, peel, put, take, wash, add)

1) ___ 3 or 4 potatoes. 2) ___ them. 3) Then ___ them carefully. 4) If the potatoes are very big, ___ them into smaller pieces. 5) Then ___ them into cold water, ___ some salt and ___ till they are ready. 6) ___ the water out and ___ some milk and butter. 7) Wait till the milk starts boiling. ___ everything carefully.

X. Підсумок уроку. Оцінювання учнів.

Our lesson is almost over. Did you enjoy it? What new things have you learned today? And we had a really nice competition today. Let's check the points and find the winner. The pupils who read the texts about food get marks, too.

IV) Домашнє завдання.

Make a project "I am the owner of the restaurant".

ВИСНОВОК

В ході методичної розробки ми мали змогу розкрити поняття "метафора", зрозуміли, яку роль вона відіграє та чи можна використовувати метафору на уроках англійської мови.

Уживання метафор англійської мови під час формування лексичних навичок становить неабияку проблему для учнів. При перекладі англійських метафор українською мовою виникають певні труднощі, адже інколи автор має на меті додати нового, образного значення слову. Саме тому в метафорах інколи є прихований підтекст, який важко виявити

та зрозуміти, особливо на початковому етапі вивчення іноземної мови. Роль учителя тут дуже важлива: він має пояснити дитині значення цієї метафори і привчити учня вживати її в мові.

Але якщо систематично вивчати метафору на уроках англійської мови, тим самим прививати любов до метафори, зацікавленість, правильно пояснити яку саме роль вона відіграє і може відігравати, тоді учні не тільки опановують іноземні лексичні одиниці, але уважніше слідкують за ходом уроку.

В даній методичній розробці ми мали змогу конкретно довести як можна використовувати метафору на уроках англійської мови та чи варто її залучати. Ефективність використання метафори на уроках англійської мови ми доводили в ході експерименту, поставленого в двох групах. В одній групі ми використовували метафору, а в іншій – ні. Результати експерименту більш ніж наочні і ми маємо змогу пересвідчитися в цьому, проглянувши додатки, куди входять діаграми.

Під час проведення уроків, я часто стикалася з проблемою нерозуміння учнями тих чи інших термінів та особових назв. Але така проблема виникала не тільки з англійською мовою, але й з рідною – українською. Тому, використання метафори на уроках я вважаю більш ніж доречною, бо учні вивчають не тільки певні звороти, вирази, метафори, ідіоми англійської мови, але й української та російської. Тим самим, за допомогою метафори, можна розширити межі кругозору.

Відмінною рисою метафори є її постійна участь у розвитку мови, мовлення і культури в цілому. Це пов'язано з формуванням метафори під впливом сучасних джерел знань та інформації, використанням метафори у визначенні об'єктів технічних досягнень людства.

Дана розробка може бути використана як допоміжний засіб при розгляданні теми "Харчування" на уроках англійської мови, яка є невід'ємною частиною навчального процесу. Також дана методика може застосовуватися і при розгляданні будь якої іншої теми.

В ході методичної розробки, ми мали згоду детально розглянути та вирішити всі питання, котрі виникали впродовж вивчення теми і особливо – про необхідність використання метафори на уроках англійської мови.

Дана методична розробка доводить ефективність використання метафори на уроках англійської мови, тому гіпотеза – доведена, а мета - досягнута

Використання емпіричних методів дослідження таких як: експеримент, спостереження та порівняння, дало нам змогу вирішити всі питання, довести гіпотезу та проаналізувати результати, представлені у вигляді діаграм.

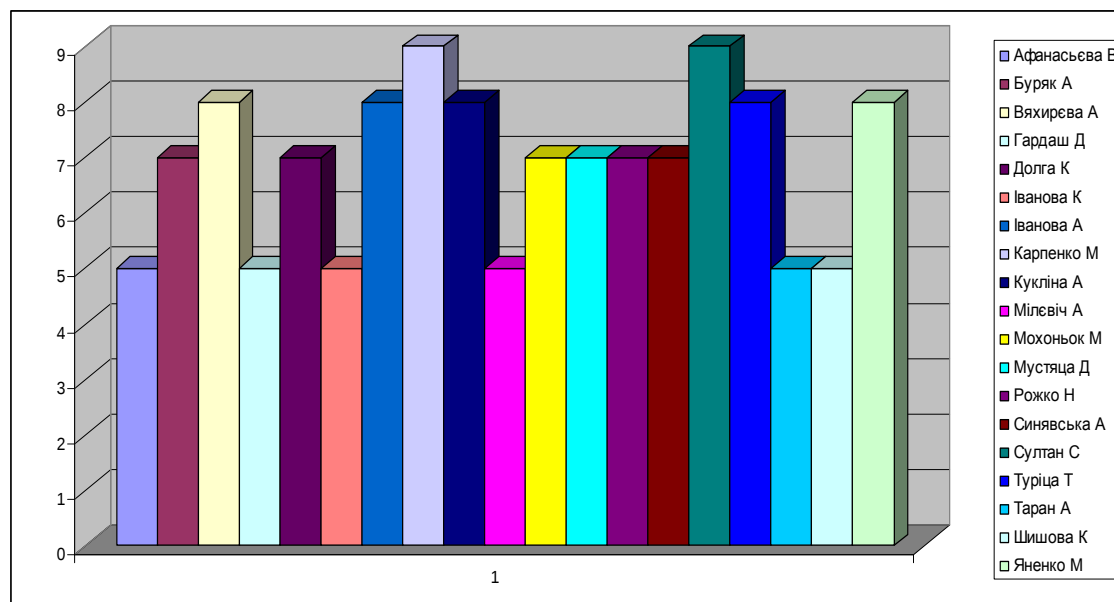
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арнольд. И. В. Стилистика. Современный английский язык. Издательства: Флинта, Наука, 2009 - 384 с.
2. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. М., 1999 - 896 с.
3. Арутюнова Н. Д. Функциональные типы языковой метафоры // Известия АН СССР. Сер. лит. и яз. 1978. № 4.
4. Большой энциклопедический словарь. Том 1. Москва "Советская энциклопедия" 1991 – 863 с.
5. Вовк В. Н. Языковая метафора в художественной речи. - Киев, 1986. – 251 с.
6. Дэвидсон Д. Что означают метафоры. - М.1990. - 366 с.
7. Кожина М.Н. Стилистика русского языка. – М.: Флинта, 2010. – 481 с.
8. Которова Е.Г. Метафора в различных функциональных стилях//Лингв. категории в синхронии и диахронии.- Томск, 1984.
9. Леонтьев О.О. Основы психолингвистики: Учебник для студ. высш. учеб. заведений. — 4Се изд., испр. — М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2005. — 288 с.

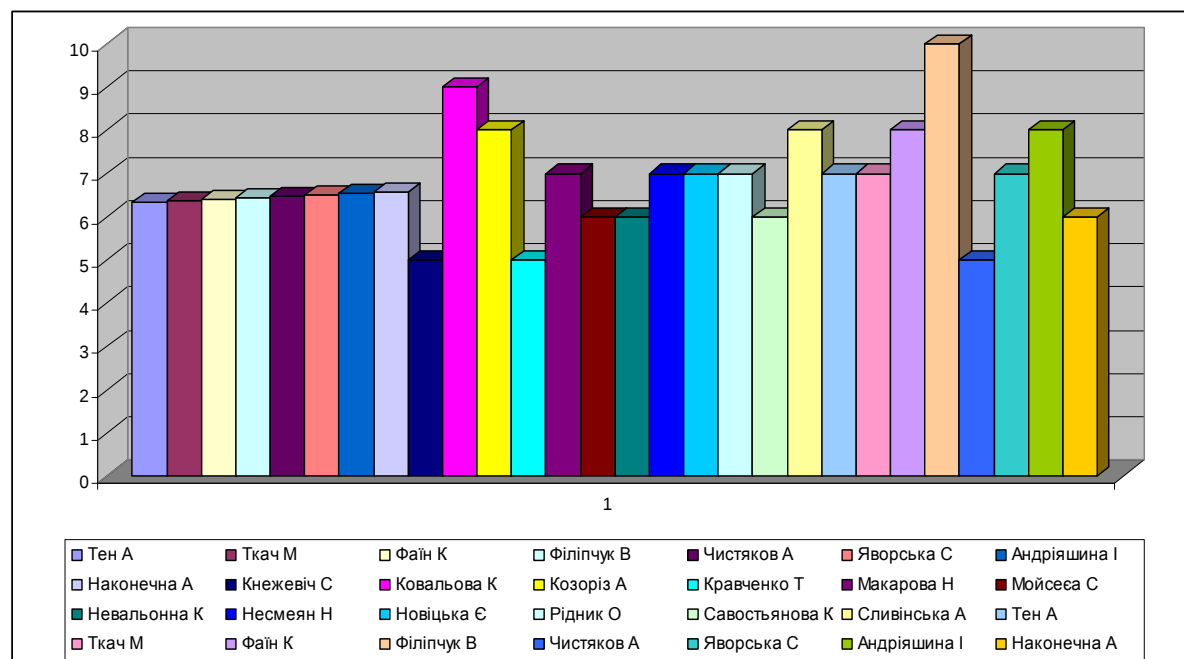
10. Маслова В.А. Лингвокультурология: Учеб. пособие для высш. учеб. заведений. — 2Се изд., стереотип. — М.: Издательский центр "Академия", 2004. — 208 с.
11. Ротенберг В.С., Бондаренко С.М. Мозг. Обучение. Здоровье: Кн. для учителя. — М.: Просвещение, 1989. — 239 с.
12. Серль Дж. Р. Метафора // Теория метафоры. М., 1990. — 512 с.
13. Складарская Г. Н. Метафора в системе языка. - СПб., 1993. - 271 с.
14. Харченко В. К. Функции метафоры. - Воронеж, 1992. - 269 с.
15. Шекспир. Сонеты (на англ. яз.) Издательство: Сибирское университетское издательство, 2006. — 200 с.
16. Интернет ресурс <http://alls.in.ua/488-shho-take-metafora.html>
17. Интернет ресурс <http://ru.wikipedia.org/wiki/Метафора>
18. Интернет ресурс <http://feb-web.ru/feb/litenc/encyclop/le7/le7-2331.htm>
19. Интернет ресурс <http://prostoweb.kiev.ua/content/metafora>

ДІАГРАМА 1

11 група

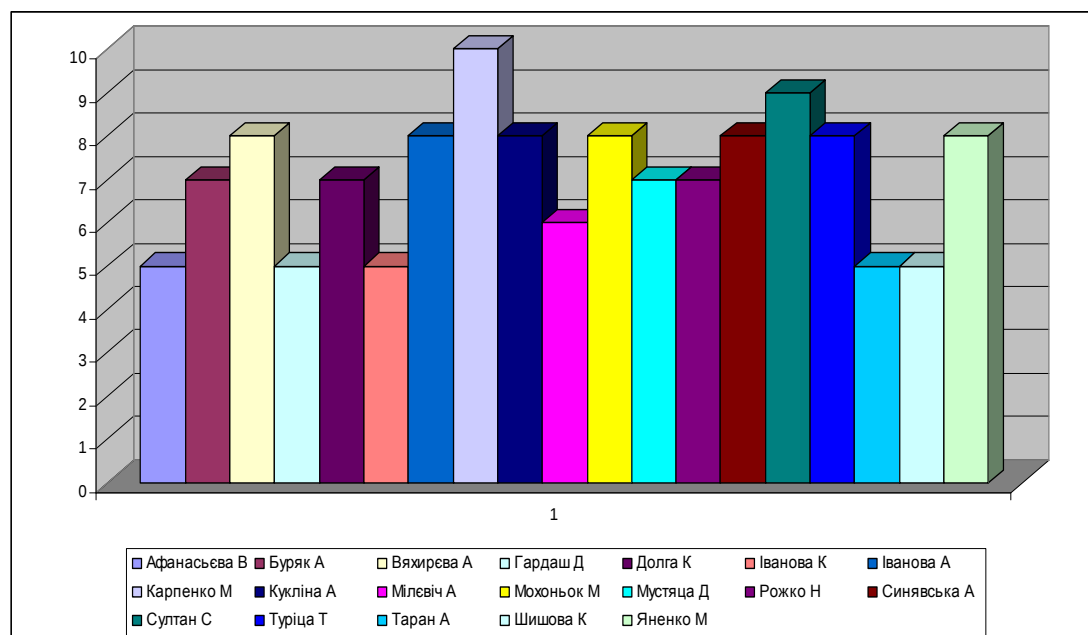

15 група

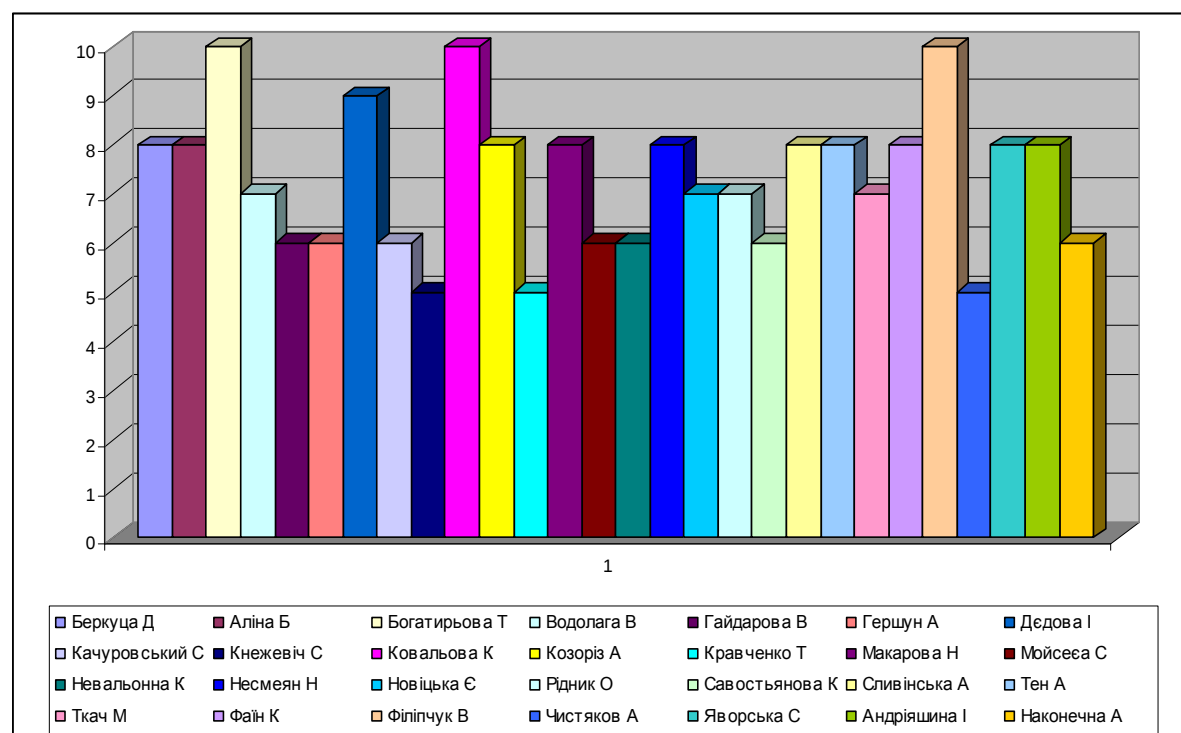

ДІАГРАМА 2

11 група

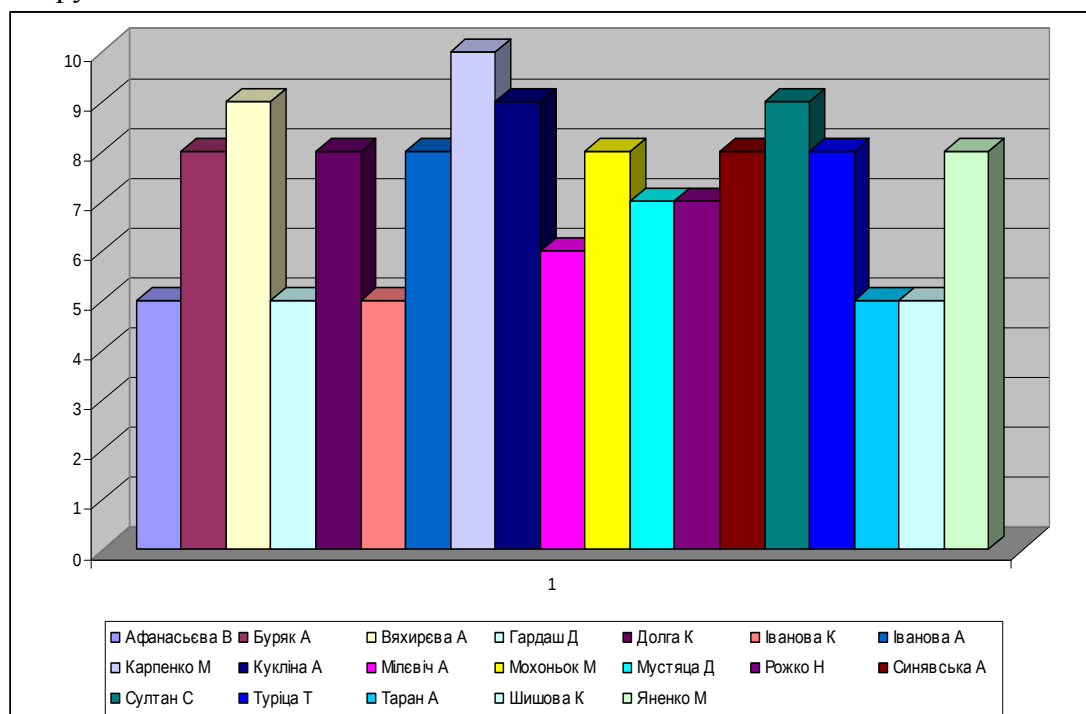

15 група

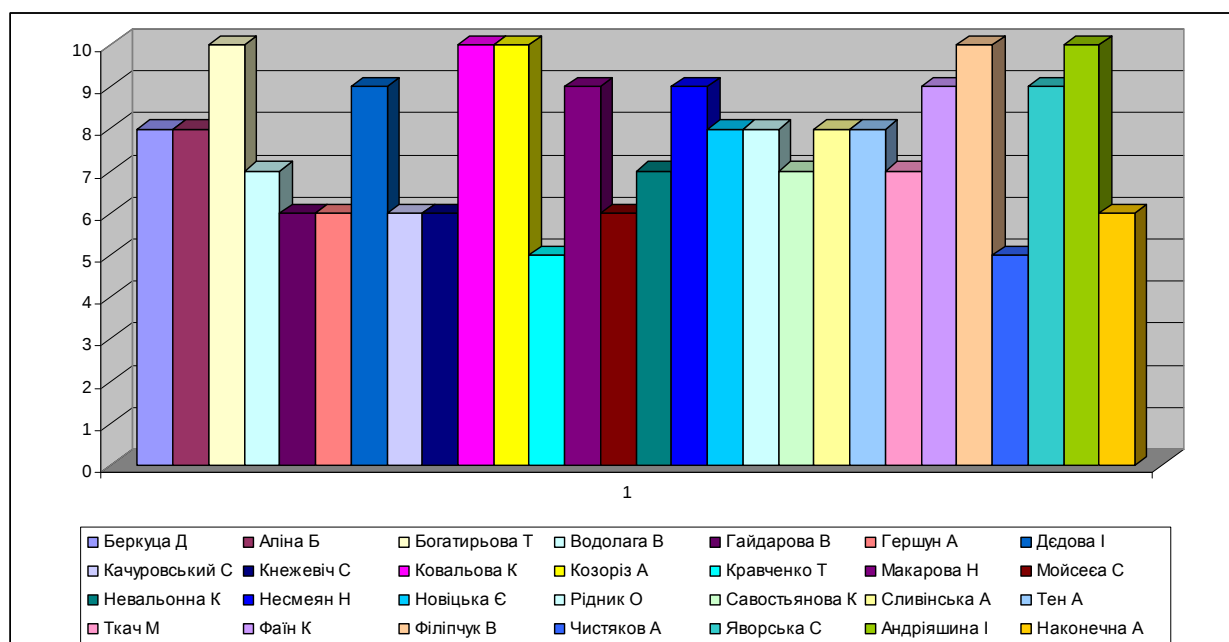

ТЕМАТИЧНА

11 група

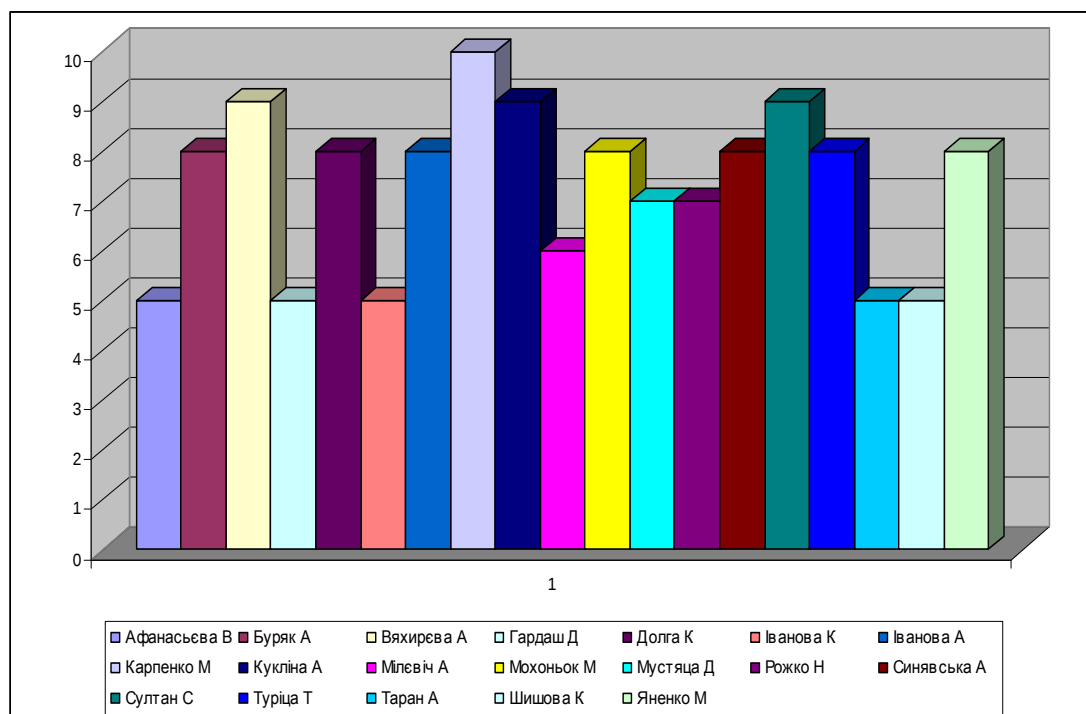

15 група

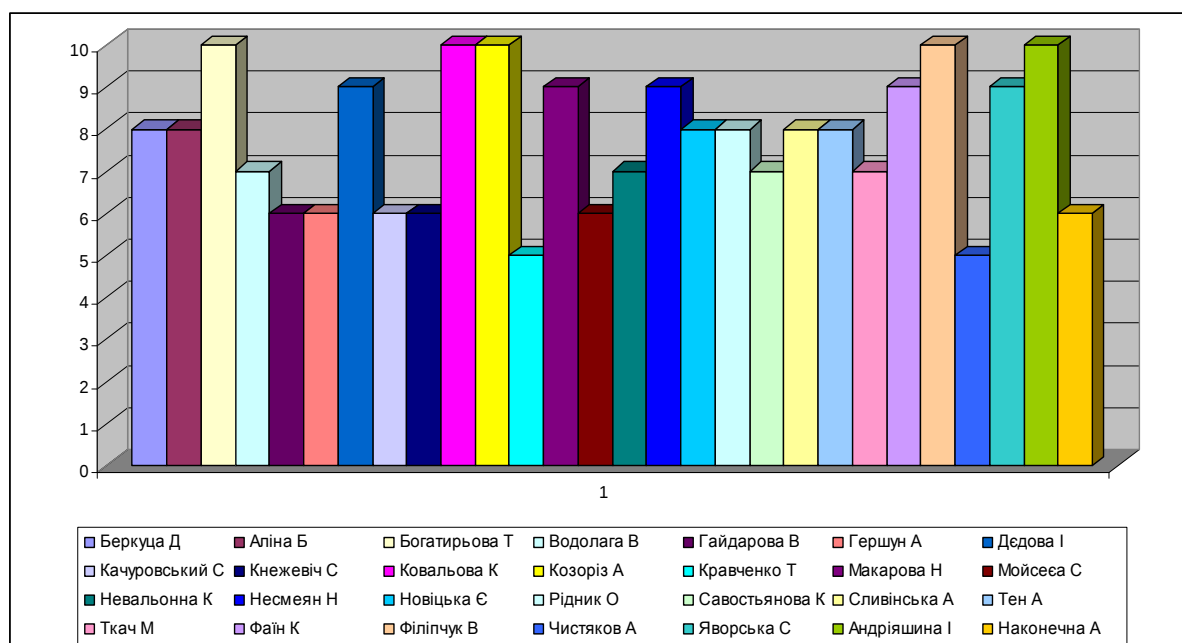

УЗАГАЛЬНЮЮЧА ДІАГРАМА

11 група

15 група

Food Idioms

Idiom	Meaning
handed to someone on a silver platter	receive without working for something
hard nut to crack	difficult to understand (often a person)
a couch potato	someone who just sits on the couch watching TV.
one smart cookie	a very intelligent person
piece of cake	very easy

Food Idioms

Idiom	Meaning
butter someone up	be extra nice to someone (usually for selfish reasons)
cheesy	silly
cool as a cucumber	very relaxed
cream of the crop	the best
(don't) cry over spilled milk	get upset over something that has happened and cannot be changed

Food Idioms

Idiom	Meaning
souped up	made more powerful or stylish
sell like hot cakes	bought by many people
spill the beans	reveal the truth
take something with a pinch (grain) of salt	don't consider something 100% accurate
use your noodle	use your brain

Food Idioms

Idiom	Meaning
(not my) cup of tea	something you enjoy (usually used negatively)
egg someone on	urge someone to do something
freeze one's buns off	be very cold
full of beans	have a lot of (silly) energy
gravy train	extremely good pay for minimal work

Food Idioms

Idiom	Meaning
apple of one's eye	a person that is adored by someone
(have a) bun in the oven	be pregnant
bad egg	a person who is often in trouble
big cheese	very important person (VIP)
bread and butter	necessities, the main thing

Adapted from: <http://www.englishclub.com/vocabulary/idioms-food.htm>

techniques

stuffed

in sauce

grilled

marinated

poached

mashed

baked

pan-fried

fried

pickled

smoked

deep-fried

in syrup

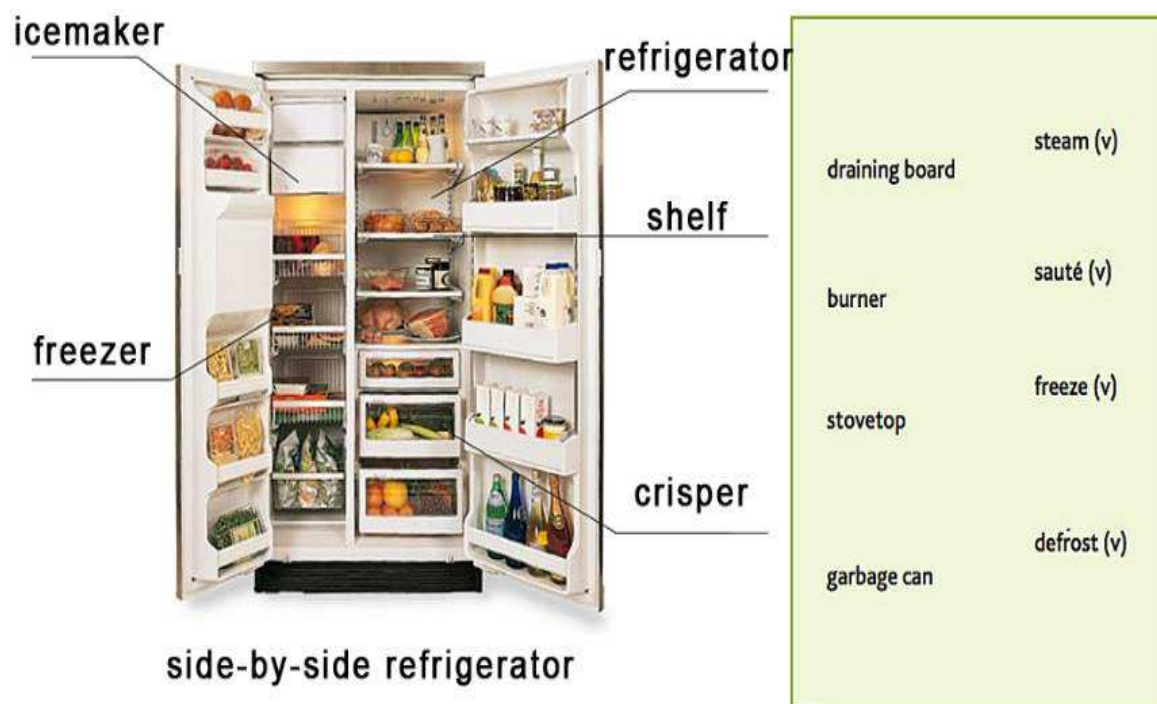
dressed

steamed

cured

cooking

peel

slice

grate

pour

mix

whisk

boil

fry

roll

stir

simmer

poach

bake

roast

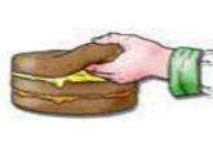
grill

grate

grill

layer

level

melt

pinch

pour

scramble

serve

simmer

slice

spread

stir

taste

add

bake

blend

boil

bread

broil

chop

cut

dip

fry

*Македонський Василь Савич –
старший майстер виробничого
навчання ДНЗ "Суворовський
професійний аграрний ліцей"*

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

уроку виробничого навчання

**з професії "Тракторист – машиніст сільськогосподарського
виробництва"**

на тему:

**"Робота на агрегатах для основного та передпосівного обробітку
грунту"**

ПЛАН УРОКУ виробничого навчання

Професія "Тракторист - машиніст сільськогосподарського виробництва категорії "В"

Тема програми: Виконання операцій прийомів та видів робіт, що виконує тракторист - машиніст с/г виробництва категорії "В".

Тема уроку: Робота на агрегатах для основного та передпосівного обробітку ґрунту.

Мета уроку:

а) навчальна – інструктаж за змістом занять, безпеки праці та організації робочого місця, систематизація знань учнів про підготовку до роботи трактора, плуга, та формування в них технічних знань, які характеризують налагодження плуга, проведення щозмінного технічного обслуговування трактора, у разі необхідності усунення несправностей, уміння застосовувати отримані знання під час роботи.

б) розвиваюча – розвиток творчого технологічного мислення, пізнавальної активності, самостійності, навичок самоконтролю, уміння швидко орієнтуватися в різних обставинах.

в) виховна – виховання в учнів почуття відповідальності за якість виконуваних робіт, розвиток бережливості, спостережливості, охайності, економічності.

Тип уроку: Урок формування умінь і навичок.

Матеріально-технічне оснащення уроку:

1. Трактор ЮМЗ-6, плуг ПЛН-3-35 гайкові ключі, молоток, плоскогубці, зубило, викрутка.
2. Інструкційні карти, підручники, плакати
3. Підкладки під колеса, лінійка для вимірювання глибини оранки, рулетка.
4. Вогнегасник, спецодяг, засоби індивідуального захисту, аптечка, бачок для питної води.

Місце проведення уроку: Машинно - тракторний парк
Форма організації праці учнів: Ланкова

Хід уроку виробничого навчання:

1. Організаційна частина.

- Перевірити по журналу присутність учнів.
- Перевірити зовнішній вигляд учнів.
- Назначити чергових.
- Підготовка учнів до виконання робіт

2. Вступний інструктаж.

2.1. Перевірка й оцінка виконання домашнього завдання

2.2. Повідомлення учням навчальну тему програми, тему уроку, навчально-виховної мети.

2.3. Перевірка і оцінка знань учнів.

а) за питаннями тестових карток-завдань (додаток 2);

б) бліц - опитування з використанням карток ("Так", "Ні") (додаток 3);

в) усне опитування (майстер задає питання, учні відповідають) (додаток 4).

2.4. Викладання нового матеріалу.

2.5. Видача завдань учням.

Робоче місце № 1. Провести ЩТО трактора ЮМЗ-6.

Робоче місце № 2. Підготувати трактор ЮМЗ-6 до роботи з плугом ПЛН -3-35.

Робоче місце № 3. Підготувати плуг ПЛН-3-35 до роботи з трактором ЮМЗ-6

Робоче місце № 4. Комплектування агрегату.

Робоче місце № 5. Регулювання робочих органів на задану глину оранки.

Повідомлення графіка переміщення учнів по робочих місцях.

2.6. Повідомлення норми часу на роботу

2.7. Видача інструктивно-нормативної документації учням:

1. Інструкційна карта № 1. Провести ЩТО трактора ЮМЗ-6

2. Інструкційна карта № 2. Підготувати трактор ЮМЗ-6 до роботи з плугом ПЛН -3-35

3. Інструкційна карта № 3. Підготувати плуг ПЛН-3-35 до роботи з трактором ЮМЗ-6

4. Інструкційна карта № 4. Комплектування агрегату

5. Інструкційна карта № 5. Регулювання робочих органів на задану глину оранки

3. Поточний інструктаж, вправи, самостійні роботи.

1- обхід. Перевірити правильність утримання робочих місць.

2- обхід. Перевірити правильність виконання трудових прийомів.

3- обхід. Перевірити виконання правил охорони праці.

4- обхід. Якщо часто зустрічаються порушення правил виконання трудових прийомів, провести додатковий інструктаж.

5- обхід. Видати додаткові завдання.

6- обхід. Прибирання робочих місць.

4. Заключний інструктаж - 30 хв.

4.1. Підвести підсумки роботи за день.

4.2. Повідомити оцінку якості роботи кожного учня.

4.3. Повідомити, хто з учнів домогся відмінної якості в роботі.

4.4. Розібрати найбільш характерні недоліки в роботі учнів.

4.5. Видати домашнє завдання.

Конспект уроку (вступний інструктаж):

1. Організаційна частина – 3 хв.

- Перевірити по журналу присутність учнів.
- Перевірити зовнішній вигляд учнів.
- Назначити чергових.
- Підготовка учнів до виконання робіт

2. Вступний інструктаж - 27 хв.

2.1. Перевірка й оцінка виконання домашнього завдання

2.2. Повідомлення учням навчальну тему програми, тему уроку, навчально-виховної мети.

2.3. Перевірка і оцінка знань учнів.

а) за питаннями тестових карток-завдань (додаток 3);

б) бліц - опитування з використанням карток ("Так", "Ні") (додаток 4);

в) усне опитування (майстер задає питання, учні відповідають) (додаток 5).

2.4 Викладання нового матеріалу

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТРАКТОРА ЮМЗ-6 ТА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО РОБОТИ З ПЛУГОМ ПЛН-3-35.

1. Для проведення технічного обслуговування вибирають найбільш безпечне і зручне місце

2. При виконанні технічного обслуговування на стаціонарному посту треба зупинити трактор, заглушити двигун, установити важіль переключення передач у нейтральне положення, затягнути стоянкове гальмо.

3. Не працюйте з несправним інструментом. Застосовуйте тільки справний інструмент, без тріщин та завусениць.

4. Треба дотримуватись правил техніки безпеки при роботі з нафтопродуктами. Не можна засмоктувати паливо у шланг ротом, оскільки певна його кількість може потрапити у шлунок людини, що спричиняє гострі отруєння. Слід уникати тривалого впливу бензину, дизельного палива і масел на шкіру.

5. Працюючи з маслами, необхідно користуватися спецодягом. Після закінчення роботи слід мити руки теплою водою з милом. Заборонено користуватися відкритим вогнем при перевірці рівня масла і заправці паливом. Не можна застосовувати відкритий вогонь для підігрівання двигуна, паливного бака і паливопроводів.

6. Під час зливання гарячої води з радіатора і масла з картерів двигуна, коробки передач, заднього моста, кінцевих передач і ВВП, треба уникати опіків.

7. Відкриваючи кришку водяного радіатора, попередньо треба дочекатися деякого охолодження рідини, а знімаючи кришку, обличчя треба відвернути від заливної горловини.

8. При обслуговуванні акумуляторних батарей слід пам'ятати, що лити воду в кислоту категорично забороняється.

9. Не можна користуватися також відкритим вогнем при перевірці рівня електроліта в акумуляторних батареях.

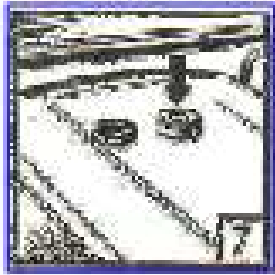
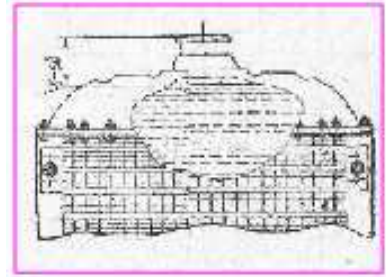
10. При виконанні діагностичних операцій треба переконатися, що важіль коробки передач і рукоятки розподільника гідросистеми перебувають у нейтральному положенні.

11. При натягуванні паса вентилятора працюючий двигун треба зупинити.

12. При підйомі трактора використовуйте домкрат вантажопідйомністю 5 т. Домкрат повинен бути встановлений в місцях позначених буквами ДК. Для збільшення робочого ходу домкрата, а також при нерівному або нетвердому ґрунті під опору домкрата необхідно підкласти підкладки.

ЩОЗМІННЕ ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТРАКТОРА ЮМЗ-6

1. Одягти спецодяг.
2. Очистити трактор від пилу і бруду.
3. Перевірити стан зовнішніх кріплень всіх агрегатів.
4. Усунути підтікання масла, палива, охолодної рідини.
5. Перевіряємо рівень охолодної рідини в радіаторі (повинно бути на 45-50 мм нижче від заливної горловини) (ємність системи охолодження 27 літрів).

6. Заправити бак пускового двигуна (ємність 2 літра, 20 частин бензину "А-80"; 1 частина масла М-10Г2).

7. Перевірити рівень масла в картері двигуна (до верхньої риски на щупі поз. 3) (ємність 16 літрів, масло: влітку М-10Г2; взимку М-8Г2).

8. Перевірити рівень масла в баку гідросистеми (до ерєдини мірного скла поз.2) (ємність системи 27 літрів, масло: влітку М-10Г2; взимку М-8Г2).

9. Перевірити кріплення клем і стан акумуляторної батареї.
10. Заправити паливний бак основного двигуна (ємність бака 100 літрів).

Прочистити отвори у пробках заливних горловин.

11. Перевірити щільність з'єднань повітроочисника і паливо проводів.

12. Злити конденсат з повітряного балона пневматичної системи.

13. Перевірити натяг пасів вентилятора і відрегулювати його.

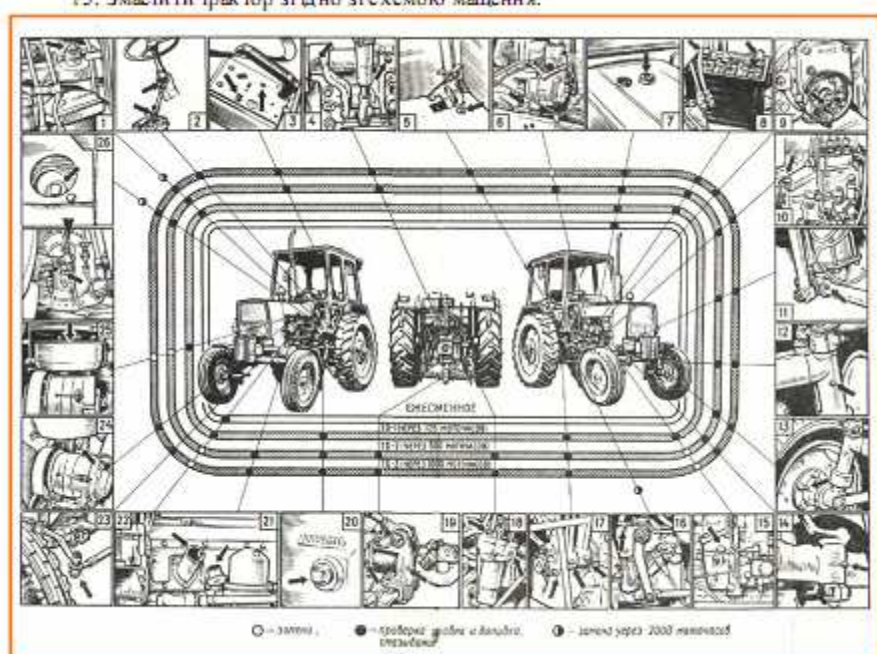

14. Оглянути шини коліс та видалити предмети, що застрягли в протекторі. Перевірити тиск в шинах коліс. Тиск має бути в межах 0,14...0,16 МПа 1,4...1,6 кгс/см²)

Методичні розробки і рекомендації

задніх коліс і 0,17... 2,5 кгс/см² передніх.

15. Змастити трактор згідно зі схемою мащення.

16. Запустити двигун і прогріти.

17. Перевірити на слух і по вихлопу роботу двигуна. Двигун повинен працювати чітко, без сторонніх стуків і шумів.

18. Перевірити роботу контрольно-вимірювальних приладів.

19. Перевірити герметичність всмоктувальної системи під час роботи двигуна.

20. Перевірити роботу важелів та педалей

ПІДГОТОВКА ТРАКТОРА ЮМЗ-6 ДО РОБОТИ З ПЛУГОМ ПЛН-3-35

Щоб підготувати трактор ЮМЗ-6 для агрегування з плугом ПЛН-3-35, потрібно залежно від ширини захвату плуга установити колеса на задану колію (табл. 1).

Встановлення колії для оранки трактору ЮМЗ-6

Таблиця 1.

	Ширина захвату плуга см.			
	90		105	
	Колеса			
	Ліве	Праве	Ліве	Праве
Відстань від осі симетрії трактору до середині коліс, мм	650	750	700	800
Колія , мм	1400		150	
Відстань від торця півосі до маточини даднього колеса, мм	150	50	100	---

Зміна колії направляючих коліс. Колею направляючих коліс в межах 1360... 1760 мм змінюйте перестановкою і фіксацією в потрібному положенні кронштейнів 3 (мал. 1) поворотних кулаків в балці 6 передньої осі.

Для цього виконаєте наступне:

1. Підніміть передню вісь трактора.
2. Ослабте затягування гайок болтів 1, що стягують розрізні кінці балки передньої осі.
3. Расшплінтуйте і вибийте фіксатори 2.
4. Зруште поворотні кулаки в потрібне положення, сумістивши отвори під фіксатори в балці з відповідними отворами в кронштейнах поворотних кулаків. При цьому одночасно з перестановкою поворотних кулаків змініте довжину поперечної і штовхаючої рульової тяги.
5. Встановіть на місце фіксатори 2 і затягніть гайки болтів 1.
6. Перевірте і при необхідності відрегулюйте збіжність коліс.

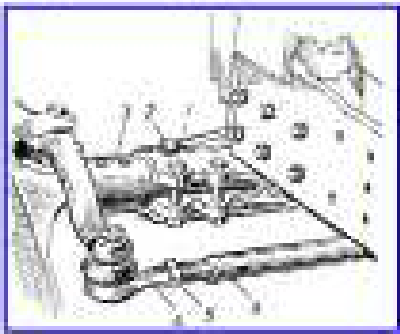

Рис.1. Установка колії передніх коліс:
1 - болт; 2 - фіксатор; 3 - поворотний кулак;
4 - контргайка; 5 - труба; 6 - балка

Рис.2. Установка домкрата для підйому переднього колеса.

У кронштейнах поворотних кулаків виконано по шість отворів на відстані 50 мм одне від іншого. При установці фіксатора в другий отвір забезпечується колія 1360 мм, в третє - 1460 мм, в четверте - 1560 мм, в п'яте - 1660 мм, а в шосте-1760 мм. Перші отвори в кронштейнах поворотних кулаків відповідають колії 1260 мм, але для роботи з цією колією необхідно зняти з направляючих коліс крила.

Довжину рульової тяги змінюйте обертанням труб 5 при відпущених контргайках 4. При установці колії 1560 мм і більш трубу поперечної тяги замініте подовженою (635 мм). При установці колії 1660... 1860 мм трубу штовхаючої тяги замініте трубою завдовжки 300 мм, а при установці колії 1360 мм - трубою завдовжки 106 мм. Труби знаходяться в комплекті додаткових деталей, що прикладаються до трактора.

Під час заміни труб рульової тяги особливу увагу звертайте на рівномірність заходу різьбових частин обох наконечників тяги в трубу і надійну фіксацію труби контргайками.

Для установки колії 1860 мм переставте колеса опуклою стороною дисків до трактора.

Зміна колії ведучих коліс. Необхідну колію ведучих коліс в межах 1400... 1500 або 1600... 1800 мм встановлюйте переміщенням маточин коліс по виступаючих кінцях напівосей, механізмом зміни колії, який прикладений до трактора.

Змінюйте колію в наступному порядку:

1. Підніміть колесо домкратом до відриву від ґрунту.
2. Виверніть два болти 3 (мал. 3) кріплення вкладиша 2 до маточини 1 і болт, транспортування, 6.
3. Встановіть три демонтажні болти 5 - один у вкладиш 2 і два у вкладиш 4.
4. Встановіть гвинт 8, кришку 10 і закріпіть їх болтами 9.
5. Виверніть болти, що залишилися, 3 кріплення вкладишів і болти 9 кришки 10 на три-чотири обороти.
6. Вкручувавши в різьбові отвори вкладишів демонтажні болти 5, зруште маточину 1 з вкладишів до упору головок болтів 3 і 9 у вкладиші і кришку 10.
7. Обертанням гвинта 8 встановите (пересуньте) колесо на відстань, рівну половині необхідної колії від подовжньої осі трактора.
8. Виверніть демонтажні болти 5 з вкладишів, а також болти 9 кріплення кришки 10, зніміть кришку і гвинт 8.
9. Укрутіть болти 3 і болт, транспортування, 6, затягнувши їх повністю.

За відсутності механізму змінюйте колію задніх коліс таким чином:

1. Встановіть демонтажні болти 5 у вкладиші 2 і 4.
2. Виверніть болти 3 кріплення вкладишів на три-чотири обороти.
3. Вкручувавши демонтажні болти 5, зруште маточину 1 з вкладишів до упору головок болтів 3 у вкладиші.
4. Пересуньте маточину разом з вкладишами так, щоб відстань колеса від подовжньої осі трактора була рівна половині необхідної колії.
5. Виверніть демонтажні болти 5 з вкладишів і закріпіть маточину, укрутивши болти 3.
6. Для установки колії 1600... 1800 мм переставте колеса опуклою стороною дисків до рукавів напівосей, помінявши при цьому колеса місцями, щоб зберегти правильний напрям обертання шин, визначуваний малюнком протектора.

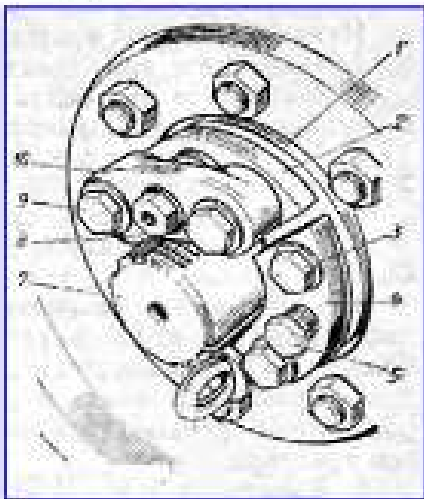

Рис.3. Установка колії ведучих коліс
1 - маточина; 2,4 - вкладиш; 3 - болт;
5 - демонтажний болт; 6 - транспортний
болт; 7 - полувісь; 8 - гвинт; 9 - болт
кришки; 10 - кришка

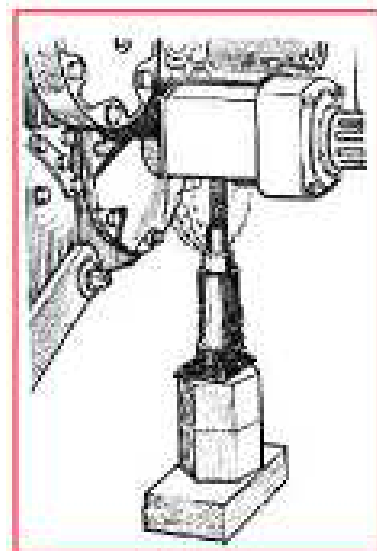

Рис. 4. Установка домкрата для підйому
заднього колеса

Довантаження задньої осі трактора.

Для збільшення зчіпної маси трактора при буксуванні ведучих коліс під час роботи з навісними плугами використовуйте механічний довантажувач 1 ведучих коліс (рис.5). При цьому ведучі колеса довантажуються частиною зусилля, що виникає в центральній тязі механізму навішування трактора при роботі агрегату.

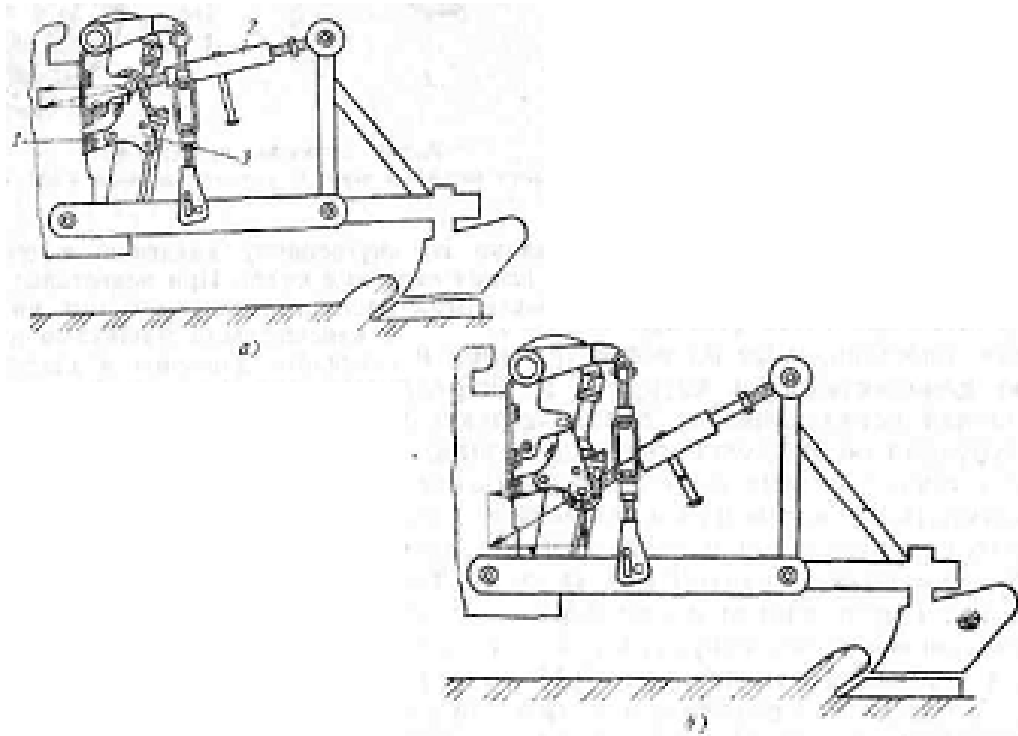

Рис. 5. Схема довантаження задніх коліс механічним довантажувачем:
а) - робота без довантаження; б) - робота з максимальним довантаженням;
1 - кронштейн; 2 - центральна тяга; 3 – сережка.

Установка центральної тяги на перший зверху отвір відповідає роботі без довантаження провідних коліс. При перестановці центральної тяги на нижні отвори навісні знаряддя, що вимагають великих тягових зусиль, створюють додаткові навантаження на провідні колеса, збільшуючи тим самим зчіпну масу трактора і знижуючи буксування провідних коліс.

Точку приєднання центральної тяги вибирайте, виходячи з умови стійкості роботи знаряддя. При використанні нижніх отворів може бути не забезпечена достатня глибина обробки ґрунту. В цьому випадку центральну тягу переставте на один інтервал між отворами вгору. У всій решті випадків довантаження передньої і задньої осей трактора керуйтеся вказівками, приведеними в інструкції по експлуатації навішуваних на трактор машин.

Увага! Не рекомендується довантаження задньої осі трактора додатковими вантажами або заливкою води в камери провідних коліс для зниження їх буксування, оскільки це може привести до перевантажень сільськогосподарської машини або трансмісії трактора і їх поломок.

ПІДГОТОВКА ПЛУГА ПЛН-3-35 ДО РОБОТИ З ТРАКТОРОМ ЮМЗ-6

Перевірку технічного стану плугів проводять на контрольному майданчику з твердим покриттям (рис. 6), що дозволяє встановити геометрично правильне розташування робочих корпусів. Виявлені при цьому несправності плуга усувають.

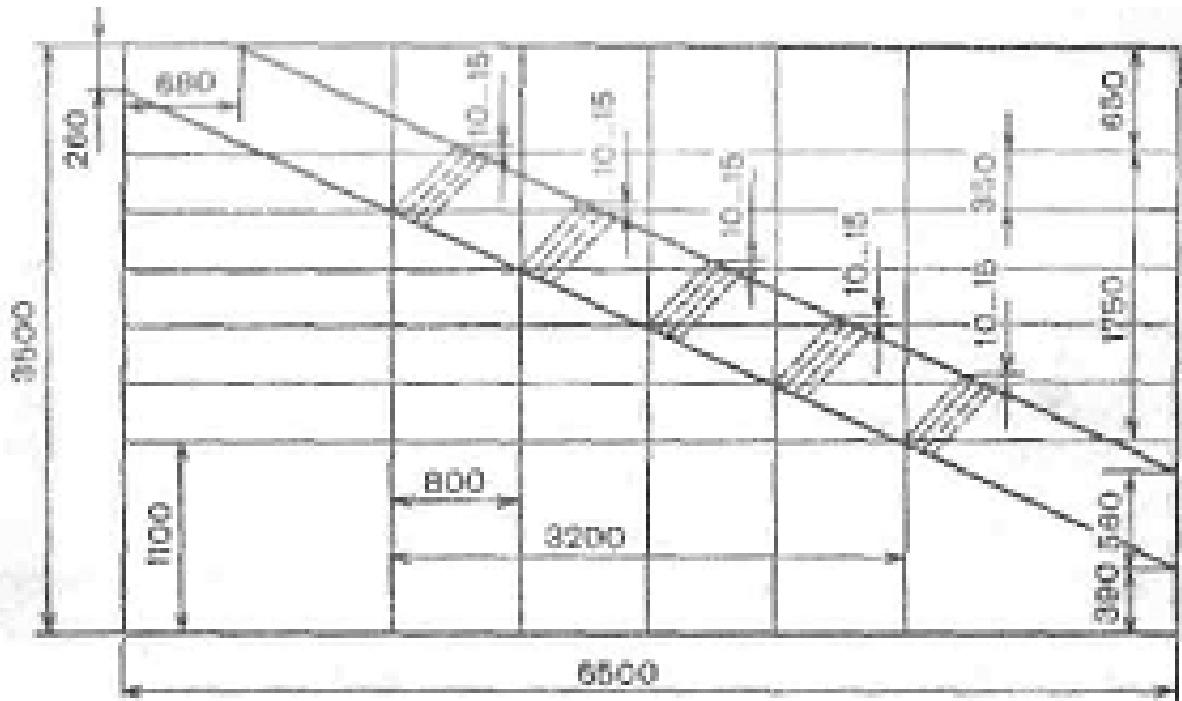

Рис.6. Контрольна площадка для перевірки плугів

Правильно зібраний і підготовлений до роботи плуг повинен відповідати наступним параметрам (мм):

Товщина леза лемеша	Не більше 1
Товщина леза дискового ножа	Не більше 0,4
Зазори в стику лемеша з відвалом у основного корпусу і передплужника	Не більше 1
Виступ поверхні лемеша над поверхнею відвала	Не більше 2
Виступ польового обріза лемеша за польовий обріз відвала	Не більше 5
Виступ польового обріза відвала над лемешем	Не допускається
Виступ стійки корпусу за польовий обріз відвала	Не допускається
Зазор між лемешем і стійкою в середній частині	Не більше 3
Зазор між відвалом і стійкою у верхній частині	3

Відвал і леміш повинні щільно прилягати до стійок в місцях їх кріплення болтами. Перевіряють положення головок болтів, що кріплять відвал, леміш і польову дошку, які повинні бути на рівні робочої поверхні або нижче за неї не більше ніж на 1 мм.

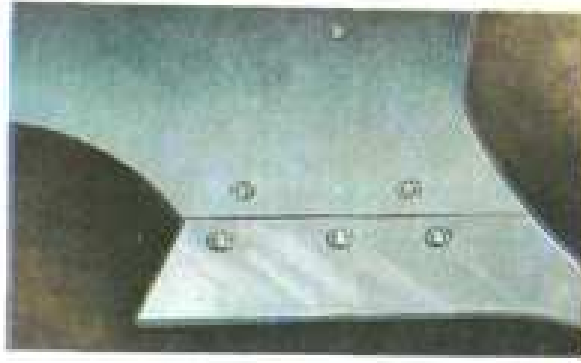

Рис. 7. Установка лемешів і відвалів.

Перевіряють, щоб задній кінець польової дошки і носок трапецеїдального лемеша знаходилися в одній подовжньо-вертикальній площині (допускається відхилення п'яти польової дошки у бік незораного поля до 5 мм).

При горизонтальному положенні рами плуга леза лемешів у всіх корпусів повинні бути паралельні, а носи лемешів і їх борозенні кінці розташовуватися на паралельних прямих, що перевіряють натягуванням шпагату (відхилення відмічених точок лемешів від шпагату допускається не більше ± 5 мм), трапецеїдальні лемеша повинні стикатися з опорним майданчиком по всій довжині леза (допускається зазор між борозенним кінцем лемеша і площиною до 3 мм), а долотоподібні лемеша - тільки шкарпетками, при цьому між борозенними кінцями і поверхнею майданчика повинен бути зазор 10 мм.

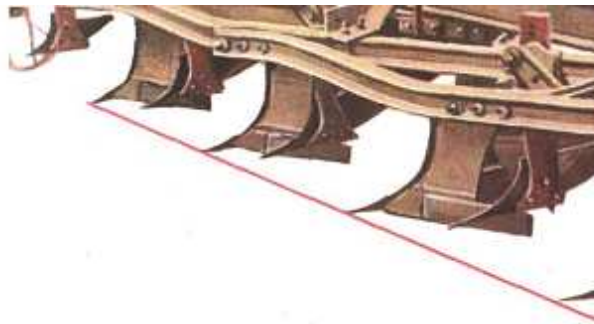

Рис. 8. Перевірка положення леза лемешів.

Установка робочих органів на плуг (див додаток 11) полягає в розстановці передплужників і ножа. При цьому рекомендується використовувати косинець з діленнями. Передплужник повинен зрізати верхній шар ґрунту завтовшки 100... 120 мм. Тому відстань від леза лемеша корпусу до леза передплужника повинна дорівнювати глибині оранки (з вирахуванням глибини ходу передплужника).

Для установки передплужника на задану глибину в його стійці зроблено декілька глухих отворів, їх рекомендується фіксувати з циліндровим виступом державки таким чином:

глибина оранки, мм	200	220	240	260	270
номер отвору (вважаючи зверху)	1	2	3	4	5

Рис. 9. Установка передплужника на задану глибину

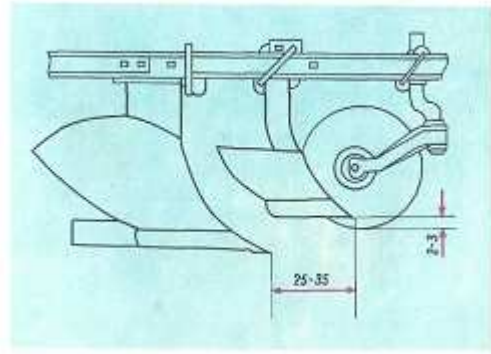

Рис.10. Установка передплужника.

Для вільного проходження пластів ґрунту між передплужниками і основними корпусами відстань від носа лемеша основного корпусу до носа лемеша того, що йде попереду передплужника повинне бути 250...300 мм.

Польовий обріз передплужника зміщують щодо польового обріза корпусу на 10...15 мм у бік незораного поля, для чого ставлять прокладки між стійкою передплужника і верхньою або нижньою кромкою гряділя.

Вісь обертання дискового ножа розташовують над носом лемеша передплужника, а площину диска зміщують на 10...30 мм у бік незораного поля від польового обріза основного корпусу. Глибина ходу ножа повинна бути такою, щоб між його фланцем і поверхнею ґрунту був зазор 10...20 мм. Ця умова забезпечується, якщо нижня точка леза диска розташована нижчим за шкарпетку лемеша передплужника на 20...30 мм. Диск ножа повинен вільно обертатися на осі, а вилка ножа - вільно повертатися на колінчастій стійці.

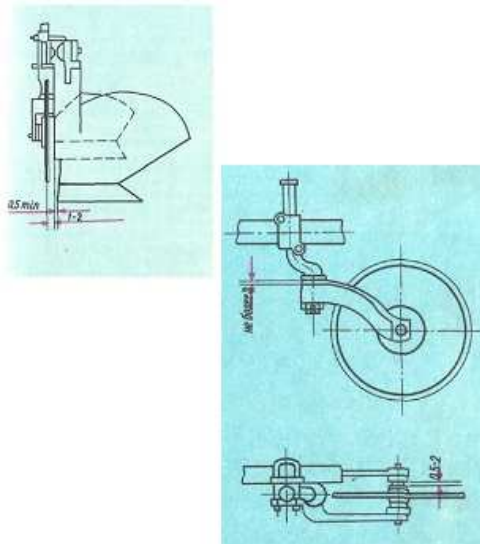

Рис.10. Установка дискового ножа.

КОМПЛЕКТУВАННЯ АГРЕГАТУ

Підготовка механізму навішування трактора ЮМЗ-6 (див рис. 12). Якщо трактор працював з причіпними машинами то необхідно зняти поперечину (поз 16 рис. 11). Вилки вертикальних розкосів сполучають з нижньою тягою механізму навішування пальцем (поз. 3, рис. 12) через круглі отвори. Довжину лівого розкосу встановлюють рівною 515 мм.

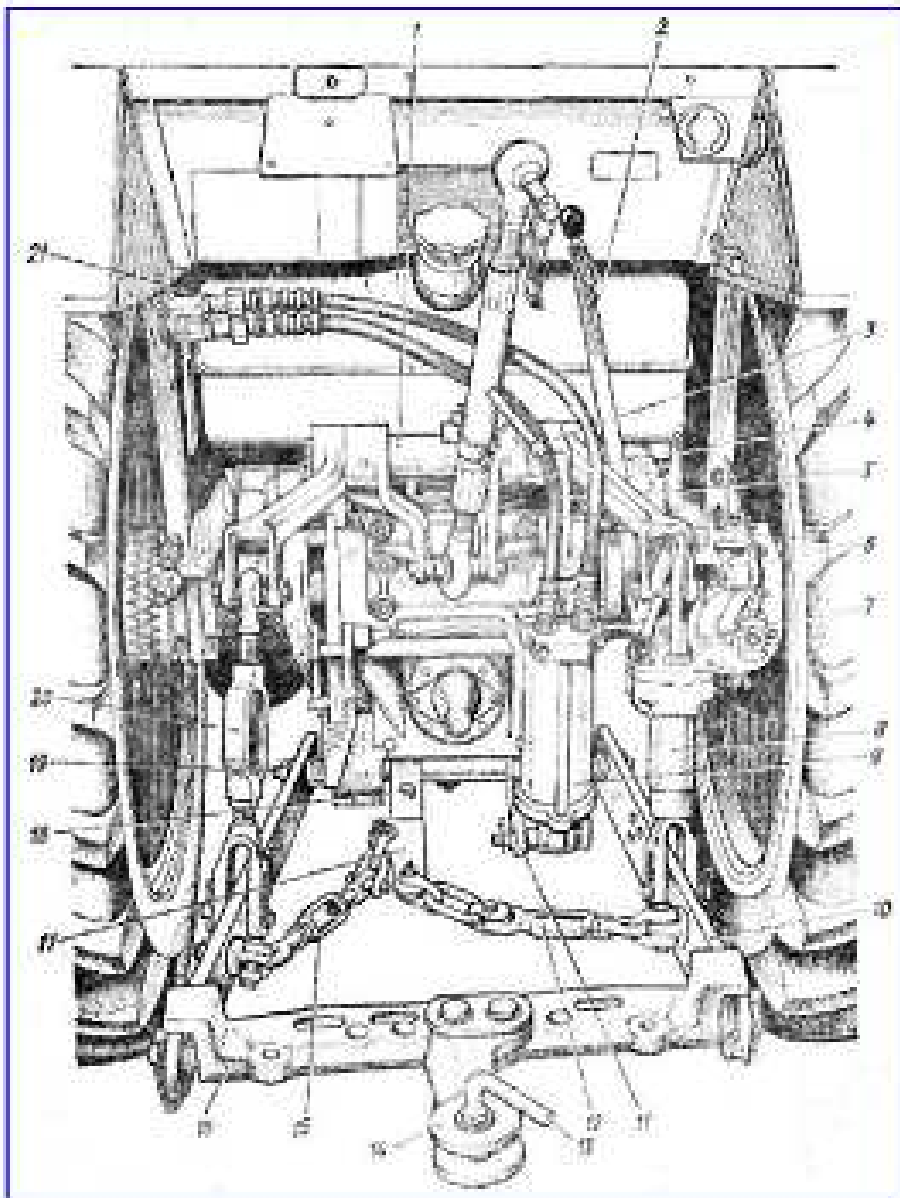

Рис. 11. Механізм задньої навіски трактора ЮМЗ-6:

1 - поворотний вал; 2 - важіль керування механізмом фіксації; 3,5 - важелі; 4 - центральна тяга; 6 - кронштейн; 7 - ручка розкосу; 8 - правий розкос; 9 - основний гідроциліндр; 10 - продольна тяга; 11 - кронштейн; 12,15 - обмежуюча стяжка; 13 - шворінь; 14 - вилка; 16 - поперечина; 17 - кронштейни стяжок; 18 - регулювальний болт; 19 - вісь; 20 - лівий розкос; 21 - пристрій

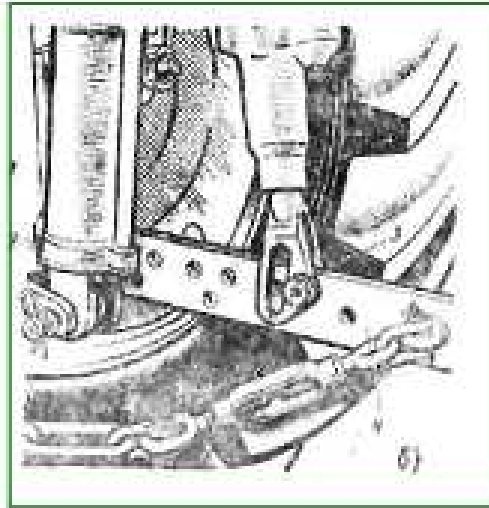

Рис.12. З'єднання розкосів з продольними тягами: 1 - вилка розкоса; 2 - продольна тяга; 3 - палець; 4 - додаткові отвори.

Для роботи з плугом, тобто коли необхідно одержати свободу переміщення плуга в горизонтальній площині в робочому положенні і усунути розгойдування його в транспортному положенні, болт 18 рис. 11 виверніть з кронштейна на максимальну довжину і застопорите його контргайкою.

При підйомі плуга в транспортне положення болт, упираючись в корпус заднього моста, забезпечить натягнення стяжок.

Порядок навішування плуга ПЛН -3-35 на механізм заднього навішування трактора ЮМЗ-6 наступний:

1. Перевірити правильність установки осі 1 підвіски плуга (рис. 13). Вона повинна бути зафіксована в правому кронштейні фіксуючим болтом 4 на другому отворі справа, а в лівому кронштейні 6—гвинтами 2 і 5 у крайньому передньому положенні.

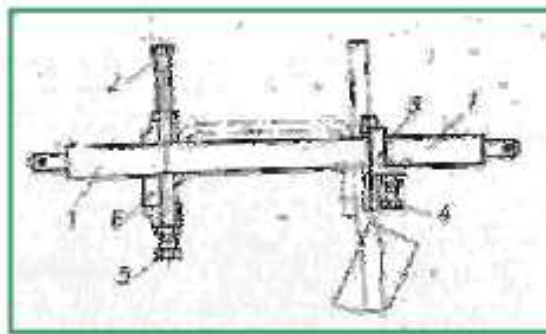

Рис 13. Установка вісі підвіски плуга.

2. Під'їжджайте заднім ходом так, щоб задні шарніри подовжньої тяги підійшли до відповідних пальців кріплення їх на рамі машини.

3. Переставте важіль розподільника гідросистеми в положення "Опускання примусове", опустіть подовжню тягу до рівня пальців на рамі машини і максимально подовжте обмежувальні стягування 12 (див. рис. 11).

4. Встановіть шарнір лівої тяги на палець осі підвісу плуга і закріпіть його чекою, після чого встановіть праву тягу. Якщо висота розташування шарніра правої тяги не

відповідає висоті розташування приєднувального пальця на машині, усуньте невідповідність регулюванням правого розкосу 8 рукояткою 7.

5. Приєднайте задній шарнір центральної тяги 4 до стійки на рамі плуга. При установці шарнірів на пальці не ударяйте по шарнірах і пальцях, оскільки це приведе до швидкого їх зношування і пошкодження гнізд шарнірів.

6. Переставте важіль розподільника гідросистеми в положення "Підйом" і, дотримуючись обережності, в декілька прийомів підніміть плуг в транспортне положення.

7. Зафіксуйте машину механізмом фіксації 1 в транспортному положенні і укоротите обмежувальні стяжки 12 так, щоб поперечне розгойдування задніх кінців подовжньої тяги знаходилося в межах ± 20 мм.

8. Переконайтеся в тому, що плуг, знаходиться на достатньо безпечній відстані від крил і кабіни трактора, а під час транспортних переїздів буде забезпечена прохідність агрегату. При необхідності змініте довжину розкосів або центральної тяги.

РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧИХ ОРГАНІВ НА ЗАДАНУ ГЛИБИНУ ОРАНКИ

Агротехнічні вимоги до оранки ;

1. Орють у встановлені строки і на задану у кожному окремому випадку глибину, але не менш як на 20—22 см при достатній глибині орного шару (на ґрунтах з тоншим орним шаром — на його глибину).

2. Оранка повинна бути рівномірною за глибиною, відхилення від заданої глибини — не перевищувати ± 1 см.

3. Розміри поперечного перерізу скиби на всьому полі мають бути однаковими.

4. Обороти скиби — повним.

5. Зораний шар — розпушеним.

6. Бур'яни та добрива — зароблятися на глибину 12—15 см.

7. Поверхня поля повинна бути рівною, без глибоких розгінних борозен та високих гребенів (висота гребенів не вище 5 см).

8. Орати слід прямолінійними борознами без огріхів, на схилах — уперек схилу.

9. Після закінчення оранки на ділянці обов'язково обробляють поворотні смуги.

Начіпний плуг встановлюють на глибину оранки після навішування його на трактор.

1. Агрегат регулюють на рівній площадці.

2. Якщо в колісних тракторів праві колеса під час роботи рухаються в борозні, то підкладки, що дорівнюють глибині оранки мінус 1,5 - 4 см в залежності від прогрузання, слід підкладати тільки під ліві задні колеса.

3. Підкладають підкладки під опорне колесо плуга мінус 1 - 2 см. в залежності від прогрузання.

Рис. 14. Регулювання плуга на задану глибину оранки

4. Перекос рами плуга в поперечному, напрямі регулюють змінюючи довжину правого розкосу, а в поздовжньому напрямі — верхньою тягою механізму навіски. Довжину лівого розкосу при цьому не змінюють.

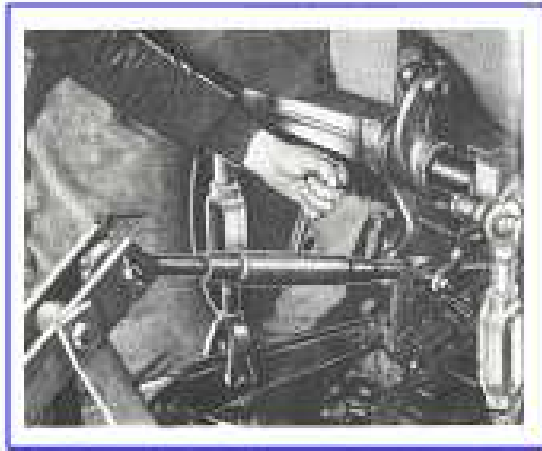

Рис 15. Регулювання прекоосу рами в поперечному і поздовжньому напрямі.

5. Опорне колесо піднімають на висоту, що дорівнює заданій глибині оранки.
6. Ширину захвату дво- і трикорпусних плугів регулюють, переміщуючи вісь їх підвіски в поперечному напрямі.
7. Остаточне регулювання і установку положення машини або знаряддя на тракторі проводите на полі відповідно до керівництва по експлуатації даної машини.
8. Довжину обмежувальних ланцюгів встановлюють такій, щоб в транспортному положенні плуга бічне гойдання задніх кінців тяги не перевищувало 20 мм в кожную сторону. При оранці обмежувальні ланцюги ослаблюють.
9. Після регулювання плуги змащують згідно зі схемою мащення. У навісних плугів є дві точки змазування: маточина колеса і гвинт механізму регулювання глибини оранки. Змазування здійснюють солідолом перед сезоном роботи.

Регулювання в полі.

1. На перших проходах перевіряють і коректують глибину оранки і ширину захвату плуга, добиваються горизонтального положення рами плуга.
2. Плуг ПЛН-3-35 забезпечений регульовальною віссю підвіски, яку закріплюють в правому кронштейні за допомогою стопорного гвинта, встановивши його в друге справа поглиблення в осі.
3. Це забезпечує розташування польового обріза переднього корпусу в одній подовжній площині з внутрішньою кромкою правого колеса трактора.
4. Упорними гвинтами лівого кронштейна повертають раму плуга щодо осі так, щоб гряділі плуга розташувалися паралельно подовжній осі трактора.
5. Якщо необхідно зменшити ширину захвату першого корпусу, пересувають вісь підвіски вліво, переставивши стопорний гвинт в сусідній осередок осі.
6. При занесенні останнього корпусу вліво (збільшення ширини захвату плуга) або управо (зменшення ширини захвату плуга) переміщують регульований (лівий) кінець осі підвіски вперед або назад упорними гвинтами.
7. Для стійкого ходу плуга в горизонтальній площині і зменшення зносу польових дошок необхідно, щоб сферичний шарнір верхньої тяги, закріплений на стійці підвіски

плуга, знаходився дещо правішим за шарнір цієї тяги на валу механізму навішування трактора.

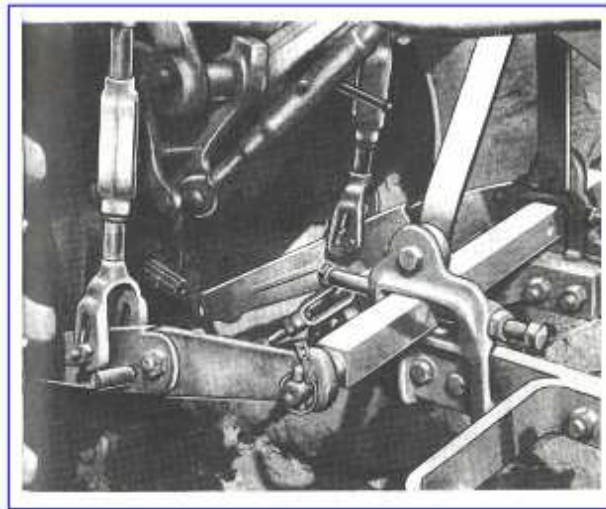

Рис.16. Регулювання осі підвіски плуга

2.6. Видача інструктивно-нормативної документації учням:

1. Інструкційна карта № 1. Провести ЩТО трактора ЮМЗ-6 (Додаток 6)
2. Інструкційна карта № 2. Підготувати трактор ЮМЗ-6 до роботи з плугом ПЛН -3-35 (додаток 7)
3. Інструкційна карта № 3. Підготувати плуг ПЛН-3-35 до роботи з трактором ЮМЗ-6 (додаток 8)
4. Інструкційна карта № 4. Комплектування агрегату (додаток 9)
5. Інструкційна карта № 5. Регулювання робочих органів на задану глибину оранки (додаток 10)

3. Поточний інструктаж, вправи, самостійні роботи - 5 год.

1. Обхід. Перевірити правильність утримання робочих місць.
2. Обхід. Перевірити правильність виконання трудових прийомів.
3. Обхід. Перевірити виконання правил охорони праці.
4. Обхід. Якщо часто зустрічаються порушення правил виконання трудових прийомів, провести додатковий інструктаж.
5. Обхід. Видати додаткові завдання.
6. Обхід. Прибирання робочих місць.

4. Заклучний інструктаж - 30 хв.

- 4.1. Підвести підсумки роботи за день.
- 4.2. Повідомити оцінку якості роботи кожного учня.
- 4.3. Повідомити, хто з учнів домігся відмінної якості в роботі.
- 4.4. Розібрати найбільш характерні недоліки в роботі учнів.
- 4.5. Видати домашнє завдання.

Графік переміщення по робочих місцях.

I ланка	II ланка	III ланка	IV ланка	V ланка
Завдання № 1	Завдання № 2	Завдання № 3	Завдання № 4	Завдання № 5
Завдання № 2	Завдання № 3	Завдання № 4	Завдання № 5	Завдання № 1
Завдання № 3	Завдання № 4	Завдання № 5	Завдання № 1	Завдання № 2
Завдання № 4	Завдання № 5	Завдання № 1	Завдання № 2	Завдання № 3
Завдання № 5	Завдання № 1	Завдання № 2	Завдання № 3	Завдання № 4

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. До яких наслідків призводить накип у системі охолодження?
 1. Перегрівання двигуна.
 2. Переохолодження двигуна.
 3. Підтікання рідини із системи..
2. До чого призводить висока в'язкість масла?
 1. До зниження тиску масла.
 2. До підвищення тиску масла.
 3. До підтікання масла.
3. Яка з частин системи охолодження знижує температуру рідини в системі?
 1. Термостат.
 2. Рідинний насос.
 3. Радіатор.
 4. Вентилятор.
4. До яких наслідків призводить утворення задирок на зубцях шестерень коробки передач?
 1. Важке вмикання передач.
 2. Самовимкнення передач.
 3. Одночасне вмикання двох передач.
 4. Підтікання масла.
5. Які гальмові механізми застосовано на тракторах ЮМЗ-6?
 1. Стрічкові.
 2. Колодкові.
 3. Дискові.
6. Яка з наведених несправностей дискових гальм, призводить до пригальмовування трактора на ходу?
 1. Велике спрацювання фрикційних накладок.
 2. Малий зазор між з'єднувальними та натискними дисками.
 3. Потрапляння мастил на робочі поверхні дисків.
7. Яка з наведених несправностей рульового керування трактора ЮМЗ -6 призводить до збільшення вільного ходу рульового колеса?
 1. Відсутність зазору між черв'яком і сектором.
 2. Відсутність зазору між сектором і рейкою.
 3. Надмірно затягнутий гвинт обмеження осьового переміщення поворотного вала.
 4. Збільшення зазорів у шарнірах рульових тяг.
8. В якій відповіді правильно названо складові частини колеса трактора ЮМЗ-6?
 1. Маточина, компресор, покришка.
 2. Диск, обід, пневматична шина.
 3. Камера, покришка, поворотний кулак.
9. При виконанні технічного обслуговування:
 1. треба зупинити трактор, не глушити двигун, установити важіль переключення передач у нейтральне положення, не затягнути стоянкове гальмо.
 2. треба зупинити трактор, заглушити двигун, установити важіль переключення передач у нейтральне положення, затягнути стоянкове гальмо.
 3. не треба зупинити трактор, заглушити двигун, не установити важіль переключення передач у нейтральне положення, затягнути стоянкове гальмо.
10. При перевірці рівня масла і заправці паливом:
 1. не заборонено користуватися відкритим вогнем при перевірці рівня масл і заправці паливом.
 2. не заборонено користуватися відкритим вогнем при перевірці рівня масла
 3. заборонено користуватися відкритим вогнем при перевірці рівня масла і заправці паливом.

11. Виберіть вірну відповідь

1. Відкриваючи кришку водяного радіатора, попередньо не треба дочекатися деякого охолодження рідини, а знімаючи кришку, обличчя треба відвернути від заливної горловини.
2. Відкриваючи кришку водяного радіатора, попередньо треба дочекатися деякого охолодження рідини, а знімаючи кришку, обличчя не треба відвернути від заливної горловини.
3. Відкриваючи кришку водяного радіатора, попередньо треба дочекатися деякого охолодження рідини, а знімаючи кришку, обличчя треба відвернути від заливної горловини.

12. Слід пам'ятати, що:

1. При обслуговуванні акумуляторних батарей слід пам'ятати, що треба лити воду в кислоту.
2. При обслуговуванні акумуляторних батарей слід пам'ятати, що лити воду в кислоту категорично забороняється.
3. При обслуговуванні акумуляторних батарей слід пам'ятати, що треба лити воду в кислоту тонкою цівкою.

(Додаток 3)

Дайте відповідь ТАК чи НІ

1. Натягувати паси вентилятора можна при працюючому двигуні.
2. Зварювальні роботи можна виконувати в оглядових ямах.
3. Курити можна біля пожежного водойму.
4. При обслуговуванні акумуляторних батарей треба лити воду в кислоту.
5. Відкриваючи кришку водяного радіатора, попередньо не треба дочекатися деякого охолодження рідини, а знімаючи кришку, обличчя треба відвернути від заливної горловини.
6. Відсутність зазору між черв'яком і сектором призводить до збільшення вільного ходу рульового колеса трактора ЮМЗ-6?
7. На тракторах ЮМЗ-6 застосовано стрічкові гальмові механізми?
8. Колеса трактора ЮМЗ-6 складаються з маточини, компресора, покришки.
9. На тракторах ЮМЗ-6 застосовано дискові гальмові механізми?
10. Велике спрацювання фрикційних накладок. призводить до пригальмовування трактора на ходу?
11. При виконанні технічного обслуговування треба зупинити трактор, не глушити двигун, установити важіль переключення передач у нейтральне положення, не затягнути стоянкове гальмо.
12. При перевірці рівня масла і заправці паливом не заборонено користуватися відкритим вогнем?

(Додаток 4)

Контрольні запитання і завдання.

Щоб перевірити, як учні засвоїли матеріал теоретичних занять, а також, які перші навички із щозмінного технічного обслуговування та під час виконання вправ вони набули, необхідно поставити такі запитання:

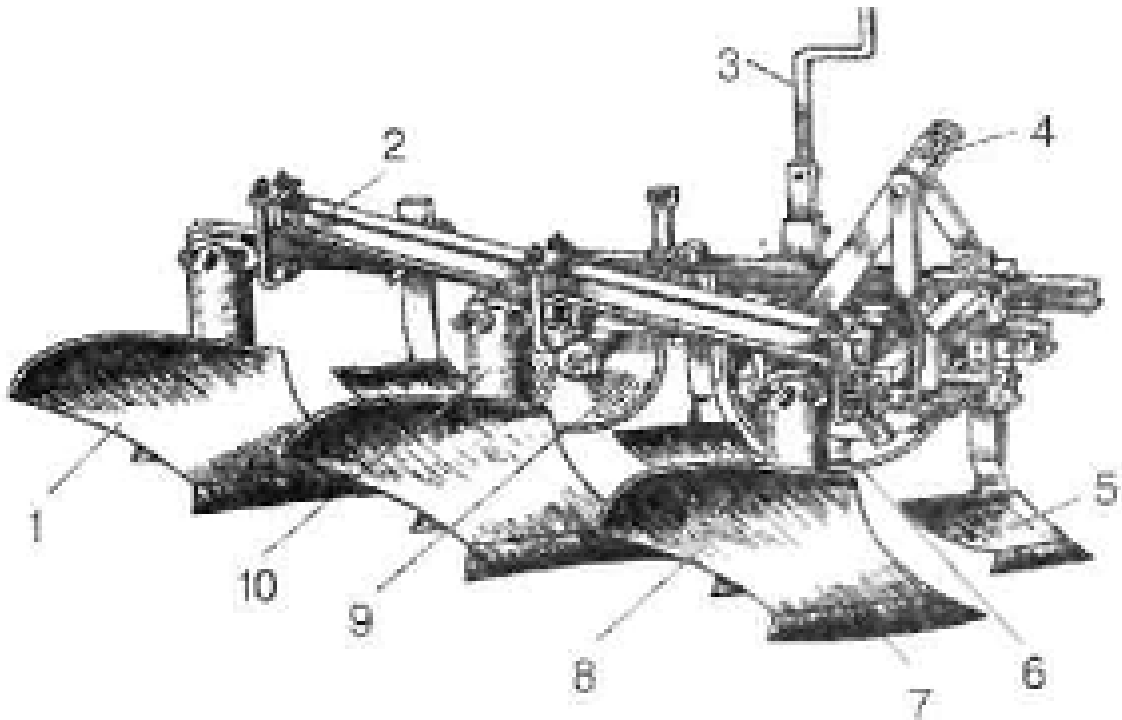
1. Які операції передбачає щозмінне технічне обслуговування трактора?
2. Які операції передбачає щозмінне технічне обслуговування плуга?
3. Як виставити начіпний плуг на задану глибину оранки?
4. Як перевірити правильність розміщення лемешів і польових дошок корпусів начіпного плуга?
5. Які вимоги до правильності постановки передплужників?
6. Як встановити дисковий ніж?

7. Назвіть переваги начіпних плугів перед причіпними.
8. Яку оранку називають культурною і від чого залежить її ефективність? Які є види оранки?
9. У чому полягає робочий процес плуга?
10. Назвіть основні вузли плуга?
11. Які є типи лемешів і полиць?
12. Яка будова дискового ножа?
13. Яке призначення і будова передплужника?
14. Опишіть за схемою будову начіпного плуга ПЛН-3-35.
15. Що таке рівна (гладенька) оранка і як її виконати?
16. Які особливості будови оборотних плугів?
17. Яке призначення і особливості будови садових плугів?
18. У чому полягає підготовка плуга до роботи?
19. Як правильно встановити передплужники і дисковий ніж?
20. Як встановити плуг на задану глибину оранки?
21. Які вимоги високоякісної оранки (регулювання плуга в полі)?
22. Як оцінити якість виконаної оранки?

(Додаток 5)

Щоб перевірити, як учні засвоїли матеріал теоретичних занять з сільськогосподарських машин, необхідно поставити такі завдання:

Розставити номери щоб вони відповідали правильним назвам.

Передплужник - _____
Рама - _____
Руків'я колеса - _____
Стояк корпусу - _____
Леміш - _____

Дисковий ніж - _____
Корпус - _____
Начіпний пристрій - _____
Опорне колесо - _____
Полиця - _____

*Підлубна Ірина Леонідівна – майстер
виробничого навчання Одеський
професійний ліцей технологій та
дизайну ДЗ "Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського"*

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

на тему:

"Використання інтерактивних методів навчання на уроках виробничого навчання при підготовці фахівців за професією "Закрійник"

Професія – "Закрійник"

Код – 7435

Кваліфікація – закрійник IV, V розряду

Дана методична розробка уроку з виробничого навчання при підготовці фахівців з професії "Закрійник" складена для проведення комбінованого уроку з теми "Інструктаж з охорони праці і організації робочого місця. Зняття мірок, вибір прибавок при конструюванні жакетів. Розкрій жакету. Проведення примірок. Уточнення виробу після примірки".

Обрана тема є актуальною для майбутніх випускників професійно-технічних закладів, які навчаються за професією "Закрійник", тому що під час її опанування в учнів формуються практичні вміння, які стануть надійним орієнтиром на ринку праці, дадуть можливість самостійно виконувати розкрій та виготовлення швейних виробів.

Отримані поради допоможуть випускникам професійно-технічних навчальних закладів стати повноправними громадянами, готовими до всіх труднощів дорослого життя, здатними орієнтуватися в умовах кризи й бути успішними.

З метою висвітлення широкого кола питань, ознайомлення учнів з новою інформацією, розширення їхнього світогляду, для проведення першого етапу уроку обрано оглядову лекцію.

Для проведення другого етапу уроку обрано інтерактивний метод навчання – "рольова гра", використання якого сприятиме закріпленню теоретичних знань, та освоєнню практичних прийомів.

Активізації навчального процесу та зацікавленості учнів до вивчення теми уроку сприятиме застосування на уроці мультимедійних пристроїв.

ВСТУП

Одним з головних завдань професійно-технічної освіти є підготовка висококваліфікованих спеціалістів для ринку праці. Виконання цього завдання можливо при використанні у навчальному процесі сучасних педагогічних інновацій.

Педагогічні інновації - це результат творчого пошуку оригінальних нестандартних рішень, різноманітних педагогічних проблем. Прямим продуктом творчого пошуку можуть бути нові навчальні технології, оригінальні навчально-виховні ідеї, форми та методи, нестандартні підходи в управлінні навчальним процесом. Побічним продуктом інновацій, як процесу творчої діяльності є зростання педагогічної майстерності вчителя, рівня його

культури, мислення, світогляду. Саме інноваційні процеси є механізмом інтенсивного розвитку школи і педагогіки. Інновації в педагогіці функціонують на рівнях створення, освоєння і втілення. Кожен з цих рівнів має свою технологію і особливості, залежні від багатьох чинників. [1]

Інтерактивна модель навчання

Слово "інтерактив" прийшло до нас з англійської від слова "interact" де "inter" - взаємний, "act" - діяти. Таким чином, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу.

Суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлектують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери, яка дає змогу педагогу стати справжнім лідером дитячого колективу.

Проведення нетрадиційних уроків та позакласних заходів на уроках виробничого навчання дає можливість доповнити і поглибити знання учнів, розвинути інтерес до предмету, сформувати у них компетенції, яких потребує сучасне життя, зокрема:

- соціальні (брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, у суспільному житті);
- інформаційні (уміння здобувати, критично осмислювати й використовувати різноманітну інформацію);
- саморозвитку та самоосвіти;
- продуктивності та творчої діяльності.

За всієї різноманітності нетрадиційних уроків в основі кожного з них лежить така форма організації навчання, як дидактична гра, за допомогою якої можна керувати діяльністю учнів, їхнім інтелектуальним розвитком. Існують уроки – змагання, уроки – естафети, уроки – подорожі, уроки – казки, театралізовані уроки, ділові ігри, рольові ігри, які реалізуються через уроки – конференції, уроки – інтерв'ю, уроки – диспути, інтегровані уроки, уроки – суди, тощо.

Під час ділових, рольових ігор усі учні зайняті серйозною роботою, яка нагадує роботу дорослих.

Важливою є психологічна підготовка учнів до гри. Завчасне повідомлення про проведення гри стимулює учнів до участі у ній, викликає інтерес, спонукає до обдумування заходів, які сприяли б успіху. У результаті поглиблюються конкретні знання учнів, інтегруються зі знаннями з інших дисциплін, формується цілісна система знань.

Використання уроків "ділової" та "рольової" ігор на уроках виробничого навчання є одним із ефективних способів активізації пізнавальної діяльності. Гра сприяє розвитку мислення, волі, емоцій, навчальних інтересів учнів. Рольова гра є найбільш ефективним засобом організації проблемного навчання. Костянтин Дмитрович Ушинський стверджував, що "для дитини гра – це дійсність, і дійсність значно цікавіша ніж та, яка її оточує. Цікава вона тому, що зрозуміла, а зрозуміла тому, що частково є її власним творінням". [2]

Класифікація підходів до навчання

Пасивна модель навчання

Учень виступає в ролі "об'єкта" навчання, повинен засвоїти й відтворити матеріал, переданий йому вчителем, текстом підручника тощо - джерелом правильних знань. До відповідних методів навчання належать методи, за яких учні лише слухають і дивляться

(лекція-монолог, читання, пояснення, демонстрація й відтворювальне опитування учнів). Учні, як правило, не спілкуються між собою і не виконують якихось творчих завдань.

Активна модель навчання

Такий тип навчання передбачає застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів. Учень виступає "суб'єктом" навчання, виконує творчі завдання, вступає в діалог з учителем. Основні методи: самостійна робота, проблемні та творчі завдання (часто домашні), запитання від учня до вчителя і навпаки, що розвивають творче мислення.

Інтерактивна модель навчання

Інтерактивне навчання - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету - створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, дає змогу педагогу стати справжнім лідером учнівського колективу.

Інтерактивна взаємодія виключає як домінування одного учасника навчального процесу над іншими, так і однієї думки над іншою. Під час інтерактивного навчання учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення.

Такі підходи до навчання не є повністю новими для української школи. Частково вони використовувались ще в перші десятиріччя минулого століття і були поширені в педагогіці та практиці української школи в 20-ті роки - роки масштабного реформування шкільної освіти. Застосовувані в той час бригадно-лабораторний та проектний методи, робота в парах змінного складу, виробничі та трудові екскурсії й практики були передовим словом не лише в радянській, а й у світовій педагогіці. Застосування цих методів та форм навчання в окремих школах давало разючі результати. [3]

У Західній Європі та США групові форми навчальної діяльності учнів активно розвивались та вдосконалювались. Наприкінці ХХ ст. інтерактивні технології набули поширення в теорії та практиці американської школи, де їх використовують при викладанні різноманітних предметів. Дослідження, проведені Національним тренінговим центром (США, штат Меріленд) у 80-х рр., показують, що інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити процент засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику).

Найменших результатів можна досягти за умов пасивного навчання (лекція - 5% , читання - 10%), а найбільших - інтерактивного (дискусійні групи - 50%, практика через дію - 75% , навчання інших чи негайне застосування - 90%). Це, звичайно, середньостатистичні дані, і в конкретних випадках результати можуть бути дещо іншими, але в середньому таку закономірність може простежити кожен педагог.

Ці дані цілком підтверджуються дослідженнями сучасних психологів. За їхніми оцінками, учень може, читаючи очима, запам'ятати 10% інформації, слухаючи - 26% , розглядаючи - 30% , слухаючи і розглядаючи - 50%, обговорюючи - 70%, особистий досвід - 80%, спільна діяльність з обговоренням - 90% , навчання інших - 95%. [5]

Власна активність того, хто навчається, його взаємодія з іншими людьми є основою ефективного навчання.

Чим зумовлені такі результати? Для того щоб зрозуміти цей механізм, пригадаємо, як працює наш мозок.

Робота нашого мозку відрізняється від роботи відеоманітофона чи плеєра. Інформація, яка поступає до нього, не просто записується, а й аналізується, обробляється. Наш мозок постійно ставить такі запитання:

Чи отримував я таку інформацію раніше?

Чого стосується ця інформація? Що я можу з нею зробити?

Чи можна вважати, що це те саме, з чим я мав справу вчора чи минулого місяця?

Отже, мозок не тільки отримує інформацію а й обробляє її. Щоб ефективно обробити інформацію, необхідно задіяти як зовнішні, так і внутрішні чинники. Коли ми обговорюємо проблеми з іншими, ставимо запитання, що їх стосуються, наш мозок працює набагато краще. В літературі описано результати дослідження, коли викладач, пояснюючи матеріал короткими частинами, блоками, пропонував учням обговорити між собою кожен таку частину, а потім продовжував пояснення. В результаті такого навчання засвоєння матеріалу було вдвічі ефективнішим, ніж при монологічному поясненні.

Ще краще, якщо ми можемо щось "зробити" з інформацією, щоб отримати зворотний зв'язок, чи добре ми її зрозуміли. Наприклад з цією метою можна: викласти інформацію своїми словами; навести свої приклади; показати певні подібні прояви, подібні ознаки в інших явищах і процесах; знайти зв'язок з іншими процесами або явищами, вже відомими раніше; передбачити деякі наслідки; знайти протилежності.

Наш мозок схожий на комп'ютер, а ми - його користувачі. Щоб комп'ютер працював, його потрібно ввімкнути. Так само потрібно "ввімкнути" і мозок учня. Коли навчання пасивне, мозок не вмикається. Комп'ютер потребує правильного програмного забезпечення, щоб інтерпретувати дані, введені в його пам'ять. Наш мозок повинен пов'язати те, що нам викладають, з тим, що ми вже знаємо і як ми думаємо. Коли навчання пасивне, він не простежує ці зв'язки і не забезпечує повноцінне засвоєння. Нарешті, комп'ютер не може зберегти інформацію, якщо вона не оброблена і не "закріплена" за допомогою спеціальної команди. Так само наш мозок повинен перевірити інформацію, узагальнити її, пояснити її комусь для того, щоб зберегти її в банку пам'яті. Коли навчання пасивне, мозок не зберігає те, що було представлено. [4]

Ще однією з причин незадовільного засвоєння учнями почутого на уроці є темп, із яким учитель говорить, і ступінь сприйняття дітьми його мовлення.

Більшість викладачів промовляє приблизно від 100 до 200 слів за хвилину. Але чи здатні учні сприйняти такий потік інформації? За високої концентрації уваги людина може сприйняти від 50 до 100 слів за хвилину, тобто половину. Проте здебільшого, навіть тоді, коли навчальний матеріал цікавий, учням важко зосереджувати увагу протягом тривалого часу. Вони відволікаються, починають обдумувати деталі почутого, чи навіть проблему або ситуацію, що не стосується уроку. Наукові дослідження твердять, що для того, щоб учні слухали і не думали над сторонніми речами, викладачі повинні промовляти від 400 до 500 слів за хвилину. Адже це неможливо, людина говорить у чотири рази повільніше, а тому учні відволікаються, і часом їм стає нудно.

Дослідження, проведене в одному з навчальних закладів, де переважає лекційна форма навчання, показало, що студенти були неуважні приблизно 40 відсотків часу. Більше того, коли за перші десять хвилин студенти ще могли запам'ятати 70 відсотків інформації, то за останні десять хвилин уроку вони сприймали всього 20 відсотків матеріалу. Не дивно, що студенти під час викладання лекційного вступного курсу до психології знали лише на 8% більше, ніж контрольна група, яка не слухала курсу взагалі.

Два відомих фахівці в галузі кооперативної освіти Д. та Р. Джонсон разом з К. Смітом указують на кілька проблем, пов'язаних із читанням лекцій:

- увага учнів падає з кожною хвилиною;
- ця форма навчання подобається учням, у яких розвинена в основному слухова пам'ять;

- рівень засвоєння фактичного матеріалу низький;
- вважається, що всім учням потрібна однакова інформація, і всі учні засвоюють її однаковими темпами, що насправді не так.

Використання наочності під час лекції збільшує запам'ятовування матеріалу від 14 до 38%. Експеримент, проведений американськими дослідниками, показав, що використання візуальних засобів під час вивчення слів на 200 процентів поліпшує результати. Крім того, така презентація матеріалу забирає на 40 процентів менше часу, вона підсилює усну подачу матеріалу. Наочність варта не тільки сотень слів, а й утричі ефективніша за одні лише слова.

Якщо ж до роботи залучається слухова й зорова пам'ять, є більше шансів задовольнити потреби різних учнів, чий спосіб сприйняття матеріалу може суттєво відрізнятися.

Однак використання лише зорової та слухової пам'яті недостатнє.

Понад 2400 років тому Конфуцій сказав: Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу, я пам'ятаю. Те, що я роблю, я розумію.

Ці три прості твердження обґрунтовують необхідність використання активних методів навчання. Дещо змінивши слова великого китайського педагога, можна сформулювати кредо активного навчання:

Те, що я чую, я забуваю.

Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю.

Те, що я чую, бачу й обговорюю, я починаю розуміти. Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю, я набуваю знань і навичок.

Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром.

Набагато важливіше навчити, ніж просто розповісти. Хоча останній метод простіший, доступніший і, безумовно, швидший. Ви можете швидко повідомити учням те, що вони повинні знати, і вони забудуть це ще швидше.

Процес навчання не автоматичне вкладання навчального матеріалу в голову учня. Він потребує напруженої розумової роботи учня, його власної активної участі в цьому процесі. Пояснення й демонстрація, самі по собі, ніколи не дадуть справжніх, стійких знань. Цього можна досягти тільки за допомогою активного (інтерактивного) навчання.

Для продуктивного виконання планів занять викладачі повинні володіти широким спектром стратегій активного навчання.

Використання інтерактивних методів навчання на уроках виробничого навчання при підготовці фахівців за професією "Закрійник"

Сучасний урок виробничого навчання – це далеко не одноманітна та єдина структурно-змістова схема. Тому кожний викладач визначає для себе ті форми роботи, які для нього найбільш прийнятні, відповідають тим вимогам, яким він віддає перевагу в роботі. За попередні роки багато педагогічних цінностей змінилося. З'явилися не тільки нові цілі, але й нові засоби навчання. Головне, що сьогодні урок розглядається не тільки як діяльність педагога, іншими словами, як форма навчання, а й як діяльність учня. Творчій вчитель, що крокує в ногу з часом нових інформаційних технологій, використовує інтерактивні методи і форми роботи.

Тому готуючись до уроку виробничого навчання, намагаюсь охопити як найбільше матеріалу, щоб урок був цікавим та змістовним, тому, поряд з традиційними методами навчання, використовую інтерактивні технології.

Мета методичної розробки дослідити та проаналізувати вплив інтерактивних методів на підвищення ефективності навчального процесу на уроці виробничого навчання.

На основі вище поданої мети постають такі завдання:

Опрацювати науково-педагогічну літературу з проблеми організації уроку в сучасному навчальному закладі.

Визначити форми та методи організації навчання.

Проаналізувати нетрадиційні підходи до проведення уроків.

Об'єктом дослідження є урок виробничого навчання при підготовці фахівців з професії "закрійник".

Предметом дослідження є використання інтерактивних методів на уроках виробничого навчання при підготовці фахівців з професії "закрійник".

Суть інтерактивних технологій

Застосування інтерактивних технологій висуває певні вимоги до структури уроку. Як правило, структура таких занять складається з п'яти елементів:

1. Мотивація.
2. Оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів.
3. Надання необхідної інформації.
4. Інтерактивна вправа – центральна частина заняття.
5. Підбиття підсумків, оцінювання результатів уроку.

Розглянемо кожен цей елемент ґрунтовніше, аналізуючи методику його відтворення в рамках уроків виробничого навчання.

1. Мотивація.

Мета цього етапу – сфокусувати увагу учнів на проблемі й викликати інтерес до обговорюваної теми.

Мотивація є своєрідною психологічною паузою, яка дає можливість учням насамперед усвідомити, що вони зараз почнуть вивчати інший матеріал. Учень має бути налаштований на ефективний процес пізнання, мати в ньому особисту, власну зацікавленість. Усвідомлювати, що й навіщо він зараз робитиме. Без виникнення цих внутрішніх підвалин мотивації учнів і мотивації навчальної діяльності – не може бути ефективного пізнання.

З цією метою використовуються інтерактивні технології навчання на уроках виробничого навчання, що викликають в учнів здивування, подив, інтерес до змісту знань та процесу їх отримання. Це може бути і коротка розповідь викладача, і бесіда, і демонстрування наочності, й нескладна інтерактивна технологія ("мозковий штурм", "мікрофон" тощо). [7]

2. Оголошення, представлення теми та очікування навчальних результатів

– забезпечити розуміння учнями змісту їхньої діяльності, тобто того, чого вони повинні досягти на уроці і чого від них чекає викладач. Часто буває доцільно долучити до визначення очікуваних результатів всіх учнів.

Щоб визначити для себе майбутні результати уроку, учні інколи мають озвучити своє особисте ставлення до способів навчання та спланувати свої дії із засвоєння та застосування знань, передбачених темою. Без чіткого визначення й усвідомлення учнями результатів їхньої пізнавальної діяльності на уроках з використанням інтерактивних технологій, учні можуть сприйняти навчальний процес, як гру не пов'язану з навчальним предметом.

Формулювання очікуваних результатів інтерактивного уроку для сприяння успішному навчанню повинно відповідати таким вимогам:

- висвітлювати результати діяльності на уроці учнів, а не вчителя;
- повинно бути зрозуміло, як можна виміряти такі результати, коли вони будуть досягнуті, наприклад: якщо після уроку учні вмітимуть "пояснювати суть явища та наводити приклади нового матеріалу" – це легко перевірити і виміряти в оціночних балах, враховуючи, наприклад, точність і повноту пояснення і кількість прикладів, що наведено;
- бути коротким, ясним і абсолютно зрозумілим і для учнів, і для самого викладача з огляду на те, чи досягне він очікуваних результатів.

3. Надання необхідної інформації

Мета цього елементу, етапу уроку - дати учням достатньо інформації для того, щоб на її основі виконувати практичні завдання, але за мінімально короткий час. Це може бути міні-лекція, читання роздаткового матеріалу, виконання домашнього завдання, опанування інформацією за допомогою технічних засобів навчання або наочності. Для економії часу на

уроці для досягнення особливого ефекту уроку можна подавати інформацію для попереднього домашнього вивчення, на самому уроці викладач може ще раз звернути на неї увагу, особливо на практичні поради, якщо необхідно прокоментувати терміни або організувати невеличке опитування. Ця частина уроку займає близько 10-15% часу.

4. Інтерактивна вправа – центральна частина навчання.

Метою інтерактивної частини є засвоєння навчального матеріалу, досягнення результатів уроку. Вона повинна займати близько 50-60 % часу на уроці. Обов'язковими є такі послідовність та регламент проведення інтерактивної вправи:

- Інструктування – вчитель розповідає учасникам про мету вправи, правила, послідовність дій і кількість часу на виконання завдання, запитує, чи все зрозуміло учасникам.

- Об'єднання в групи і (або) розподіл ролей.

- Виконання завдання, при якому викладач виступає як організатор, помічник, учасник дискусії, намагаючись надати учасникам максимум можливостей для самостійної роботи і навчання у співпраці один з одним.

- Презентація результатів виконання вправи.

- Рефлексія результатів учнями: усвідомлення отриманих результатів, що досягається шляхом їх спеціального колективного обговорення або за допомогою інших прийомів. Рефлексія є природним невід'ємним і найважливішим компонентом інтерактивного навчання на уроці.

Вона дає можливість учням і викладачу:

- усвідомити, чого вони навчилися;

- оцінити власний рівень розуміння та засвоєння навчального матеріалу і спланувати чіткі реальні кроки його подальшого опрацювання;

- порівняти своє сприйняття з думками, поглядами, почуттями інших й інколи скоригувати певні позиції;

- як постійний елемент навчання привчати людину рефлексувати в реальному житті, усвідомлюючи свої дії та прогнозуючи подальші кроки;

- викладачам побачити реакцію учнів на навчання та вносити необхідні корективи.

Рефлексія здійснюється в різних формах: у вигляді індивідуальної роботи, роботи в парах, групах, дискусії, письмовій та усній формі.

Рефлексія застосовується після закінчення певного етапу навчання. [5]

Технології рефлексії після окремих вправ, фрагментів уроку

Усне обговорення може проводитись за запитаннями:

- З якою метою ми робили цю вправу? Які думки вона у нас викликала?

- Чому ви особисто навчилися? Чому б хотіли навчитись у подальшому?

5. Підбиття підсумків.

порівняти реальні результати з очікуваними:

- проаналізувати, чому відбувається так чи інакше;

- зробити висновки;

- закріпити чи відкоригувати засвоєння;

- намітити нові теми для обмірковування;

- скласти план подальших дій.

Для ефективного проведення уроків виробничого навчання з використанням інтерактивних методів навчання рекомендовано застосовувати.[6]

"Методичні знахідки"

"Знайди помилку"

1 Варіант

Викладач дає учням певний матеріал і просить знайти у викладі помилку (можна навіть вказати їх кількість). Звичайно, серед таких помилок є 2-3 явні, ще 2-3 типові, інші

помилки малопомітні. І тільки одну помилку може виявити, навіть, не кожен спеціаліст. Знайдення такої помилки може означати справді глибоке знання предмета. Якщо матеріал новий, учні можуть відчути себе експериментаторами, дослідниками, експертами.

2 Варіант

Цей самий прийом можна використати за командної участі учнів. Кожна команда готує вдома (або на уроці) розповідь із помилками з певної теми або розділу і пропонує його іншій команді. Можна для економії часу обмінятися заготовленими тестами з помилками. Тут можливе подвійне змагання: хто краще приховає і хто більше знайде.

"Вірю не вірю"

Такий прийом можна використовувати на будь-якому уроці. Викладач складає опитувальник і зачитує його в класі. Кожне запитання починається словами: "Чи вірите ви, що....". Учні мають, або погодитись з твердженням, або ні.

"Тематичні терміни"

Учням пропонують записати на аркушах паперу терміни, використані в даній темі. Через певний час викладач припиняє записування слів і пропонує одному із учнів зачитати записані слова. Інші викреслюють назви, що повторюються. Учень, у якого виявиться найбільше термінів буде переможцем.

Для організації цієї гри на аркуші паперу слід записати великими літерами поняття з теми, або розділу. Потім аркуш розрізати так, щоб на кожній частині паперу залишилися літери, цифри, математичні знаки, тощо. Частини аркуша переміщують на столі. Потім учитель викликає до столу двох учнів і пропонує скласти терміни. На виконання цієї роботи відводиться певний час. Гра індивідуальна, її доцільно проводити для розминки, наприклад, перед перевіркою якості знань учнів.

"Знайди пару"

Групу необхідно поділити на дві підгрупи. Перша підгрупа отримує картинки із запитаннями, а друга - картки з відповідями. Кожен має знайти свою половину. Відповідно може бути практичне завдання, тоді парам необхідно його виконати.

"Робота в парах"

Ця технологія особливо ефективна на початкових етапах навчання учнів, роботі у малих групах. Її можна використовувати для досягнення будь-якої дидактичної мети. За умов парної роботи всі учні отримують рідкісну за традиційним навчанням можливість говорити, висловлюватись. Робота в парах дає час подумати, обмінятихся ідеями з партнером і лише потім озвучувати свої думки перед класом. Вона сприяє розвитку навичок спілкування, вміння висловлюватись, критичного мислення, вміння переконувати й вести дискусію. Використання такого виду співпраці сприяє тому, що учні не можуть ухилитися від виконання завдання. Під час роботи в парах можна швидко виконати справи, які за інших умов потребують великої затрати часу.

"Пошук інформації"

Різновидом, прикладом роботи в малих групах є командний пошук інформації (зазвичай тієї, що доповнює раніше вивчену тему, домашнє завдання), а потім відповіді на запитання. Використовується для того, щоб оживити "сухий", іноді не дуже цікавий матеріал. [7]

"Мозковий штурм"

Відома інтерактивна технологія колективного обговорення, що широко використовується для вироблення кількох вирішень конкретної проблеми. Мозковий штурм

спонукає учнів проявляти уяву та творчість, дає можливість їм вільно висловлювати свої думки. Мета "мозкового штурму", чи "мозкової атаки" в тому, щоб зібрати якомога більше ідей щодо проблеми від усіх учнів протягом обмеженого періоду часу.

"Вирішення проблем"

Метою застосування такої технології є навчити учнів самостійно вирішувати проблеми та приймати колективне рішення.

"Тестування"

Тестування – це метод і процес контролю знань, що полягає в кількісному вимірюванні рівня знань, умінь, навичок, здатностей, властивостей, якостей, уявлень того, кого випробовують, з метою оцінювання учня. Засобом вимірювання в цьому процесі є тест. Нині використовують різні види тестів. Найчастіше практикують діагностичні тести і тести навчальних досягнень. Перші зорієнтовані на виявлення сильних і слабких якостей учнів. Їх застосовують для діагностики помилок, ускладнень та особливостей процесу засвоєння інформації опитуваними. Другі є частиною дидактичних тестів, поширених у системі освіти.

Кожен тест складається з тестових завдань, основними фактами яких є:

- закритого типу – з вибором правильної відповіді однієї чи кількох з-поміж запропонованих варіантів;
- відкритого типу – що не містять готової відповіді;
- напівзакритого напіввідкритого типу – завдання на зразок "додайте...", "вставте...", "доповніть..."

Вибір певної форми тестових завдань залежить від мети тестування, змісту навчальної теми, технічних можливостей, тощо. [8]

"Комп'ютерна презентація" – файл, який складається з кадрів, або слайдів, розміщених у певній послідовності. Ці слайди можна не тільки виводити на екран комп'ютера, або спеціального проектора в ході пояснення нової теми, алей надрукувати на папері.

Переваги комп'ютерної презентації :

- послідовність викладу, за допомогою слайдів, що змінюють один одного на екрані, утримати увагу учнів набагато легше, ніж тоді, коли ми використовуємо для пояснення нового матеріалу плакати;
- слайд презентація – це не просто зображення, у ньому, як і в будь-якому комп'ютерному документі, можуть бути елементи анімації, аудіо та відео фрагменти.

Слайд – логічно автономна інформаційна структура, яка містить різні об'єкти, подані на загальному екрані монітора у вигляді єдиної композиції. Створити слайди для заняття можна за порівняно короткий час.

Застосування презентацій доцільне на будь-якому етапі вивчення теми. Слайди можна використовувати для повідомлення теми й мети уроку, у процесі пояснення нового матеріалу (вивчення, терміни, опорні конспекти, таблиці, схеми, малюнки, відео фрагменти), для розгортання дискусії чи визначення проблемних завдань, для первинного закріплення знань, формування вмінь і навичок учнів, для контролю знань. [10]

Підготовка учнів до трудової діяльності і творчості закладається в професійно-технічному закладі. Для цього процес навчання і організаційна методика уроку повинна бути побудована так, щоб широко залучити учнів в самостійну творчу діяльність по засвоєнню нових знань і успішному застосуванню їх на практиці.

Професійна практика направляє свої зусилля на пошук шляхів вдосконалення уроку, проведення різноманітних заходів, які формують у майбутніх фахівців почуття поваги до обраної професії, відповідальність та впевненість у правильному виборі.

В навчальному закладі систематично проводять тижні професій, на тиждень швейних професій я для групи закрійників підготувала нестандартний урок-рольову гру.

Метою уроку було не тільки розповісти про те, що швейні професії користуються попитом на ринку праці, але й про те, що вони престижні, перспективні і модні, в них можна постійно розвиватись і досягати поставлених перед собою цілей. Учням групи необхідно було визначити які українські дизайнери представляють свої колекції на тижнях моди в Москві, Парижі, Мілані і складають конкуренцію брендам із світовим ім'ям. Відстежити їх автобіографію: нас цікавило - ще те в яких навчальних закладах України вони здобули свою професію, які кроки їм необхідно було зробити для того, щоб досягти своєї мети.

Учні розповіли не тільки про моду, стиль, правила зняття мірок з фігури, вибір прибавок при конструюванні жакетів, розкрій жакету, проведення примірок, але й підготували виставу, в якій зіграли сучасних українських дизайнерів, провели майстер-класи.

В підготовці до уроку були задіяні всі учні групи, це покращило відносини у колективі. Завдання було для них цікавим та відповідальним.

Отже, використання нестандартних уроків і окремих нестандартних прийомів педагогічної техніки на уроках виробничого навчання сприяє творчості як викладача, так і учнів.

Переваги нестандартних уроків в порівнянні із звичайними структурами уроків в тому, що підвищується інтерес учнів до навчання, їх активність в пізнанні і творчості, самостійність пошуків знань, переживання успіху досягнень, ініціативність, можливість індивідуального підходу до учнів, використання інноваційних та інформаційних педагогічних технологій, розвиток культури спілкування, взаємовідповідальність.

Педагогічна наука і професійна практика направляють свої зусилля на пошуки шляхів вдосконалення уроку. Тому дуже важливим для сучасного викладача є пошук форм, методів технологій проведення уроків з спеціальних дисциплін, які формують у майбутніх фахівців почуття поваги до обраної професії, відповідальність та впевненість у правильному виборі.

ПЛАН-КОНСПЕКТ УРОКУ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Тема програми: Розкрій жіночих костюмів, різних моделей на різні типи фігур.

Тема уроку: Інструктаж з охорони праці і організації робочого місця. Зняття мірок, вибір прибавок при конструюванні жакетів. Розкрій жакету. Проведення примірок. Уточнення виробу після примірки.

Мета уроку:

навчальна – закріпити набуті знання, уміння і навички з підготовки при виконанні окремих лекал, деталей та вузлів, удосконалити уміння і навички виконання складних операцій, зняття мірок, вибір прибавок, проведення примірок.

розвиваюча – розвивати аналітичне, логічне і критичне мислення при вирішенні виробничих ситуацій, самостійність в роботі;

виховна - виховувати естетичний смак, доброзичливість і вимогливість, культуру спілкування.

Тип уроку: Урок комплексного застосування З.У.Н. при виконанні НВР,

Вид уроку: інструктаж, вправи.

Дидактичне забезпечення: інструкційно – технологічна карта, таблиця стандартних вимірів, таблиця прибавок, комплект лекал основ.

Матеріально – технічне забезпечення: інструкції з охорони праці, інструменти та пристосування, лекала основ, обладнання.

Технічні засоби навчання: персональний комп'ютер з периферійним пристроєм – проектором, електронна презентація.

Міжпредметні зв'язки: спеціальний малюнок, конструювання одягу, моделювання та художнє оформлення одягу, технологія розкрою, охорона праці.

Перелік практичних завдань: зняття мірок, виготовлення лекал жакету, розкрій, проведення першої примірки.

Список основної і додаткової літератури:

В.Г. Литвин, А.О. Степура "Конструювання швейних виробів": Підручник. для проф. техн. навч. закладів. – К.: "Вікторія", 2008

В.О. Радкевич "Моделювання одягу": Підручник. – К. "Вікторія" 2000

Хід уроку:

I Організаційна частина:

- перевірка наявності учнів;
- перевірка готовності учнів до уроку;
- допуск з охорони праці.

II Вступний інструктаж:

1. Актуалізація знань:

- повідомлення теми програми та теми уроку;
- цільова установка проведення уроку: набути знань з виготовлення лекал жакету, розкрою, проведенню примірок;
- перевірка опорних З.У.Н. учнів, необхідних для подальшої роботи на уроці;
- аналіз і доповнення відповідей учнів, підведення підсумків.

Майстер в/н. Сьогодні ви розпочинаєте вивчати нову тему програми: "Розкрій жіночих костюмів, різних моделей на різні типи фігур".

Тема уроку: " Інструктаж з охорони праці і організації робочого місця. Зняття мірок, вибір прибавок при конструюванні жакетів. Розкрій жакету. Проведення примірок. Уточнення виробу після примірки.

Що таке жакет? Жакет – це різноманітний за конструктивним вирішенням вид одягу. До асортименту жакетів належать вироби різних стилів (класичного, романтичного, спортивного тощо), силуетів (прямого, прилеглого, напівприлеглого тощо), різної довжини (до стегон, нижче або вище стегон або талії тощо) та конструктивного вирішення (з виточками, рельєфами, кокетками, підрізами тощо), які можуть мати рукава різних покроїв (вшивний, реглан, суцільнокрійний, комбінований) та різноманітні коміри, кишені. Жакет може бути з підкладкою або без неї.

Показ електронної презентації жакетів різних за стилем

Коментар до презентації:

Жакет у класичному стилі – це строгість, практичність, простота, елегантність, ідеальний крій одягу і відчуття міри у виборі аксесуарів. Силует жакетів класичного стилю прямий або напівприлеглий. Вони зобов'язують до стриманої поведінки, створюють ділову атмосферу.

Жакети романтичного стилю відрізняються складним кроєм, а також значною кількістю доповнень, використовують шлярки, рюші, волани, складки, зборки, а також легкі матеріали (шифон, шовк, атлас, крепдешин тощо). Форми жакетів романтичного стилю легкі і невимушені.

Жакети спортивного стилю досить яскраві, динамічні за своїм характером. Для них характерні вільний силует, безліч кишень, пояси, хлястики, кокетки, манжети тощо. Застосовуються оздоблення трикотажем, шкірою, натуральним і штучним хутром.

Жакети користуються великим попитом серед жінок різних вікових категорій, майже всі дизайнери в своїх колекціях розробляють нові моделі жакетів різних стилів, але в кожного з них є свої секрети і сьогодні ми вперше запросили на наш урок дизайнерів світового та українського ринків.

Ну що ж розпочнемо?

Професіонал, кравець, закрійник і просто жінка Лілія Пустовіт. Одна із самих відомих і видатних дизайнерів України. Лілія створює прості і в той самий час складні та вишукані моделі, звідси її стиль і називають вишуканою простотою. В 1988 році Лілія Пустовіт закінчила Київський національний університет технологій та дизайну, факультет технологій легкої промисловості.

Молодий, стильний модельєр Андре Тан. Він з'явився так раптово, і всі зразу заговорили: це Андре Тан. В одну мить його ім'я отримало відтінок легенди. Біографія самого Андре – це одна із небагатьох історій, де бренд формується разом зі своїм створювачем. Кожен етап життя нерозривно пов'язаний з його справою. В 11 років Андре пішов навчатись на курси крою та шиття. Потім поступив в Харківський текстильний технікум, після цього продовжив своє навчання в КНУТД.

Перлина української моди Айна Госсе – молодий дизайнер, яка відрізняється своєю оригінальністю, стилем кожної колекції. Вчилась в КНУТД. В одному з інтерв'ю Айна прокоментувала... "Не думала про труднощі і прийшла до своєї мрії".

Жіночна, красива, професіональна Діана Дорожкіна – яскрава фігура української моди, її колекції неодноразово викликали захоплення на європейських показах. Випусниця КНУТД в 2000р.

Авторитет, професіонал своєї майстерності, жінка класичного стилю Оксана Караванська. Одна із самих креативних дизайнерів України, її шоу завжди яскраві і феєричні, колекції гостро модні. Оксана вчилась у Львівській академії мистецтв, це її ідея створити перший у Львові театр мод.

Доброго дня дорогі наші гості. Ми раді вітати Вас в нашому навчальному закладі. Кожен дизайнер, котрий свого часу створив такі вишукані колекції, напевно може поділитись своїм досвідом і провести майстер-класи.

Андре Тан: - Розумієте, ми тут не тільки колеги, але й конкуренти і кожен хоче тримати свої секрети при собі, але для ваших учнів я готовий зробити виняток і провести свій майстер клас.

У кожного з вас в гардеробі хоча б один жакет, погодьтесь?! Я зараз вам покажу як ваш старенький жакет можна відновити і подарити йому друге життя (змінює довжину рукава в жакеті, підбирає декоративні гудзики).

Оксана Караванська: - Я не розумію стратегію вашої роботи. Для того, щоб створити образ моделі треба вимірювати кожен міліметр, не різати аби як, аби що. Необхідно виготовляти лекала, проводити примірки, тільки тоді ми досягнемо результату, який буде відповідати стандартам світового ринку моди (знімає виміри з фігури).

Айна Госсе: - Прошу пробачення за те, що втручаюсь у вашу розмову, але хочу сказати, що важливою закономірністю у створенні одягу було те, що одяг не кроївся, відріз тканини збирався в склади, драпірувався на фігурі.

Лілія Пустовіт: - Як це може бути? Я цього навіть не уявляю!!!

Айна Госсе: - Зараз я вам продемонструю як створити одяг муляжним способом (заколює жакет на манекені).

Діана Дорожкіна: - Кожна жінка, дівчина в будь-якому віці хоче виглядати гарною, стильною, жіночною, привабливою і в цьому їй допоможе жакет прилеглого силуету, який вигідно підкреслить фігуру.

Слухаючи вашу дискусію можу зробити висновок, для того, щоб створити якісний сучасний одяг необхідно знімати виміри з фігури, виготовляти лекала, розкладати їх на тканині згідно правил розкладки лекал, виконувати примірки, тільки тоді можна досягти успіху і чудових результатів. Вашім учням я хочу запропонувати для подальшої роботи таблиці стандартних вимірів, розподілу прибавок на вільне облягання, правила підготовки виробу до примірок. Зараз я вам продемонструю проведення першої примірки жакету (проводить примірку, уточнює виріб після примірки).

Дуже приємно було з вами познайомитись, ви обрали для себе найкращу професію! Успіхів вам у навчанні та подальшій роботі! До побачення!

Майстер в/н : сьогодні ми розглянули, що необхідно знати та вміти при розкрої жакету та проведенні примірок, перейдемо до практичної роботи.

III Поточний інструктаж:

- видання завдань для самостійної роботи учнів;
- розподіл учнів за робочими місцями;
- повідомлення про критерії оцінювання виконуваних робіт;
- цільова обходи майстра робочих місць учнів;
- прибирання робочих місць.

IV. Заключний інструктаж:

- аналіз діяльності учнів у процесі всього уроку;
- оцінка роботи учнів, її об'єктивне обґрунтування;
- аналіз причин помилок та способи їх усунення;
- повідомлення та обґрунтування оцінок;
- видача домашнього завдання.

Висновок

Перед майстрами виробничого навчання часто постає питання у доцільності використання інтерактивних методів навчання під час проведення уроків виробничого навчання, можливо легше використати стандартний підхід до проведення уроку, подання нової теми. Кожен викладач по своєму сприймає такий урок і звичайно має свої погляди на форму його проведення.

Інтерактивний метод не є обов'язковим для використання кожним викладачем, проте він дає можливість для фахового росту, для зміни себе, для навчання разом з учнями. І після кількох старанно підготовлених уроків, викладач може відчувати, як змінилося ставлення до нього учнів, змінилася сама атмосфера в групі – і це послужить додатковим стимулом до роботи з інтерактивними технологіями.

Не раз помічаєш, пояснюєш новий матеріал, запитуєш учнів, чи зрозуміли, а потім знову чуєш питання "а як це робити?", "а чому в мене не виходить?". Учні не мають бажання зайвий раз подумати, обміркувати, тому навчання стає пасивним.

Інтерактивна модель навчання дає можливість створювати комфортні умови для навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за постійної, активної взаємодії всіх учнів. Кожному учневі відведена "певна роль", яку він повинен "зіграти", і від того залежить успіх групи.

Звичайно такі уроки не проводять постійно. До них треба йти поступово, включаючи спочатку елементи цієї моделі. Можна використовувати прості інтерактивні прийоми – робота в прах, малих групах, використати елемент "навчаючи - вчусь", "незакінчене речення", розв'язування кросвордів. А вже після вивчення певної теми, можна спробувати провести узагальнюючий урок у вигляді гри, дискусії, тощо.

У своїй роботі я використовую пояснення нового матеріалу у вигляді презентації вже на перших заняттях. Погоджуюсь з думкою, що наочність варта не тільки сотень слів, а й утричі ефективніша за одні лише слова. Якщо до роботи залучається слухова й зорова пам'ять, є більше шансів задовольнити потреби різних учнів, чий спосіб сприйняття матеріалу може суттєво відрізнитися.

Саме активна, дійова позиція учня на занятті допомагає максимально засвоїти та використовувати знання, стимулювати розвиток мислення та уяви, викликати зацікавленість та позитивне ставлення до навчання.

При інтерактивному навчанні відбувається постійна активна взаємодія всіх, хто залучений до процесу навчання. При цьому ролі викладача та учня перебувають у певній рівновазі: обидва працюють для того, щоб навчитись, ділитись своїми знаннями, досягненнями, певними життєвим досвідом. Набагато важливіше навчити, ніж просто

розповісти. Можна швидко повідомити учням те, що вони повинні знати. І вони забудуть це ще швидше. Процес навчання не автоматичне викладання навчального матеріалу, він потребує напруженої розумової роботи учня і його власної активної участі в цьому процесі. Пояснення і демонстрація, самі по собі не дадуть справжніх стійких знань. Цього можна досягти тільки за допомогою активного "інтерактивного" навчання.

Список літературних джерел:

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: Метод. пособие. – М.: Высш.шк., 1991.
2. Навчання в дії: як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання: Метод. Посіб. / А. Панченков, О. Пометун, Т. Ремікс.- К.:А.П.Н., 2003.-72с.
3. Нові підходи у навчанні: Навч.-метод. Посібник/ О.І. Щербак, О.О. Зайцева, Б. Стаєр та інші. – К.: Наук. Світ, 2003. -96с.
4. Нормативно –методичні основи гендерних перетворень/ Київ. Школа рівних можливостей. – К.: видавнича група „Око”, 2004. – 260 с.
5. О.Пометун та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. – К.: Видавництво А.С.К., 2003.
6. Полное руководство по тренингу. Кай Торн, Дэвид Маккей. М., ИНФРА-М, 2002. Серия "Менеджмент для лидера".
7. Секрети успішного навчання: практичні поради для студентів/ пер. з англ.. О. Гладкого. – Львів: Свічадо, 2006.- 256с.
8. Софій Н.З., Кузьменко В.У. Про сто і один метод активного навчання. - К.: Крок за кроком, 2003. - 116 с.
9. Технології навчання дорослих/ Упоряди.: О. Главник, Г. Бевз/ - К.: главник, 2006. - 128с.
10. Як стати майстерним педагогом: Навч.посіб. / В.І.Ковальчук, Л. М. Сергєєва, І. В. Ілько, Г.Г. Русанов, За ред. Л.І.Даниленко, - К.: ,2007.- 172 с.

Охорона праці при виконанні ручних робіт

Перед початком роботи:

- вдягнути халат, застібнути на всі гудзики, волосся підібрати під головний убір, надіти спец. одяг;
- перевірити своє робоче місце, переконатися, що воно повністю відповідає безпечним умовам праці (достатньо освітлене, не захащено тощо);
- перевірити справність інструменту (голки, ножиць, тощо);
- зберігати інструменти і пристосування (голки, наперстки, ножиці, сантиметрову стрічку, кілочок, булавки) у спеціально відведеному місці;
- зламані голки, вільні бабіни та відходи не кидати на підлогу, складати у призначеному місці.

Під час роботи:

- при виконанні усіх швейних робіт користуватися наперстком; передавати голку вперед вушком, не користуватися іржавою, тупою голкою;
- передавати ножиці вперед кільцями, тримати леза ножиць закритими, стежити при виконанні робіт, щоб пальці лівої руки не потрапили під леза ножиць.

По закінченню роботи:

- інструменти і пристосування необхідно скласти у відведене для цього місце;
- вимкнути місцеве освітлення;
- прибрати робоче місце.

Забороняється

- виконувати ручні роботи поблизу обертових частин машини, передавати предмети через працюючі машини;
- захащувати проходи до робочого місця, працювати без взуття, вдягатися або роздягатися в майстерні (на ходу, поблизу працюючих машин);
- вести сторонні розмови, які відвертають увагу;
- їсти під час роботи;
- захащувати робоче місце зайвими і непотрібними предметами;
- користуватися несправними інструментами, машинами, пристосуваннями.

Охорона праці при виконанні машинних робіт

Перед початком роботи:

- вдягнути халат, застібнути на всі гудзики, волосся підібрати під головний убір, надіти спец. взуття;
- перевірити своє робоче місце, переконатися, що воно повністю відповідає безпечним умовам праці (достатньо освітлене, не захащено тощо);
- розпочати роботу на універсальних і спеціальних швейних машинах можна тільки після проведення первинного інструктажу на робочому місці;
- перевірити справність машини, наявність гумового килима на металевій педалі.

Під час роботи:

- роботу на швейній машині потрібно починати плавним натисканням на педаль і не нахилятися низько до машини, щоб запобігти удару ниткопритягувача;
- нитки та клаптики, що випадково потрапили до привідного механізму, діставати при вимкненому електродвигуні;
- не гальмувати рукою махове колесо машини, не доторкатися до голки, не знімати пристосування на ходу машини;

- спрацьовані та зламані голки не кидати на підлогу, а складати у визначене місце;
- не відволікатися самому і не відволікати увагу інших;
- перед тим, як залишити робоче місце потрібно вимкнути машину;
- при роботі на крас обметувальній машині пальці рук необхідно тримати на краю платформи машини;
- змащувати, чистити, міняти голку, надівати ремені на шків машини, втягувати верхню і нижню нитки необхідно при вимкненому електродвигуні;
- при роботі на гудзиковій машині користуватися екраном.

По закінченню роботи:

- інструменти і пристосування скласти у відведене місце;
- вимкнути машину від електроживлення і місцеве освітлення, старанно прибрати своє робоче місце.

Забороняється:

- класти ножиці та інші предмети біля частин машини, що рухаються, передавати предмети через працюючі машини;
- захарашувати робоче місце зайвими предметами, користуватися несправними інструментами, пристосуваннями.

Охорона праці при виконанні волого-теплових робіт

Перед початком роботи:

- одяг застібнути на всі гудзики, волосся прибрати під головний убір, робоче місце достатньо освітлене;
- перевірити ізоляцію шнура, чи немає на ньому не за ізольованих ділянок, а також положення праски на підставці;
- перевірити справність обладнання, заземлення, електроосвітлення, наявність діелектричного килимка.

Під час роботи:

- для вмикання і вимикання електропраски беруть рукою корпус вилки, а не електрошнур;
- не допускати падіння праски, перекручування шнура з утворенням петель і вузлів, перегріву праски;
- стежити за поступовим нагріванням праски, не перевіряти її нагрів пальцями, при перегріві праски її можна охолодити, проводячи по вологому пропрасовувачу;
- зволожувати тканину і деталі слід тільки з пульверизатора;
- помітивши несправність праски і її частин слід терміново вимкнути її з електромережі та викликати електрика.

По закінченню роботи:

- вимкнути електроживлення прасувальних столів;
- вимкнути місцеве освітлення, прибрати робоче місце;

Забороняється:

- охолоджувати перегріту праску зануреннями її у воду, або за допомогою пульверизатора;
- ставити праску на електрошнур, що може привести до поразення електричним струмом;
- користуватися несправною праскою, самостійно ремонтувати праску і електропроводку.

Організація робочого місця

Приступати до роботи без інструктажу з охорони праці забороняється. Правильна організація робочого місця сприяє продуктивності та якості роботи. Неправильна робоча поза спричинює швидке стомлювання, в наслідок чого змінюється продуктивність праці. Робоче місце повинно утримуватися в чистоті й порядку. Не дозволяється завалювати місця і проходи готовою продукцією, матеріалами, відходами та іншими предметами. Перед початком роботи треба перевірити справність устаткування, інструментів, наявність надійного заземлення усіх металевих частин і механізмів, а також труб, у які взято електропроводку. Робоче місце повинно бути освітлене. Під час роботи не можна займатись сторонніми справами, відволікати від роботи інших. На робочому місці слід користуватися інвентарем, необхідним для зберігання інструменту і пристроїв. Необхідно стежити за достатньою вентиляцією на робочому місці. Після закінчення роботи необхідно прибрати своє робоче місце.

При розкрої тканини використовують ножиці, їх підбирають залежно від виконуваної технологічної операції та виду тканини. При виконанні ручних робіт обов'язковою умовою є використання наперстка. Він запобігає травмуванню середнього пальця правої руки при проштовхуванні голки в тканину. Голки повинні бути гострими, пружними, не ламкими, добре відполірованими, без іржі та темних плям. Кравецькі булавки широко використовуються при виготовленні одягу, їх використовують при виконанні машинних робіт без змотування і при проведенні примірок. Сантиметрова стрічка застосовується стрічка для зняття мірок зі статури людини і розкрою деталей виробу. Крейда застосовується для нанесення ліній і позначок при розкрої тканини і примірці. Нитки поділяються за номерами і підбираються відповідно голкам та типу тканини.

Кожен інструмент повинен розташовуватись на своєму місці, щоб не витратити час на зайві рухи. Голки, ножиці, наперсток кладуть справа. Нитки, гудзики та інше приладдя, яке може знадобитись – зліва. Вся середина столу має бути вільна, на ній розкладається виріб. Обережно користуватись необхідно і ножицями, не рекомендується залишати їх на столі відкритими або переносити з місця на місце, тримаючи лезами догори, передавати ножиці з рук в руки треба закритими, ручками до того хто їх бере.

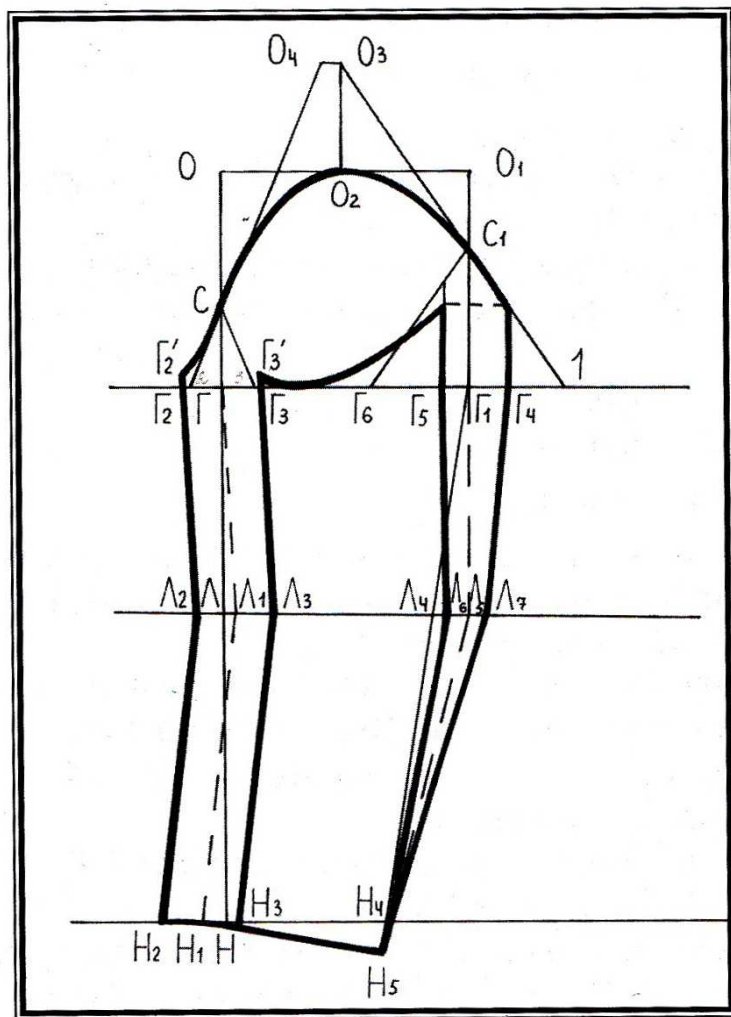
По закінченню роботи необхідно скласти інструменти та пристосування та прибрати робоче місце.

Виміри та особливості статур людини

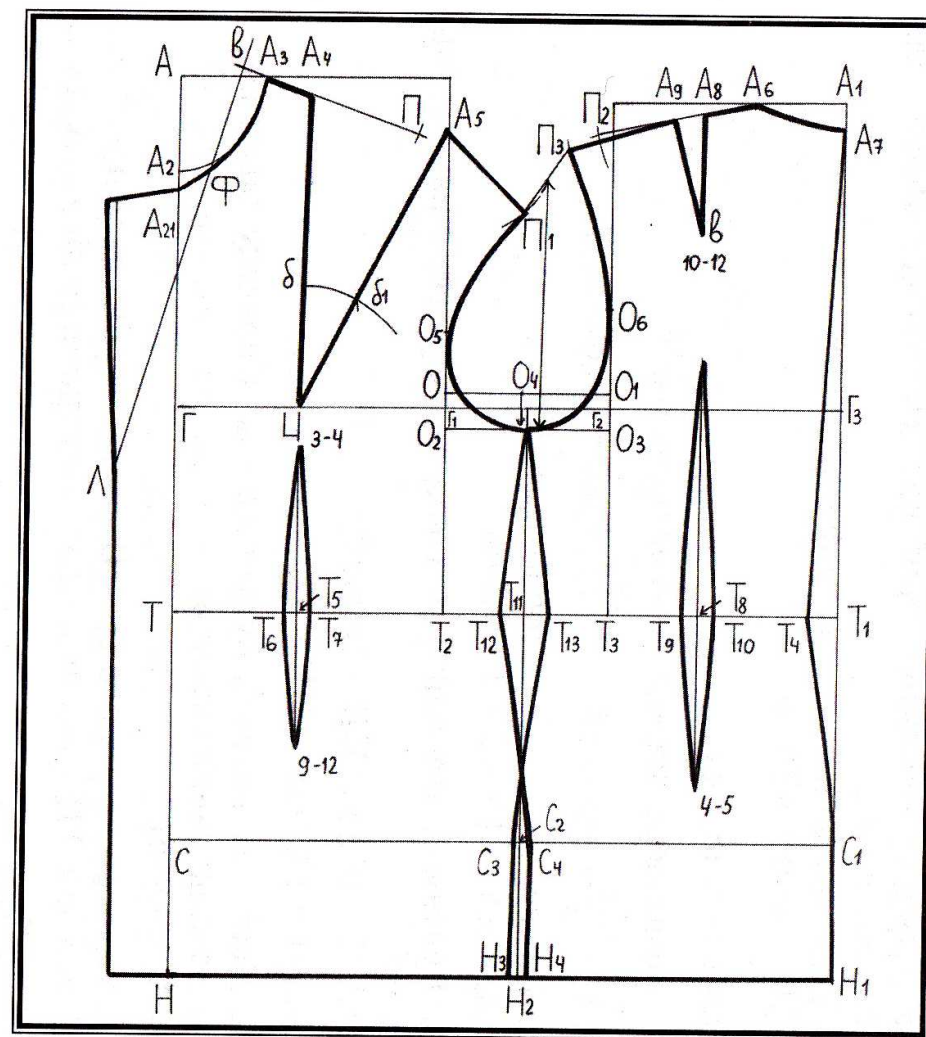
№ з/п	Обмір	164-88-92	164-92-96	164-96-104	164-100-108	164-104-112	164-108-116	164-112-120
Обмір спереду								
1.	Сш	14,7	17,8	18,2	18,6	19,2	19,4	19,8
2.	СгIII	44,0	46,0	48,0	50,0	52,0	54,0	56,0
3.	Ст	31,8	34,9	38,0	41,1	44,2	45,3	47,0
4.	Сс	46,0	48,0	52,0	54,0	56,0	58,0	60,0
5.	Шг1	18,5	20,0	21,5	23,0	24,5	26,0	25,0
6.	Шг	16,3	16,8	17,3	17,6	18,2	18,5	18,9
7.	Цг	9,6	9,8	10,0	10,5	10,8	11,0	11,4
Обмір збоку								
8.	Шп	13,1	13,2	13,3	13,4	13,5	13,6	13,6
9.	Др	61,0	61,0	61,0	61,0	60,0	60,0	60,0
10.	Оп	26,3	28,3	30,3	32,3	34,3	35,3	35,3
11.	Дтс1	42,8	42,9	42,9	43,0	43,1	43,2	43,4
12.	Дтп1	43,8	44,1	44,4	44,7	45,0	45,3	46,8
13.	Вг	25,4	26,2	27,0	27,8	28,6	29,4	30,6
14.	Впкп	22,9	23,7	24,5	25,3	26,1	26,9	28,0
Обмір ззаду								
15.	Шс	17,1	17,7	18,3	18,9	19,5	20,1	20,1
16.	Дтс	40,2	40,3	40,3	40,4	40,5	40,6	40,7
17.	Впкс	43,0	43,3	43,9	44,2	44,6	44,8	44,9
18.	Дс	67,0	67,0	67,0	70,0	70,0	70,0	70,0
19.	Вб	20,2	20,9	20,4	20,7	20,6	20,8	21,0
Додаткові вимірювання								
20.	Вс	24,0	25,0	26,0	27,0	27,0	28,0	29,0
21.	Окул	22,0	24,0	25,0	26,0	26,0	28,0	28,0
22.	Дбр	100	100	100	100	100	100	100

Розподіл прибавок за деталями креслення

Вид виробу	Прибавки на вільне облягання деталями											
	щільне			середнє			вільне			дуже вільне		
	Пг	Пт	Пс	Пг	Пт	Пс	Пг	Пт	Пс	Пг	Пт	Пс
Сукня	2-2,5	1,0-1,5	0,5-1,0	3,0-4,0	2,0-3,0	1,0-1,5	4,0-5,0	4,0-5,0	2,0-3,0	5,0-6,0	–	–
Жакет	3,0-4,0	0,5-2,0	0,5-1,5	4,0-5,0	3,0-4,0	1,5-3,0	6,0-7,0	5,0-7,0	3,0-5,0	7,0-9,0	–	–
Пальто д/с	4,0-5,0	2,0-3,0	2,5-3,0	5,0-6,0	4,0-5,0	3,0-4,0	6,0-8,0	6,0-8,0	5,0-7,0	09,0-11,0	–	–
Спідниця					0,5-1,0							–
	щільне			середнє			вільне			дуже вільне		
	спинка	пілочка		спинка	пілочка		спинка	пілочка		спинка	пілочка	
Сукня	0,3-0,4	0,1-0,2		0,5-0,8	0,1-0,4		0,7-1,0	0,2-0,5		0,9-1,1	0,3-0,6	
Жакет	0,6-0,8	0,2-0,4		0,7-0,9	0,2-0,5		0,9-1,2	0,3-0,6		1,2-1,6	0,4-0,8	
Пальто д/с	0,7-0,9	0,2-0,5		0,8-1,1	0,2-0,5		1,0-1,4	0,3-0,7		1,4-2,0	0,5-1,0	
Поп.	Рукав сукні			Рукав жакету			Рукав пальта д/с					
Щільний	2,0-2,5			3,5-5,5			5,0-6,0					
Вузький	3,0-4,0			6,0-7,5			6,0-8,0					
Середній	5,0-7,0			7,5-9,5			8,0-11,0					
Розширений	8,0-11,0			9,5-11,5			11,0-13,0					
Широкий	10,1-12,0			11,5-13,5			13,0-17,0					
Повний	>12,0			>13,5			>17					

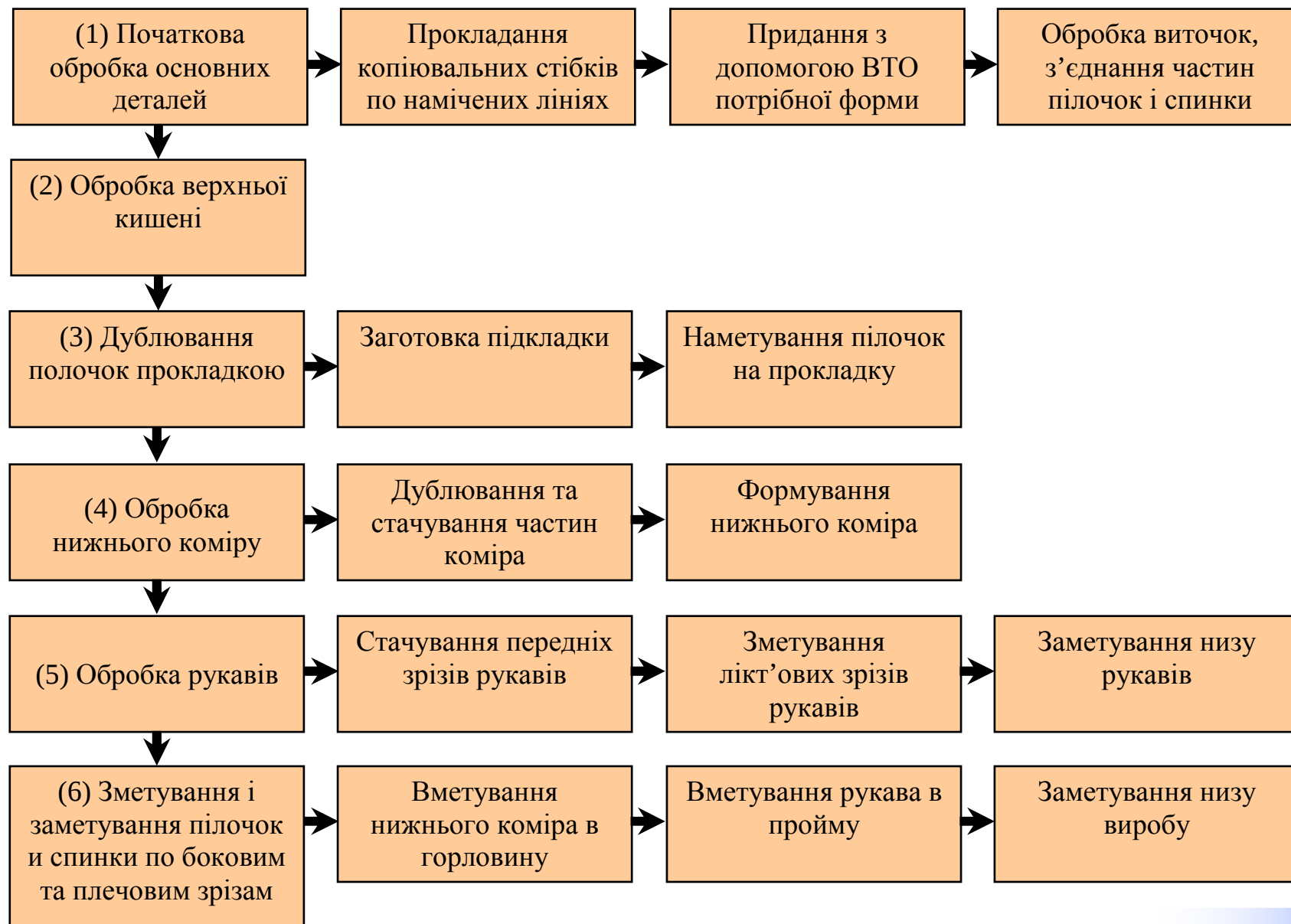

Конструкція двошовного рукава

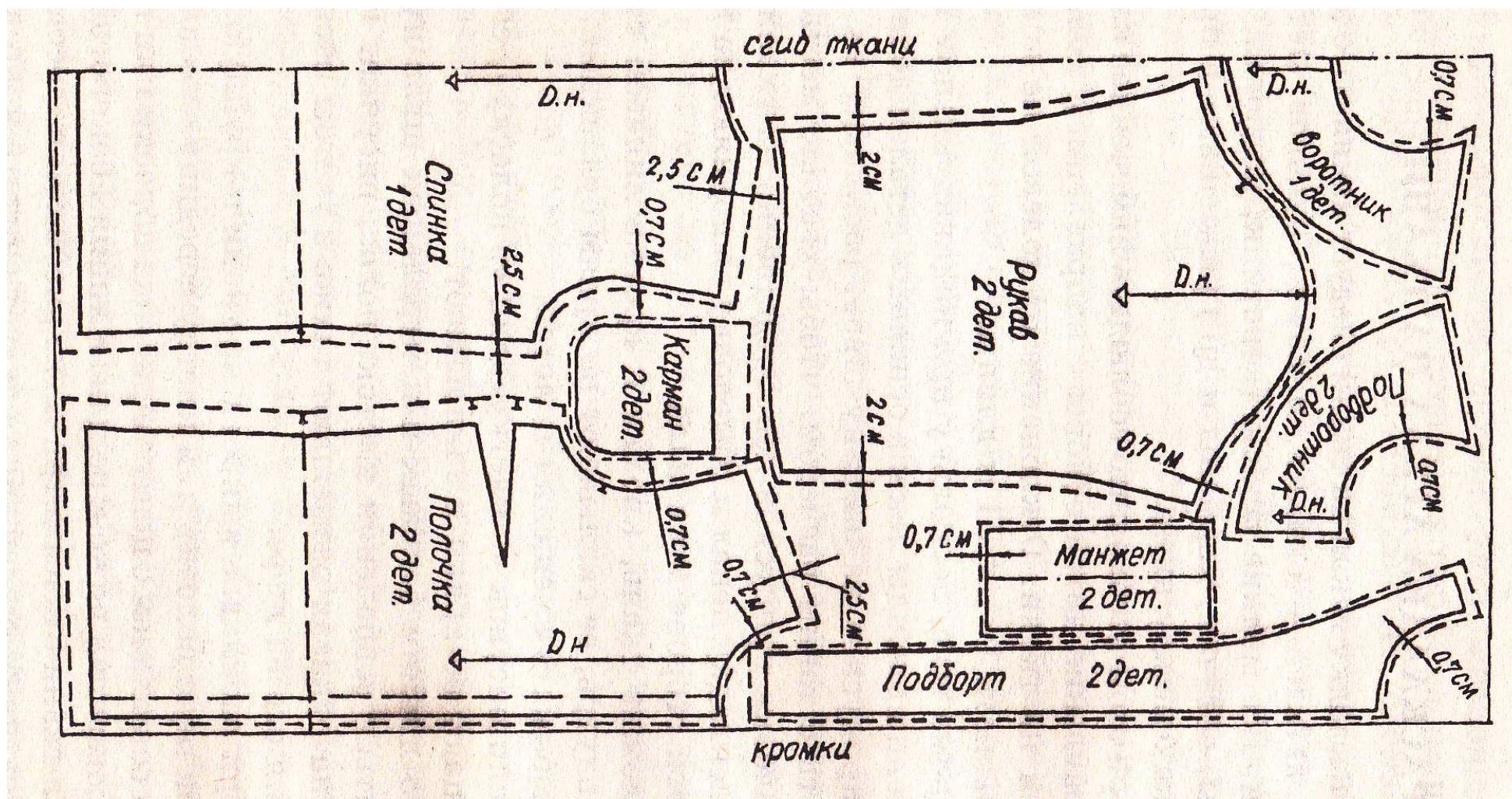
Конструкція основи жакету

Інструкційно-технологічна карта підготовки жакету до першої примірки

ІНСТРУКЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА

Розкладка лекал жакета на тканині

Вісник НМЦ ПТО запрошує авторів до активного співробітництва!

У Віснику НМЦ ПТО в Одеській області друкуються статті, проблемні та дискусійні нариси, спостереження з практики, методичні та педагогічні розробки, що відображають широке коло питань професійно-технічної освіти, а також суміжних освітянських проблем.

Оригінал роботи подається до НМЦ ПТО в електронному вигляді. Рукопис повинен бути українською мовою, набраний в редакторі Word (версія після 97). Обсяг матеріалів (з урахуванням малюнків, таблиць і підписів до них, списку літератури) не повинен перевищувати 8-10 сторінок та 5-ти малюнків для статей; 15-20 сторінок та 8 малюнків для методичних розробок. Матеріали надсилаються на електронну пошту НМЦ ПТО за адресою: nmcpto@ukr.net з позначкою "Матеріали у Вісник НМЦ ПТО".

Перед основним текстом статті обов'язково вказуються прізвище, ім'я, по-батькові автора або співавторів (повністю), повна назва установи, в якій автор працює, посада, контактні телефони для зв'язку. До матеріалу додається письмова згода автора на друк матеріалу.

Тексти статей та всі матеріали до них повинні бути ретельно відредаговані, перевірені та підписані авторами. Всі представлені матеріали рецензуються й обговорюються методичною радою. Редакційна колегія НМЦ ПТО залишає за собою право скорочення та виправлення надісланих статей. Рукописи статей, що прийняті до публікування, авторам не повертаються.